Solivro. Prins af Aeretanien

Bokutgåva

Aktiebolaget Ljus, Stockholm 1906.

”Käre, så gaf du mig dock något. Och det, du gaf, är stort och godt. Du gaf hopp. Människans sista hopp och hennes bästa. Ty ingen är nu lyckligare än du.”

Den sista nattimmans mörker låg öfver jorden som ett mörkt, mjukt täckelse med purpurvåder och skimrande inslag af rödt guld. Och purpurkanten blef allt starkare och vidare och morgonen lyfte med ljusa och svala händer täckelset öfver jorden.

Men, innan solen ännu hade kommit till synes, blef himlen täckt af stora vingar, och tvenne fåglar af jättelik skepnad gledo fram, den ena öfver det ljusa purpurfältet, den andra öfver himladjupets kvarblifna mörker. Deras färger kunde man icke se, ty under sina vingar buro de en tät och svällande dimma, som den annalkande solen gaf allt ljusare färger. Likväl såg man de kraftiga vingarnas böjningar, då de pressade luften med sina fjäderhvalf. Och man såg halsarnas hastiga sträckningar och klorna, som, då de kröktes, glänste likt silfver. Och man hörde näbbarnas hugg och läten, som stundom voro gälla och vredgade, stundom klagande och smärtfyllda.

En förskräcklig strid. De ilskna näbbarna sleto fjädrar ur det blödande köttet, och fjädrarna sjönko, röda och tunga af blod, genom den hvita dimman ned öfver jorden. Men då de föllo, gick en sakta vind genom dunet, och det lät som en sång, sjungen af en gammal kvinna, i hvars öron långa sorger och hastig glädje hviska och förtälja.

Den syntes icke vilja sluta denna strid. Skarpa och skälfvande sprängde skriken fram ur djurhalsarna; vingslagen drefvo dimman i vida hvirflar; blodregnet föll öfver jorden.

En så häftig, en så förskräcklig strid.

Men, då solen med sin heta mun druckit dimmans fuktighet och förjagat mörkret och öppnat himladjupen, då voro de jätteformade djuren försvunna, och af den stora striden syntes icke ett spår. Endast en tveklufven fjäder, röd af blod, låg dold i den fuktiga grönskan.

Jag känner icke namnet på mannen, som fann denna fjäder. Man jag vet, att han var en konstfärdig vapensmed. Och han smidde en pil att bära fjädern. Pilen smyckade han med mycken konst, och bland dess vackra slingor ristade han följande ord:

Solivro prins af Aeretanien.

Ty i den stund, då fåglarna kämpade, föddes Solivro, son af Virior, Aeretaniens furste.

Om Solivros födelsestund har jag hört än mera underbart, men intet har synts mig märkligare än det, jag nu berättat. Och intet af allt det, jag hört, har tyckts mig tydligare teckna ett lif, fylldt af stora och fruktlösa strider, än dessa väldiga fåglars kamp med en blodröd fjäder som minne och märke.

HVAD SOM ÄR ATT SÄGA OM SOLIVROS BÖRD OCH BARNDOM SAMT ALLT DET, SOM

DÄRMED SAMMANHÄNGER.

Virior, fursten, bjöd sorg öfver hela sitt rike, ty furstinnan hade med sitt eget måst gälda det lif, hon hade skänkt honom. Och Aeretaniens folk sörjde så, som regel och sed bestämde, dels emedan det älskade sin furste, dels emedan det fann sorgen rättmätig och anständig. Men äfven matretterna, som icke älskade Virior, höllo sorg, ty Igna, furstinnan, hade varit dem ganska kär. Man skulle ju knappt kunna tilltro detta illasinnade och gudlösa släkte en kärlek, som ej lefde af kyssar och hårda omfamningar eller en vänskap, som ej närdes af fördelar. Men måhända var denna känsla, som några funnit så vacker, endast en elak glädje öfver furstinnans ringa börd, så ringa, att man hviskade om matrettiskt blod.

Denna förklaring finner jag ganska sannolik.

Sedan långa tider rådde ett starkt och stridbart hat mellan aeretaner och matretter, och orsaken härtill finner jag i de båda släktenas så olika karraktärer. Den, som för första gången beträder Aeretaniens jord, skall redan tydligt märka denna olikhet. Hos det goda blodets barn skall han finna en lycklig glimt i ögonen eller en mun, som är färdig till glädje, eller en klar och älskvärd röst. Jag såg en ung aeretan, som råkat i häftig vrede och sorg, emedan en annan kysst hans käresta. Hans vrede var visserligen förskräckande, men på samma gång ägde den ett ljufligt behag, som helt säkert betvingade den trolösas hjärta. Och vreden går i skratt. Ja, de synder, som det lyckliga släktet begår, äro snart förlåtna. Ty hvarför döma? Och äro icke glädje och behag lika sällsynta som kärsedda gäster?

Annorlunda är det då med matretternas synder. Ty deras ogärningar äro hårda och grufliga, och de äga icke den skamsna och ångerfulla rodnadens tårade behag. De äro nakna, deras gärningar, nakna som skändliga kvinnor eller som onda dårar. Ja, deras sinnen äro nakna och förskräckliga, deras vrede är bitter, och de känna icke den saktmodiga sorgen, som är alla dygders moder.

Likväl vill jag ingalunda förneka, att deras kroppar kunna vara oförlikneligt sköna. Och då jag nu erinrar mig en ung kvinna, hvars hår i skuggande ringlar föll öfver skuldrorna och brösten, hvars händer gjöto eld, och hvars ögon med elak glädje brände och fordrade, då kan jag icke minnas någonting vackrare. Men ej heller någonting mer förfärande.

Aeretanerna önskade sig med all ifver fria från detta folk, hvars hätskhet lockade till så många förödande strider. Men denna skilsmässa var omöjlig, ty ungdomlig vildhet och det begär, som med underlig makt förvirrar och fördärfvar, hade knutit samman de båda folken så, att ingen kunde lösa dem. I själfva verket fanns det icke en enda aeretan, som icke i sitt hjärta fruktade, att matrettiskt blod lurade inom honom. Och alltför ofta hände det också, att den dolda börden tog ut sin rätt och förvandlade den gode och lycklige till en bitter hatare, till fiende och utstött. Och när mödrarna i solnedgången kysste de röda små läpparna och smekte de sömnheta pannorna, lyssnade de andlösa och darrande efter det, som de mest fruktade, matretterblodets korta, hårda, hela andedräkt och oroliga hjärta.

Jag tror, att det var denna ständiga och pinande fruktan, som samlade aeretanerna kring fursten. Hans stora makt var dem en bitter men lugnande medicin. Och furstehusets rena och glada blod gaf vördnad och dyrkan. De voro visa och goda dessa herrar af Aeretanien; de hade skarpa ögon för matretternas dolska planer; och i sina strider voro de skoningslösa men utan onödig grymhet. Några hänsynslösa planer att helt och hållet utrota de onda kommo dem aldrig i sinnet, ty att sålunda sörja för morgondagen höllo de för dåraktig statskonst. Och de insågo dessutom rätt väl, att ett dylikt utrotande skulle göra dem själfva betänkligt öfverflödiga. Aeretaniens furstar ägde faderliga känslor af ansvar, och från dessa känslor ville de ingalunda afstå.

Då Virior tog Igna till maka, blefvo festdagarna icke så glada, som man kunnat vänta vid en så lysande

förmälning. Rykten, hemska som nattskepnader, när de någon gång våga sig fram i solljuset, gingo mellan män och kvinnor. Ja, till och med barnen berättade hvarandra sagor om denna nya furstinna, hvars far helt sannolikt var en varg, och hvars tänder följaktligen hade det största begär efter bleka och darrande små barnkroppar. De äldres farhågor gingo väl icke i denna förskräckande riktning. Men det var dock alltför betänkligt, att en kvinna af okänd och kanske matrettisk börd skulle få inflytande och framför allt, att hon skulle föda den man, som en gång skulle blifva Aeretaniens herre. Detta gaf grubbel nog under nätter, som festerna gjorde sömnlösa. Och om jag undantager matretternas illasinnade fröjd och de lysande ögonen hos några ungdomliga tokar, som mera sågo furstinnans skönhet, än de tänkte på hennes börd, fanns det föga glädje vid denna förmälning.

Hade man fruktat, att Viriors hjärta skulle blifva annorlunda stämdt gentemot matretter, så hade fruktan varit grundlös. Det var just denne furste, som lät samla släktets styggaste barn, män med starka och förfarna händer och onda blickar, kvinnor med hånskratt och dåliga lockelser, han lät samla dem i en väldig hop och dref dem med makt in i de mörka skogarna bakom slättens tre kullar. I skogskanten ställde han på vakt ständigt beväpnade. Och den matrett, som ej längre kunde motstå sin längtan efter solljus och lättandad luft, fick leka en jägarelek, som gaf honom döden.

Den dag, då Solivros födelse beröfvade Igna lifvet, blef för aeretanerna till en hjärtats glädjedag. De insågo visserligen det oskickliga i att glädja sig åt en människas och därtill en furstinnas död. Men de kunde icke hjälpa, att glädjen tittade fram under sorgeminen, liksom lågorna flämta fram ur de mörka väggarna af ett brinnande hus. Man gladde sig. Ty, om man också icke kunde känna sig säker för det okända blodet, så kunde man nu likväl hoppas, att ett godt inflytande skulle få makt med prinsen, hvars vackra namn redan gjorde flickorna drömlystna och gossarna starka och modiga.

Men ännu hade de betänksamma något att oroa sig öfver. Som sed var, hade fursten sändt bud till tecknatydarna och tillsagt dem att göra frågor för barnet; och i otålighet väntade man svar. Buden återvände med det besked, att för fursten och för ingen annan önskade teckentydaren yppa sina hemligheter. Men, när Virior efter trenne dagar återvände, hängde han under tystnad furstekedjan kring den späda halsen. Och ingen kunde i hans ansikte läsa, om det svar, han fått hade gladt eller bedröfvat honom. Och de, som påstodo sig veta det, förklarade samtidigt på det bestämdaste, att de för ingen skulle förråda sin kunskap. Hvari de handlade rätt; synnerligast som jag tror, att de ingenting visste.

Hvad beträffar prins Solivros tidigaste barndom, så har jag intet att därom berätta. Måhända var den icke märkligare än andras. Fursten hade under denna tid ständiga fejder med de matretter, han jagat till skogarna, och prinsens vård var anförtrodd åt kvinnor och män, hvilkas höga börd gjorde utmärkta, men om hvilka jag i öfrigt ingenting känner.

Jag kan såväl tänka mig den lille Solivro, hvars ögon redan ha en vid och öppen blick; jag kan så väl se honom, där han springer med ett litet djurs korta och smattrande steg genom de långa och smala salarna, som höga fönster göra förunderligt ljusa. Eller då han försiktigt och ständigt färdig till flykt smyger sig in i de dunkla gemaken, där snidade och målade människor förvåna honom med uttryck, som aldrig skifta.

Jag kan se honom med de pälsbrämade små skorna nedbäddade i den mjuka och gungande stolsitsen, med händerna gripande kring karmens sculptur sträcka sig upp mot dessa bilder, där män och kvinnor lida och njuta af kärlek, af ära, af sorgens så olika smekningar. Och jag hör de barnsliga orden, då han berättar sig själf så fantastiska, så oskyldiga, så oriktiga tolkningar af det lif, han icke förstår.

Och på de hvita, soliga gångarna, som vackra och sällsynta blad sira med darrande skuggor, ser jag honom smyga så lätt öfver sanden, att den icke måtte förråda honom. Och jag ser hans tysta och oemotståndliga glädje öfver det första äfventyret, när den gamla hoffrun pustar förbi hans gömställe och med sträf och

ängslig röst ropar sin flyktiga skatt vid namn.

Men äfventyren växa till bragdrika sagor i solvärme och dimmigt aftonmörker. Tankarna gå käcka mot främmande länder. Och snart bidar det stora äfventyret.

Då prinsen gått in i sitt nionde år, fingo betänksamma aeretaner ånyo oro i sinnet. Ty nu kom den viktiga tid, då en lärare skulle väljas honom bland de vise. Aeretaniens lärda akademi tog frågan om hand och dryftade den med mycken skarpsinnighet och vett. Slutligen uppsattes en lista med femhundra lärda namn, och listan öfverlämnades till fursten, att han skulle ha någon ledning vid valet.

Men här uppstod en svårighet, ty enligt gammal sed skulle prinsen endast äga en lärare, en mångkunnig och klok man, som sett och förstått. Fursten begärde därför en något kortare lista för att underlätta valet. Men han fick till svar, att de femhundrade lärde icke tålde någon mannamon, och, som de alla voro medlemmar af akademien, kunde man ju icke rimligtvis begära, att någon eller några skulle förolämpa och föringa sig själfva genom ett uteslutande.

Nu insåg Virior, att femhundra lärda voro för mycket för en prins, som ju i grund och botten icke är stort mer än en gosse; han fattade ett raskt beslut och kallade till sig en främling, en vandrare, som vid den tiden hade kommit till Aeretanien. Så blef Savagrin med det fransiga håret, med de listiga små ögonen, med de veckiga kinderna, med de skälfvande händerna, och de breda, utgångna fötterna, så blef Savagrin den gamle, late och listige, så blef han prinsens lärare.

De femhundrade kunde icke nog beskärma sig öfver ett så lättsinnigt beslut. Men i sina hjärtan voro de ganska glada, ty aldrig hade de kunnat fördraga, att någon af deras egna blifvit ställd framför de andra.

Åt denna löjlige främling kunde de skratta. Hans ära var ingen.

OM DEN LÄRDE SAVAGRIN OCH OM HANS MÄRKLIGA RESOR.

Savagrin ledde Solivro vid handen, då de gingo ned för den sluttande gången. Vid dammen, hvars vatten af gröna grodor och långnäbbade fåglar kastades i skimrande och sorlande bågar, hade Savagrin snart nog funnit en plats, som lämpade sig för undervisningstimmarnas ansträngningar. Omtänksamt bredde han ett hyende öfver den breda, vittrade stenbänken, och, sedan han pröfvat olika ställningars behag, sträckte han långsamt ut sig så, att solen träffade hans bröst under det att tunga orörliga blad skuggade hans hufvud.

Solivro, den lille prinsen, kröp ihop vid hans fötter och letade bland stenarna. Och, då han funnit genomskinliga tingestar med skarpa kanter, kastade han dem i luften för att se, hur vackert de glittrade. Han tog dem åter och undersökte noggrant de släta sidorna, men då han funnit, att de icke tagit någon skada af fallet, kastade han dem så högt och långt att de med en liten suck döko ned bland grodorna i vattnet. Och nu kunde han icke längre bekämpa den kittlande lusten, som drog honom. Med fulla händer öste han vatten öfver fåglarnas ryggar. Och snart gick ett gråhvitt moln med storm och skrik kring dammen. Och hade icke grodorna varit så gamla och stela och fåglarna så tunga i sina vingar, så hade de helt säkert flyktat för de svarta små ben, som raska och outtröttliga skymtade fram genom skyarna.

Savagrin viftade dammet ifrån sig. Han smålog, och till hälften för sig själf, till hälften för gossen, som icke hörde honom, började han tala.

— Hur förunderligt oklokt har icke Skaparen inrättat mångt och mycket. Se dessa unga, som ingenting veta icke ens att äta och dricka med någon njutning, dem gifver Han en kraft och en lust att verka, som de icke kunna bemästra. De gamla åter, som sett och förstått, de känna ingenting skönare än hvilan på ett mjukt hyende i sol.

— Jag vill likväl ingalunda klandra Skaparen, hans grunder äro säkerligen goda. Hur löjligt och otillbörligt skulle det icke vara att se en man af min ålder med klumpiga steg springa omkring och röra upp dammet. Eller se honom rida ett vackert och ifrigt djur, som inom kort skulle beröfva honom all värdighet.

Nej jag vill ingalunda klandra Skaparen.

I det han försiktigt bytte ställning och stödde hufvudet mot handen, fortsatte han:

— Är det dessutom sant, att Han leder människornas öden, så bör jag för närvarande vara honom ganska tacksam. Ty min ställning har sannerligen blifvit långt angenämare än hvad jag under långa år vågat hoppas.

— Det hela förefaller mig nästan overkligt. Då jag slutat min måltid, skulle jag nästan önska mig förmåga att äta den omigen, så rädd är jag att helt plötsligt vakna med hungrig mage och med en hård, illaluktande kudde under mitt hufvud. Jag har föröfrigt ingenting emot denna rädsla. Den äggar och låter mig njuta af saker som andra skulle finna alltför obetydliga.

— Och i gengäld skall jag uppfostra en gosse, för hvilken jag hyser tillgifvenhet. Denna ansträngning skall göra min hvila dubbelt angenäm, och jag skall helt samvetsgrant lära honom, hvad jag vet. Ty, hvad jag icke vet, det kan man ju icke med någon rimlighet begära, att jag skall lära bort.

Prinsen, som hade hört de sista orden, och som var trött på den dammiga leken, stannade vid bänken.

— Hvad skall du lära mig? Skall du lära mig rida? Eller att fånga råttorna, som springa vid muren och alltid finna hål att försvinna? Eller vill du låta mig skjuta med pilen, högt, så att man icke kan se den? Du vet, pilen, hvars fjäder är röd af blod. Eller kanske du skall lära mig, hur man slår matretterna, som fader hatar?

Men då Savagrin endast skakade på hufvudet, sprang han bort till ett närstående träd, och ganska lätt svängde han sig upp på dess grenar.

Savagrin sade:

— Man vandrar icke under fyratio långa år för att lära sig rida en häst. Och man sitter icke vid de vises fötter för att gå i krig mot matretter, dem man helst borde undfly.

— Hvad skall du lära mig?

— Bör en furste vara vis? Därom kan man tvista. Men bör han vara det, och bör hans hjärta vara fritt från lidelser och dårskaper, då är jag utan tvifvel en förträfflig furstelärare. Ty jag har vandrat, sett och förstått. Och mitt hjärta är så fritt från hastiga lidelser, att man gärna kan slå mig i ansiktet, utan att jag därför reser mig från min plats.

— Hvad nu dig beträffar, lille prins, så är du ännu för ung, att jag med dig skulle kunna dryfta de egendomliga och svårlösta frågor, som ljusa och mörka stunder hviskat i mitt öra. Du skulle icke förstå ordens värde och finhet, och ditt ungdomliga oförstånd skulle som en oförskräckt och starkvingad fågel förstöra mitt sinnrika nät. Ty det finns icke så stor vishet, att icke en ung dåre kan göra den till idel dumhet.

— Nej; i stället vill jag berätta dig de underbara äfventyr, mitt vandrarelif medfört. Du skall finna dem nöjsamma, stundom kanske löjliga. Ty rätt ofta måste en stackars vandrare böja sig, då han helst stode rak. Men ditt skratt skall icke bekymra mig; själf har jag lärt mig rätt mycket under lustiga stunder, och de lärdomar, tårarna gifva, kan man vanligen icke undvika, vare sig man vill eller ej.

Solivro klängde sig fram öfver grenarna, och snart låg han i det täta löfverket öfver sin lärares hufvud. Han sträckte ned sin hand och strök med en hastig liten rörelse öfver den gamles slappa kindben.

— Jag skall icke skratta åt dig. Du skall berätta mig om underbara människor, som begå hemska och stora gärningar. Och du skall icke vara rädd, att jag icke förstår. Jag är kanske klokare, än du tror. Jag vet knappt något, som jag icke förstår.

Men Savagrin skrattade, som hade den lilla handen kittlat honom. Han sade:

— Så illa är det väl icke, min prins, och så väl blir det nog aldrig.

Och därmed började han berätta.

— Jag har alltid älskat ett soligt och mildt väder, ett sådant som i dag. Det väcker hos mig de angenämaste föreställningar, något som kanske beror på ett tidigt barndomsminne. Ty, då min fader slog upp fönsterluckan och släppte in en vacker sommardag i vårt sofrum, brukade han gnugga sina händer och säga: »Se hur mildt han ler, den gode Skaparen! I dag gör han helt säkert en fet gås och lägger i vår gryta.» Och, ehuruväl Skaparen endast alltför ofta kom min faders förtröstan på skam, fingo likväl de vackra dagarna för mig en särskildt glad och förhoppningsfull prägel.

— Det var också en sådan dag, jag lämnade mitt hem för att söka en lättfångad lycka. Min packning var icke stor; i den lilla säck min mor hade hängt öfver min rygg, fanns tiodubbel plats för det bröd, hon hade lagt där. Men tomrummet fyllde jag med förhoppningar, feta som faders gäss, och det var således med ganska lätta steg, jag drog ut på vägarna.

— Jag hade väl gått en half dag, förrän jag beslöt mig att öppna min påse. Hittills hade jag stillat min hunger med vatten och bär, men nu fick jag en oemotståndlig längtan efter bröd. Sedan jag satt mig så bekvämt som möjligt på en flat och mossig sten, öppnade jag säcken — och fann den tom. Aldrig har jag så tydligt insett vådan af slarfviga mödrar, som då jag satt och stirrade genom hålet efter mitt bröd och mina vackra förhoppningar. Och jag började fälla tårar ned i den tomma säcken och klaga högt i den tron, att åtminstone Skaparen skulle höra mig. Men efter en stund somnade jag med säcken dragen ned öfver hufvudet.

— Då jag vaknade, satt jag på en åsna, och bredvid mig gick en mager, högväxt man med en stor staf, hvarmed han då och då kliade sig bakom örat. Hur han hade fått mig upp på åsnan utan att väcka mig, har jag svårt att förstå. Men han var en skicklig och varsam man, denne min förste lärare, och jag tror han hade kunnat stjäla vettet från sina lärjungar, utan att de märkt den ringaste förändring.

— Det var en eländig åsna, han gifvit mig att rida. Hon hade icke fler hår än en gammal råtta, men hon var betydligt magrare. Hennes rygg var som en egg, och den förorsakade mig svåra smärtor. Jag frågade därför helt ödmjukt, om han icke tyckte det var synd, att jag red den gamla åsnan. Han svarade:

— Utan tvifvel, min vän, är det synd om den stackars Musca, som knappt orkar bära sig själf. Men man skall hysa mer medlidande med människor än med djur, och därför vill jag att du skall rida. Äfven Musca vill det.

— Och därmed kliade han den gamla åsnan under halsen. Jag lyckades snart öfvertyga honom om, att det var mat och icke hvila som felades mig, och sedan han gifvit mig och åsnan hvar sitt bröd, som kunnat vara mjukare men äfven hårdare, fortsatte vi vår väg.

— I Taniamens, min lärares, hus tillbragte jag ett rundt år. Dels af smak dels af tvång lefde han ganska enkelt, utan att man därför behöfde svälta eller frysa. Och denne vises klara och förstående sinne gjorde lifvet ganska angenämt för en ung man, som ännu hade så mycket opröfvadt. Han lärde mig, att det goda och onda ha så förvillande lika gestalter, att icke ens den skarpsinnigaste kan skilja dem åt. Och han bjöd mig att icke framhärda i någon viss tro; ty dels skulle min ånger blifva förfärlig, om jag slutligen upptäckte, att min tro var till ondo, dels kunde en sådan envishet endast fördumma och förlöjliga.

— Vi voro åtskilliga unge män, som samlades kring Taniamens visdom. Jag hade ständigt varit ensam i mitt föräldrahem, och dessa unga människors glada välvilja och lustiga lynnen gåfvo mig därför mycket, som jag dittills förgäfves längtat efter.

Solivro stack sitt ifriga hufvud fram mellan grenarna, hvilkas tunga löf ristade som för en liten hvirfvelvind.

— Hur väl förstår jag dig icke, ropade han, själf är jag mycket ensam, och jag önskar stundom, att jag hade hundrade gossar, som alla icke lydde någon annan än mig. En af dem skulle jag hålla mer kär än de andra, och han skulle äfven hafva mig kär. Men vi båda skulle befalla öfver dem. Vi skulle ställa dem på lur vid alla de små hålen i muren. Och då de stygga råttorna smögo sig fram ur sina gömslen, skulle vi ropa högt och jaga dem med pilar, såsom fader jagar matretter. Å Savagrin, jag har ofta tänkt därpå, och jag ville det så gärna!

Savagrin småskrattade och gned sig öfver bröstet och magen.

— Så blodiga, sade han — voro icke de lekar, som roade Taniamens lärjungar. Men i dess ställe voro de ofta fyllda af ett lättsinne, som jag nu väl kan förstå, men ingalunda gilla. Jag antar, att den visdom, som i så rikt mått tillflöt oss från vår gode lärare, kräfde sin motvikt af galenskaper. Det arbete, som ålåg oss, var också alltför lätt för våra krafter. Hvarje dag skulle vi mura ett halft hvarf på en rund byggnad eller rättare ett uppåtvändt jätterör, som befann sig strax utanför hans bostad. Och Taniamen var ingalunda belåten om detta arbete framskred raskare än vanligt.

— Själf sade han, att denna byggnad en gång skulle blifva hans graf. Mon en af de äldre lärjungarna påstod, att Taniamen, tvingad af ett löfte, skulle låta sin sista lärjunge mura in sig i detta ohyggliga stenrös för att under sannolikt mycket visa men i mitt tycke också mycket dystra betraktelser förbida sin död. Och var detta sant, så kan jag ingalunda förvåna mig öfver den ovilja, med hvilken Taniamen såg sina lärjungars flit.

— Jag skulle emellertid icke blifva denne siste, utvalde lärjunge, ty dels var mitt blod alltför oroligt, dels hade jag fått en viss förskräckelse för en visdom, som slutade så illa. När därför ett år hade gått, smög jag mig bort utan afsked och — jag erkänner det — utan tack, för att åter börja min afbrutna vandring.

— Men denna gång var jag icke ensam. Taniamens dotter, hvars namn jag tyvärr icke kan påminna mig, hade visat mig godhet, och, då jag med dåraktig öppenhet förtrodde henne mina färdeplaner, ville hon till intet pris skiljas från mig. Jag var nog svag att ge vika för hennes böner — ja, jag tror till och med, att jag gjorde det med en viss förnöjelse — och tidigt en morgon väckte jag henne.

— Du skall veta, mitt barn, och du kan gärna lägga det på minnet, att tar man med sig en kvinna, så tar man med sig åtskilligt mer än man tror. Jag vill nu icke tala om de många små skrin och askar, hvarmed hon fyllde mina fickor och min ränsel ej heller om det ganska tunga bylte, hon slängde öfver mina axlar, jag vill endast berätta för dig, att hon tvang mig stjäla den stackars gamla Musca ur hennes stall och släpa henne fram öfver vägarna.

— Jag har alltid hyst motvilja att stjäla, men att stjäla en gammal åsna, som man till hälften måste bära, föreföll mig ytterligt meningslöst. Jag bad och besvor vid kärlek och allt, som är ett flickhjärta dyrt. Men denna flicka hade en vilja, som långt öfverträffade hennes förstånd. Och så drogo vi ut i världen, Taniamens dotter, hans åsna och jag.

— Vår sammanvaro räckte emellertid icke länge. Taniamens dotter var ganska vacker, och som jag dessutom aldrig varit någon älskare af slagsmål eller ens hjälpligt förstått reda mig i dylika trångmål, förlorade vi hvarandra ganska snart ur sikte. Musca blef mig däremot trogen; sedan Taniamens dotter blifvit härskarinna öfver ett nytt och måhända hårdare sinne än mitt, lämnade hon åsnan åt mig. Dessutom gaf hon

mig en nål, som jag förgäfves sökte sälja, och som jag slutligen skänkte till en kär väninna.

— Otaliga äro de besvär, som jag haft för denna Musca, och otaliga äro de glåpord, som jag för hennes skull uppburit. Men under det år hon följde mig blef hon mig allt kärare, och jag tänker ofta, att hon på det hela taget var mig till mera tröst och långt mindre besvär, än hvad Taniamens dotter skulle hafva varit. Och dessutom kunde ju de människor, vi mötte, förstå, att jag var en man med ovanliga tankar, en vis som icke skämdes för utan snarare fann behag i en gammal åsnas sällskap.

— Hur många märkliga och egendomliga äfventyr har jag icke nu att berätta dig! Jag skulle kunna berätta mina vidriga öden i staden, hvars kvinnor ville kyssa mig, men hvars kvinnor jag icke ville kyssa. Eller om mina obehag bland folket med stora hjärtan och små hufvuden. Ett farligt folk, som då och då tågade omkring med ett stort hjärta i spetsen, och då: ve den, som icke föll ned och tillbad!

— Eller, jag skulle kunna berätta dig om de unga männen, som voro så fulla af sång, att de icke kunde nämna tarfliga ehuru nödvändiga ställen med annat än vackra och sjungbara ord. Eller om de unga flickorna, som nätterna gjorde till mödrar, men som om morgnarna gingo till drömtydaren för att få veta hvad den underliga drömmen kunde betyda.

— Allt detta och mycket mer skall komma i sinom tid, då dina tankar blifva närgångna och dina frågor besvärande. Nu vill jag endast berätta, hur jag kom till soregnerna, och hvad jag såg i deras skymningsland.

Prinsen blef orolig.

— Hör Savagrin! Voro dessa soregner lika visa som Taniamen eller lika saktmodiga som du och hans åsna?

— Du gör mig en underlig fråga.

— Eller fanns det icke ibland dem några, som hade långa spjut eller bågar med skarpa pilar? Och gingo de icke understundom ut på fälten och in i skogarna för att döda någon, som förolämpat och skadat dem?

— Dylika strider fann jag icke bland soregnerna.

Solivro makade sig tillrätta bland grenarna; han sade:

— Jag kan icke hjälpa —

Men, då Savagrin frågade, hvad det var, han icke kunde hjälpa, fick han icke något svar.

— Oroliga tankar hade länge dragit mig illa i håret, och de unga flickorna hade redan ofta kallat mig gamling, då jag en afton kom till soregnernas land.

— Jag vet icke, om någon människa funnit glädje i att åldras; för mig var det förtviflan. Den aktning, som tillkommer en gammal man, slösades icke på en trasig vandrare, och trösten att fylla sin mage med god mat eller att dricka sig till glädje var mig sällan förunnad. Jag hade endast en glädje: de blickar, jag sög från kvinnornas ögon, och den gunst de med förtjusande svaghet visade mig.

— Nu var min kropp icke längre smidig, och den dåliga födan hade plockat tand efter tand ur min mun. Jag kände mig som en gammal varg, som smyger i skuggan för att dölja sin barfläckiga päls och sitt tomma, ofarliga gap. Med tunga och bredgångna fötter klampade jag in i skymningens land.

— En sval luft låg stilla under träden; grenarna tecknade täta, otydliga mönster i den svarta, purpurskiftande dagern. Mina ögon, som de hvita vägarna gjort torra och svidande, funno halfmörkret likt en lindrande, sval salva. Jag beredde mig att hvila i detta de tröttes paradis. Under mitt hufvud hade jag mjuk mossa, och en

mörkröd kula, som lyste genom lätta moln, lockade mig snart till sömns.

— Jag vaknade af ett buller, som föreföll mig egendomligt och hemskt. Ett sorl, som icke kunde vara af vind, ty löfven hängde stilla, och som ej heller var vattens jämna porlande, omgaf mig. Det växte och försvann som hviskningar, och jag erinrade mig de fantastiska väsen, som fordom så lifligt sysselsatt mina tankar.

— Nu var jag en erfaren man utan rädsla för de osynliga makter, jag aldrig sett ingripa i mitt lif. Men den barnsliga fruktan för straff och vedergällning, som våra föräldrar draga öfver oss likt en tvångströja, då de lära oss lydnad, denna fruktan bröt fram öfver mig med en våldsam makt, som slet och beklämde mitt hjärta.

— Under trettio år hade jag kämpat dag ifrån dag för att lefva. Dem, som sparkat mig, hade jag bitit; dem, som visat mig medlidande, hade jag bedragit; och dem, som älskat mig, hade jag kysst från ära och frid. Lifvet vore i sanning rätt lustigt och enkelt, om icke tröttheten vore, och tystnaden, som är så rik på hviskande stämmor. Då förstår man ej längre de heta och vilda gärningar, hvartill kampen lockar och tubbar. Man känner sig svag som en gammal varg, hvars illgärningstid är förbi, och som endast väntar, att herden skall hämnas sin sargade hjord.

— Jag kastade mig ned och dolde mitt ansikte mot marken. Ängslan skulle draga öfver mig som en svart sky, och jag ville icke se den dolda blixten, när den bröt sig lös och drabbade.

— Men hviskningarna stego omkring mig, och en enskild stämma sände mig några ord som jag kunde urskilja.

— Vi samlas på fältet, där ljusröda blommor böja sina fuktiga kalkar. Vi äro unga män, som glädjen gör goda och glada. Vi äro starka; våra ögon se långt och utan blyghet; då vi springa i lek och skrattande kämpa, eller då vi hvila bland blommor, hvilkas stjälkar äga en aldrig svikande spänstighet, känna vi ingen fruktan. Rädsla är något vi icke förstå; vi känna icke dess namn.

— Från källan, som sänder rika strömmar öfver gräset, komma flickorna oss till mötes. I händerna bära de små käppar med silfversträngar, då de svänga dem i luften, begynner vinden sjunga. De dansa med en lätthet, som öfvergår vindens; och för att behaga dem, visa vi vår styrka.

— Men, då ljuset gömt sig under bladen och försvunnit i den fuktiga jorden, vakna de djupa och vemodiga ljuden, och vi lyssna till dem under tankar, som locka till smekningar — —

— Då jag nu till hälften reste mig, och böjande mig fram mot den hviskande, sökte i skymningen, såg jag en gosse, hvars slutna ögonlock och ansikte hade ett blåhvitt skimmer af himlens svaga ljus. Och nu förstod jag, att jag befann mig i soregnernas, de drömmandes land. Min fruktan försvann, och jag trefvade mig fram bland det sofvande folket.

— Än lyssnade jag till gubbar, som sågo sina söners dygder; än förtalde en ung kvinna sin älskares trohet och den underbara styrka hennes kärlek skänkte honom. Och män med knutna händer berättade mig om segrarens oförskräckta bragder och om hans ädelmod.

— Hemliga och tysta begär stego upp ur den sofvande jorden. Och jag kunde icke nog förundra mig, att de känslor, som människor frukta eller fördöma, äro så föga förskräckande, så enkla och vackra. Sorgen, som fordom tyckts mig vara människornas rätta härskarinna, blef mig liten och maktlös. Jag såg ett rikt och ljufligt land, där hon intet hade att befalla. Den dystra och hårda oro, som allt slit och stoj hade gifvit, vek ifrån mig. Min trötthet var stor; jag lade mig på marken. Hviskningar, som gingo från så olika läppar, blefvo mina tankar, och jag grät öfver det onda lif, hvars själ är glädje och skönhet.

Solivros röst ljöd sömnig:

— Säg, — hvarför väckte du dem icke?

— Då min trötthet var slut, gick jag därifrån helt tyst och utan att väcka någon. Ty jag hade funnit, att drömmarna voro långt vackrare och lyckligare än de, som drömde dem.

Savagrin låg i det varma skenet och hörde sin lärjunges djupa andedrag, ett svagt litet sus i de tunga löfven.

— Hvilka kloka infall kunna de icke hafva, dessa små, mumlade han. Med en maklig rörelse flyttade han sitt hufvud in under löfvens skugga och somnade.

HURU SOLIVRO INHÄMTADE LÄRDOMAR.

Aeretanien var fylldt af oro; männen gingo med tankspridda och tafatta rörelser, som förrådde deras bekymmer; kvinnorna kunde icke se sina små utan tårar, och de unga gloparna sprungo omkring, pösande af nyheter och med en dyster viktighet, som på en gång roade och förskräckte.

Nyhetsvågorna slogo samman kring furstens palats; de fräste kring dess hvita murar, som stängde deras väg, och de silade sig in genom alla springor och fyllde trädgårdar och gemak med sin sorlande skräck.

Det sades, att skogsmatretterna brutit sig genom vaktkedjan och i väldigt tal, som ständigt växte, dragit ut på slätten. Virior, som befunnit sig på resa mellan kullarna, hade sårats, och de få vaktmän, som undsluppit matretterna och lyckats rädda fursten, voro så förlamade och tillintetgjorda, att man endast med möda kunde locka ur dem de hemskheter, hvilka man fruktade och njöt af.

Fursten endast skrattade och bedyrade vid sin ära, att vilddjuren skulle mista lika många hufvuden, som de ägde hufvudhår; han samlade sina aeretaner under vredgadt skämt, och man förstod, att han icke skulle visa någon skonsamhet. De långa år, under hvilka han med en nästan otillbörlig sorg lefvat i minnet af Igna, skänkte honom nu all sin sparade kraft; och det var en ungdomlig hetsighet i det hat, hvarmed han gick i striden.

Men bland aeretanerna smög ett missnöje, så ovanligt för detta folk, hvars glada inbillningar lämnade så föga rum för långsamma sorger. Man sade, att fursten visat sig ganska oklok, då han trängde samman dessa onda människor, hvars ondska flöt ihop och stärktes liksom regndropparna rinna samman på en slät vägg. Ja, man mumlade till och med — ehuru ganska otydligt — att det hela måhända icke var tillställdt utan en viss beräkning. Dessa sammanbundna matretter voro kanske det ris, hvarmed Aereataniens fader ärnade tukta sina barn. Och en sådan faderlighet föreföll dem alltför sträng och alltför vågsam.

Allt detta var emellertid tysta ord, som man väl aktade sig för att göra högljudda. Öppet visade man sig visserligen djupt bekymrad men på samma gång förtroendefull. Och det var endast Solivro, till hvars unga öron man vågade rikta förstulna anmärkningar, som lät Virior förstå, hvad som bubblade i de aeretaniska hjärnorna.

Men fursten lät intet förmärkas, och med en tapper glädje, som smittade hans krigsfolk likt ett rus, drog han ut mot skogsfolket.

Hvad Solivro beträffar, så förstod han endast föga af de hemlighetsfulla ord, hvilka han upprepade för sin far. De gåfvo endast kriget ett nytt behag af något dunkelt och häpnadsväckande. Väckte de understundom frågor, som plågade honom genom sitt envisa surrande, fanns alltid Savagrin till hands för att med ett obeskrifligt lugn schasa bort de besvärliga flugorna.

För hvarje dag svängde sig Solivro upp på muren, hvars tvenne trappformiga afsatser gaf honom sittplats. Han tog icke ögonen från dalsänkan som mynnade ut på den stora slätten; det var här ryttarne kommo, då de förde bud till slotte.

Savagrin sökte en bekväm plats i hans närhet, och han såg med maklig välvilja på den sträckta, ungdomliga halsen och det ifriga hufvudet, som böjdes och växlade läge för att bättre kunna se.

Armen, med hvilken han tryckte sig fast till muren, och som hade de första otydliga kraftlinjerna, gaf Savagrin funderingar. Och, då han såg den kramande, envisa handen, som ansträngningen gjorde hvit, sade han till sig själf:

— Tiden har som vanligt sprungit ifrån mig. Gossen är äldre, än hvad jag trodde, och man skall få se, att han snart skaffar sig det, som är angenämare än mina lärdomar och de lugna stunderna i detta vackra slott. Angenämare för ett ungt brushufvud och långt farligare. Långt farligare.

Han strök sig öfver ansiktet med en skälmaktig men litet orolig suck.

— Solivro! ropade han. — Solivro, jag är rädd att dina tankar icke äro så förståndiga, som jag skulle önska. Hvad tänker du på?

— Jag tänker på fader och matretterna.

— På ingenting annat?

— Jag vet icke. Jag tänker på rätt mycket; jag tänker, att här är tråkigt, och att jag bra gärna skulle vilja komma härifrån. Nu ville jag vara hos fader.

— Och råttorna? Har du glömt råttorna? Du har en stark båge, och den vackra pilen bär du ständigt hos dig, men jag ser dig aldrig skjuta efter råttorna.

Men Solivro fnyste och sparkade otåligt mot muren.

— Råttor! Hvad är råttor? Tror du, man dödar de där feta och fega djuren med en pil, som tränger genom den hårdaste hud ända in i hjärtat. Du är bra dum.

— Och du bra oartig. Ja, du behöfver icke hyckla ånger, lilla skälm; du vet, att jag alltför lätt förlåter dig.

— Din nacke är mig dessutom som en tydlig skrift. I ryckningar, i skälfningar, i den vackra färg, som stundom kommer för att åter försvinna, i många dylika små tecken läser jag känslor, som för mig äro minnen.

Solivro skrattade; han reste sig på murkrönet och sträckte armarna öfver hufvudet.

— Säg, Savagrin! Om här nere i dalsänkan stodo hundrade matretter, alla beväpnade, skulle du då svänga dig öfver muren och med endast en pil i handen falla öfver dem och gifva dem förskräckelse och död? Jag skulle göra det, Savagrin!

Savagrin pustade, som hade en sådan ansträngning redan på förhand beröfvat honom alla krafter.

— Min vän, du glömmer, huru svårt det är för en gammal man att svänga sig öfver en mur, som räcker honom öfver hufvudet. Men äfven om jag hade ett bekvämare sätt att stifta bekantskap med dina matretter, så skulle jag noga akta mig därför. Det där folket skulle sannolikt behandla mig afskyvärdt illa, äfven om jag bemötte dem med mera höflighet, än hvad du föreslår.

— Hör Savagrin, du vill till och med bemöta dem höfligt! Erkänn, att du är feg som en råtta! Fegare, ty jag blef en gång biten af ett stormagadt djur, som jag förföljde.

— Savagrin, jag tror att du är lärd, men du är icke någon krigare.

— Du har utan tvifvel rätt, jag är icke någon krigare. Att lida för att bringa andra lidande finner jag dumt. Och jag skulle icke ha lust att använda mitt halfva lif till förvärfvandet af skatter eller ära, som jag under mitt lifs andra hälft skulle ha all möda att bevara.

— Men detta är en gammal mans tankar, och jag begär icke att finna dem hos dig.

— Vare sig du begär eller ej, så skall du likväl icke finna dem.

— Nej; de skulle icke anstå en så ung man. Då jag ännu hade tänder och hår, hade jag också tankar, som rätt mycket påminde om dina.

— Min älskarinna ägde en dyrbar samling af välluktande oljor; men hon var icke sparsam, hon slösade med dessa hälsosamma vätskor på ett sätt, som kommo väggarna i hennes sofrum att prydas med dessa egendomliga teckningar, hvilkas mästare äro slumpen, och som ständigt locka vår inbillning till nya tolkningar.

— Hur ofta läste jag icke mitt öde i flottfläckarnas gestalter; och, som jag helt nära mig hade en af dessa varelser, hvilkas blotta närvaro smickrar vår fåfänga, fingo mina förhoppningar stora och hjältemodiga drag.

— De mäktiga små tingestar, som kallas ord, ha blifvit mina stridsmän, i deras strider, i deras underliga och dolska makt, i deras förmåga af en ren, vacker och klok kärlek har jag funnit en oskattbar njutning. Och jag vore enfaldigt blygsam, ifall jag ville frånkänna mitt lif alla lyckosamma bragder.

— Men jag försäkrar dig, att, då morgonsolen lyste upp väggar och vinklar i min älskarinnas rum och gåfvo dem vaknandets glada och aningsfulla färger, då var det helt andra bragder än ordkonster och tankestrid, som lockade mitt hjärta.

Solivro gjorde ett kast och gled ned på murens yttersida. Han tog en hand full sand och kastade den öfver träden så, att det smattrade i löfven.

— Fader Savagrin, ropade han, — dina ord äro alltför beundransvärdt farliga. Du förstår helt säkert, att jag måste fly. Kom, kom, så springa vi kapp!

Men som Savagrin hvarken hade lust eller förmåga, fick prinsen täfla med ödlor i snabbhet och med syrsor i höga hopp.

Alltsedan Virior lämnat slottet, brukade han företaga små utflykter, som roade honom med det förbjudnas spänning och med den löjliga förskräckelse, de väckte hos Savagrin.

Han gömde sig i dalsänkans höga gräs, och, då ryttarne, som kommo med nyheter från striden, redo förbi, rusade han fram och grep deras hästar i betslen. De bannade honom för hans tilltag, som kommo hästarna att skygga; men, då han bad dem med ånger och skratt, togo de honom framför sig och berättade honom det otroligaste, de sett eller icke sett. Vid slottsporten ville de släppa ner honom, men han spjärnade emot och följde dem in i staden. Med detta barn framför sig vågade de icke stanna vid ställen, som de annars alltför gärna besökte; han besvärade dem i hög grad, men de kunde icke annat än skratta åt bytingen, som befallde dem. De redo genom gator, där man så litet som möjligt skulle lägga märke till den lille rymlingen, och slutligen måste de släppa honom i stadens mest aflägsna kant, för att han sedan ensam skulle få leta sig hem.

Det var förtjusande att gå vilse i gränder och på gator, bland stora och små hus, som voro fyllda med så mycket främmande och hemlighetsfullt. Gossar sneglade afundsjukt på hans kläder och på bågen och pilen, som han aldrig släppte ur händerna. Men de vågade icke komma honom för nära; han trodde, att de fruktade hans styrka! Flickor, som voro flera år äldre, började lägga märke till honom; de visade däremot ingen fruktan, utan gingo honom nära inpå lifvet. Men han tog deras vänskap för illvilja och besvarade eftertryckligt de kärleksfulla små knuffarna. Och då flickorna började skratta åt en så kraftigt besvarad vänskap, blef han förskräckt och tog till flykten. Gummor, som sågo prinsen springa genom gatorna, gapade stort och förvånade sig. Och då prinsen för att förarga en så dum förvåning började hoppa rundt ikring den och sjungande nämna dem vid lustiga namn, blefvo de så förvirrade, att de satte sig ned på gatstenarna och skrattade som människor utan förstånd, hvilket de också voro.

Savagrin mottog honom med ängsliga förebråelser; han fruktade, att rykten om dessa olofliga utflykter skulle nå fursten. Men Solivro försäkrade honom, att den, som är i krig, icke har tid att sysselsätta sig med dylikt skvaller.

— Och skulle han också få veta det, så skall jag säga honom, att du förföljt mig med all ifver, men att din stora mage hindrat dig. Det orimliga kan han icke begära.

— Därpå är jag icke så säker. Dessutom kan det hända dig en olycka. Någon schackrare, som icke känner dig, kan bli lysten efter dina kläder; eller en ung tölp, som du förargar, kan misshandla dig.

— Du tror, att han skulle våga? Jag försäkrar dig, att han skulle ångra sig. Jag skulle icke vika ett steg, och jag är visst icke svag. Vill du känna, hur stark jag är?

— Visst icke, mitt barn! Jag tror att du är både stark och modig; dock mer modig än stark. Själen är ofta tapper på kroppens bekostnad. Det är vanligen först sedan den blifvit duktigt genompryglad, som den stackars kroppen får sitt eget lilla förnuft. Då blir den ej längre så villig att tjäna själens slösande tapperhet.

— Du är bra feg, Savagrin!

— Och du är bra barnslig, Solivro.

En afton, då portvakten tillsagt dem, att trädgårdsporten skulle stängas, förde Solivro sin lärare upp på en kulle, som var nog hög, för att man därifrån skulle kunna se aftonhimlens rodnad.

— Innan vi gå in, Savagrin, skall du säga mig, om icke det vackra röda skenet har något att betyda. Något särskildt och märkvärdigt. Jag tycker ibland, att det breda bandet af eld, som likväl är så svalt, att det lägger sig kring min panna. Understundom tror jag, att det är moder, som jag aldrig har sett; att det är hon, som smeker mig. Kanske hon omfamnar mitt hufvud och trycker det intill sig så, som jag sett mödrar göra det med sina barn.

— Fast hon är död, är jag icke rädd för moder, och jag skulle önska, att det vore hon. Men, då jag känner detta, anar jag, att något skall hända mig. — Tror du icke?

Savagrin lade armen kring hans axlar.

— Om din moder kommer i skymningen och smeker dig, så är det helt säkert, för att du skall sofva godt.

När de sutto vid elden, drack Savagrin sin aftondryck i stora klunkar och suckade.

— En sådan tro eller aning, som den, om hvilken du nyss talade, kommer ofta, utan att vi veta hur, och den får stundom en märklig makt öfver oss. Så trodde jag förr, att om ett barn smekte mig eller visade mig kärlek, skulle min kraft förgå, och jag skulle blifva enfaldig som de narrar, jag ser omkring mig. Nu fruktar

jag, att det finns större narraktighet, och att denna varit min.

Återigen suckade han, men sedan han värmt sina fötter och tagit nya klunkar, smålog han.

— Dylika lustiga förmodanden kunna emellertid äfven vara ganska fördelaktiga och skyddande. Då jag redan hade det första ungdomsåret bakom mig, hemsöktes jag oupphörligen af en svår tandvärk. Min goda mor, som led med mina smärtor, sökte trösta mig. Hon sade: En flicka älskar dig; det är hennes kärlekssmärtor, du känner.

— Och i sanning, ehuru detta påstående ju är alldeles för orimligt, för att en förståndig man skulle kunna tro därpå, så har jag likväl aldrig känt den stygga värken, utan att med en viss belåtenhet tänka på de flickor, som varit mitt hjärta närmast.

— Dessutom har jag ständigt sökt undvika att väcka kärlek eller ens uppmärksamhet hos kvinnor med alltför eldiga och hetsiga känslor. Och därigenom har denna falska tro helt säkert varit mig mer nyttig än mången sann lärdom.

— Men låt oss nu gå till sängs mitt barn. Och låt mig i morgon slippa ge dig bannor för dina olofliga utflykter.

— Ack, Savagrin, jag tar hellre dina bannor än en tråkig och lång dag. Dina bannor äro ganska nöjsamma.

Och för att tala sanning hade Solivro rätt; bannorna voro hvarken så allvarliga eller så långa, som de kunde ha varit. Men detta berodde icke blott på mildhet och en viss benägenhet för lättja, häri låg också en listig beräkning. Savagrin tänkte: Finner gossen om dagen tillfälle till vandringar, som visserligen äro förbjudna, men som likväl icke skaffa honom stora obehag, så kommer han att hålla sig hemma om nätterna. Och sålunda skall han, stödjande sig på en liten svaghet, undgå en stor och farlig. Detta var Savagrins list.

Huru omöjligt det är att förutse en sjuttonårings tankar och infall, skola vi i det följande få se.

HURU SOLIVRO FÖRGÄFVES SÖKTE KUNSKAPER SAMT OM DE FAROR, FÖR HVILKA HAN DÄRVID UTSATTE SIG.

Solivro satt i det stora, tredelade fönster, som vette emot staden. Natten hade redan kommit, och allt var tyst och mörkt och sofvande. Fåglar med mjuka och hviskande ljud under sina vingar ströko förbi hans hufvud; han sträckte fram sitt ansikte för att känna de svala små fläktarna.

— I denna natt; sade han till sig själf, i denna natt försiggå underbara ting. Jag är säker därpå. Människorna gå icke till hvila, såsom de säga; kammarsvennen är svart under ögonen, då han på morgonen kommer in i mitt rum, och ibland kan han icke dölja sina gäspningar. Jag tror, att det endast är Savagrin, som sofver om nätterna, men han är också latare än någon annan. De unga veta helt säkert det, som är bättre än sofva.

— Jag skulle önska, att jag hade någon, som visste allt, hvad jag tänker, och äfven det, som jag icke kan tänka, men som likväl oroar mig. Han skulle taga mig vid handen och föra mig ut i natten, och jag skulle följa honom utan rädsla, säker, att han förstod det, jag icke förstår.

— Jag undrar, hvart han skulle föra mig? Kanske finns det ett stort slott under jorden med rika och upplysta salar, där människorna samlas kring ett hemlighetsfullt och väldigt värf. De äro måhända klädda i ovanliga dräkter och känna icke hvarandra utan gå hvar och en för sig med sin viktiga och farliga syssla.

— Kanske leta de dolda gångar, som leda till jordens innandöme, där stora skatter förvaras? Eller också kämpa de med ett förfärligt djur, som endast kan dödas med ett vapen af märkvärdiga och okända

egenskaper. Kanske är min pil just detta vapen.

— I djurets hjärta ligger en sten, icke större än en ärta. Men den som bär stenen, kan se alla tankar, och han kan tvinga människorna att tänka som han. Fattar han kärlek till någon, får han kärlek tillbaka. Han kan vara mycket god, ty ingen vill honom ondt. Och ingen hånar honom.

— Savagrin, hvars älskarinnor öfvergifvit honom, har sökt vinna denna sten. Han misslyckades och förlorade därvid sitt hår för att i stället få en förskräcklig mage och ett ansikte, som liknar en gammal gris.

— Om Savagrin, som är så ful, har haft älskarinnor, hvarför skulle då icke en kvinna kunna älska mig? Jag är helt säkert icke ful; knektarna, som lyfta upp mig på sina hästar, bruka säga till hvarandra: Om denne gosse vore en flicka, skulle vi knappt våga se på honom än mindre röra honom. Det kunde gå illa för oss alla.

— Därmed säga de, att de finna mig behaglig. Det förstår jag rätt väl, fast de tro, att jag ingenting begriper.

Solivro slöt ögonen; han sträckte på sig och lutade sig ut i det svala mörkret.

— Jag tror, att jag ville äga en kvinna; hon skulle älska mig —

Efter en stund tillade han:

— Men hon finge icke skratta åt mig. Det skulle jag icke förlåta.

Och liksom hade dessa tankar värmt hans önskan, bad han helt ifrigt:

— Skapare, du, som skänkt mig alla känslor och tankar, du vet helt säkert, att längtan och undran plåga mig. Och du vill icke bedraga mig eller säga nej till en önskan, som du själf gett lif. Sänd mig en människa, som leder mig ut i natten!

Han hade icke väl slutat denna bön, förr än han fick höra under sitt fönster en hackande och hes röst, som hviskade upp emot honom. Och då han böjde sig ned, såg han en gubbe, hvars gestalt ingalunda liknade ett himmelskt sändebuds, men som likväl tycktes vara skickad att säga honom något.

Jag tror icke, att prinsen i detta ögonblick tackade Den, som gifver godt och ondt; jag tror icke, att han visste, hvad som hände honom, eller att han ens visste, hvad han önskade skulle hända. Kring midja och axlar kände han denna svala omfamning, som beröfvar ungdomar all besinning på samma gång, som den gör dem smidiga som katter. Han gled ut genom fönstret. Detta var ett vågstycke, som lyckades väl tack vare sitt oöfverlagda lättsinne. Gubben, som icke lät förbluffa sig af en sådan beslutsamhet, tog gossen under armen och förde honom med struttande steg ned genom staden.

Vägen till den första dårskapen är vanligen mycket lång, medan man vandrar den, och mycket kort, när man kommit till dess slut. Solivro, som kände sig fri att när som helst göra återtåg, hade god tid till otåliga och obestämda förväntningar. Och plötsligt stod han i en portgång; han blef rädd, och han önskade sig tid att öfverlägga och betänka, men gubben tog honom vid handen och drog honom uppför en mörk trappa, hvars steg voro ojämna af nötning. Där trappan slutade vidtog en gång, så smal, att bågen, som han bar vid sitt lifbälte, oupphörligen fastnade och var nära att brytas. Gubben tycktes betagen af en oemotståndlig ifver, han hväste som en orm vid hvarje dröjsmål och rusade fram genom gångarna. Slutligen slog han upp en dörr, hvars bredd illa öfverensstämde med gångens, och de trädde in i ett rikt upplyst rum.

Solivro var van vid den prakt, som omger ett förnämt sinne, hvars önskningar icke möta några svårigheter, en renlig och ordentlig lyx, som hatar allt öfverflödigt, en lyx, som med stränghet kräfver förnuft af hvarje infall. Här såg han en hopning af föremål, som tyder på många viljor, ett virrvarr och öfverflöd, som skyler

en osäker smak. Stolar och hvilobäddar, som lättjan uppfunnit under halfslöa stunder, stodo så tanklöst att de förstörde utrymmet. Alltför talrika ljus brunno i stakar, hvilkas linjer grälade på hvarandra liksom afundsjuka styfsyskon. Från taket hängde nya och urblekta, tunga och lätta mattor ned öfver väggarna. I deras veck grinade gnistrande beslag bland blomsterknippen med feta och döfvande dofter. Rummet lyste af samma hemska glädje som en människa, hvars mun skrattar och hvars ögon sofva, öppna, bleka och slöa.

Från ett närgränsande rum, hvars öppning var täckt af förhängen, hördes en ganska vacker men entonig, sjungande kvinnoröst; snarkningar, som påminde om de regelbundet återkommande skriken från ett osmordt hjul, gåfvo sången ett underligt accompagnement.

Midt i rummet sutto fyra herrar, spelande tärning. De läto tärningarna smattra under förbannelser och svalde hotelserna i vin, som de drucko ur kannor med fantastiskt sirade handtag och lock. En af de fyra utmärkte sig genom särskildt framstående kroppsformer; han måste vända sidan mot bordet för att kunna rulla sina tärningar, och, ehuru de tre med stor ärlighet utropade hvarje slag, tog han helt försiktigt de gulhvita tingestarna och lyfte dem till sina ögon. Hans näsa låg inbäddad mellan kindbenen och den svällande öfverläppen, och det var ur denna klyfta, de omtalade snarkningarna rullade fram. I denne utmärkte man igenkände Solivro sin fars skattmästare; de öfriga tre kände han icke.

Gubben gaf honom ett tecken att vara tyst, och do smögo sig försiktigt genom rummet. Men det tog tid att kryssa sig fram mellan alla dessa möbler, och, innan han visste, stod Solivro midt i elden af tre par nyfikna ögon. En gammal mager och kutryggig herre, hvars ögonbryn voro nog täta och hängande för att kunna beröfva honom synen, sade i en skrällande hviskning:

— Aha, man för hit gossar; Avata har tröttnat på sina gubbar.

Skattmästaren slog sig förargad på knät; han förmådde icke vända på hufvudet.

— Hvad säger du? Gossar! Jag ser inga gossar.

— Min själ! utropade den kutige, — jag tror det är prinsen.

— Prinsen? Prins Solivro?

— Prins Solivro! ropade de tre på en gång.

— Ni ljuger, skurkar! Tag hit pojken, säger jag er! Finns det då ingen, som kan hjälpa mig upp!

Solivro, som hejdats af dessa utrop, var alltför artig för att icke skynda till skattmästarens hjälp. Han tog honom i armen och drog af alla krafter.

— Hvad är det för en ond ande, som drar mig i armen? skrek den tjocke, men i detsamma fick han se sin hjälpare och slog upp munnen af förvåning. Han gjorde sig häftigt lös och försökte resa sig på egen hand.

— Akta dig, Selerel! ropade hans vänner, — det kan bekomma dig illa. Du kan gå isönder.

Och i sanning, denna väldiga massa syntes försatt i en skakning, som kunde blifva farlig för sammanhållningen; kindbenen hängde som mognade kurbitsar, färdiga att falla. De tre kommo honom till hjälp; han stod och stod så fast och tung, som om han alltid hade stått och icke kunde annat.

— Usling, ropade han till gubben, — kom hit!

Gubben slingrade sig fram emot honom utan onödig brådska; hade han haft en svans, det enda, som öfver hufvud taget fattades honom, så hade den utan tvifvel utfört de ödmjukaste viftningar.

— Usling, upprepade Selerel, hur vågar du föra prinsen till ett näste, som är Aeretaniens skam? Usling, kom närmare, kom närmare, säger jag.

Gubben skrufvade sig framåt ännu några steg, under det att den obefintliga svansen blef helt stilla af förskräckelse.

— Prinsen hade tråkigt, mumlade han, — jag fann det bra sorgligt och orättvist, att prinsen skulle ha tråkigt.

— Skurk, tuggade Selerel med en förtjusning, som hade han ätit något godt, — du har ett godt hjärta; du vill föra prinsen till nöjen, som ingen hederlig människa begagnar sig af.

— Ingen ung och hederlig människa, återtog han något förvirrad. — Du har ett godt hjärta, skurk, jag skall min själ belöna dig.

Och därmed lyfte han en hand, som visserligen var mjuk, men likväl var fruktansvärd på grund af sin tyngd.

Solivro skämdes förfärligt, icke så mycket för det, han gjort, som därför, att han icke visste, hvad han skulle göra. Han förstod, att man med de skymfliga orden slog på säcken, men menade åsnan. Från grannrummet kom ett skratt, som gjorde hans ögon brännande; han kände, att han måste rädda gubben från förödmjukelse för att rädda sig själf.

Han gjorde en på en gång blyg och modig liten rörelse, liknande dem, med hvilka barn söka imponera på sina sköterskor.

— Slå honom icke, Selerel, ni kommer att ångra det.

— Hvasa?

— Ni kommer att ångra er; han står under mitt beskydd.

Selerels snopna förvåning var så betagande, att prinsen icke kunde motstå sitt begär utan fortsatte:

— För öfrigt skall jag taga ert andragande under betänkande och meddela det till min höge fader. Måhända blir det nödvändigt att stänga detta tillhåll för ohederliga människor.

Och med en liten nick, som kom de tre att buga sig, gick han bort till dörröppningen, hvars förhängen han förde åt sidan med en långsam och värdig rörelse. Gubben var icke sen att följa honom, förtviflad öfver det vredesutbrott, han väntade.

Skattmästaren gjorde också en väldig och krossande sväng med den lyftade armen. Men han lugnade sig.

— Mina vänner, sade han, — ni och skaparen äro mina vittnen, att jag samvetsgrant sökt uppfylla min plikt mot det furstliga barnet. Faror och svårigheter omgifva vår käre herre; men han kan vara lugn och full af förtröstan: hans tjänare skola icke svika honom.

— Var snäll och flytta fram stolen, så att jag kan sätta mig.

Tärningsrasslet fortsatte.

Prinsen, som ett ögonblick stått obeslutsam, fick en knuff i ryggen och befann sig i Avatas rum; gubben drog samman förhängena bakom honom.

Avata låg på en bädd af utsökt mjukhet; hon hade hört tvisten och smålog nästan gladt.

— Du har roat mig förträffligt; sade hon, — den där tvåbeningen blir odräglig. Han är dessutom icke längre

människa.

Avata smålog ännu en gång med en mening, som undgick hennes lärjunge; han betraktade henne med en förvåning, som icke var helt och hållet fri från rädsla. Hon var ganska vacker, med ett behag, som varit skälmaktigt, men som nu började få lugnare former; hennes ögon voro aldrig fullt öppna och hennes mun aldrig fullt sluten.

— Var det ni, som sjöng? frågade Solivro.

Avata gjorde en trött rörelse med handen, och då han lät blicken följa denna anvisning, upptäckte han en aplik liten varelse, som satt nedhukad på andra sidan bädden, och hvars ögon betraktade honom ondt och nästan svartsjukt. I detsamma tog flickan eller apan ett skutt upp i bädden, kysste sin herrskarinna och försvann genom någon öppning.

Solivro måste tänka på sina råttor, och, då han såg, hur gubben snokade kring väggarna och helt plötsligt försvann äfven han, blef likheten så påfallande, att han började skratta. Avata gjorde en förvånad min; prinsen förklarade sitt skratt.

— De äro skygga som råttor!

— De ha fin nos; svarade Avata, — de förstå, när det är tid att försvinna.

För tredje gången smålog hon, men äfven nu utan att blifva förstådd. Det hela började förefalla henne bra löjligt och ledsamt, slutligen endast ledsamt. Hon hade väntat sig mer af en nyhet, som man lofvat henne under stora förespeglingar. Att uppfostra gossar hade hon ingenting emot, men hon hade hoppats på mer god vilja och mer förstånd.

Solivro å sin sida kände sig skamligen bedragen. Och icke minst på sig själf. Det äfventyr, i hvilket han nu stod med båda sina ben, tycktes visserligen icke vilja bli så underbart, som han hade hoppats, men det hade likväl redan gifvit honom ett godt tillfälle att lysa; det är: att tillfredsställa ungdomens häftigaste lidelse. Början hade således varit god.

Nu befann han sig tydligen vid äfventyrets kärna, och denna kärna föreföll honom tarflig. En obehaglig oro dödade kärleken, som sålunda icke kunde förmildra det stötande i anordningen. Och på samma gång förstod han, att en människa med mera fräckhet och smidighet skulle kunna afvinna denna falska ställning ganska angenäma sidor. Att han helt plötsligt fann sig sakna så utmärkta egenskaper gjorde honom ursinnig. Han kände behof af att upprätta sig själf och sitt anseende.

— Ni finner mig trött och nedslagen; sade han till Avata, — jag har ofantligt mycket att tänka på; riket befinner sig i ett farligt läge —

— Min prins, afbröt Avata, — jag är rädd, att ni icke riktigt förstår uppskatta det läge, i hvilket ni själf befinner er.

Och utan att vidare fästa något afseende vid sin barnslige beundrare, slöt hon ögonen och tycktes somna.

Nu kan man visserligen ha goda skäl att betvifla uppriktigheten af denna sömn; kärleken är synnerligen listig då det gäller att väcka och uppmuntra; och stundom kan en förtjusande sömn komma kärleken att vakna.

Men Avata hade icke tagit med i beräkningen dens ålder, som hon sökte snärja. Solivro, som icke förstod, att sömnen kan vara kroppens förevisningstimma, kände sig stött öfver, hvad han ansåg vara ett tecken på ringaktning.

— Denna kvinna är alls icke märkvärdigare än att jag mycket väl kan lämna henne, sade han till sig själf. Och med mycken försiktighet började han återtåget. Det lyckades honom att utan buller lämna Avatas rum, men utkommen i stora salen, hvars belysning bländade honom, stötte han genast mot någon öfverflödig möbel.

— Hvad nu, prins Solivro! utropade en af de tre. — Har man vägrat er sin gunst? Eller är ni redan trött?

Skattmästaren, som fann ett ypperligt tillfälle att hämnas sitt nederlag, pustade medlidsamt:

— Aj, aj! Unga gossar borde icke ge sig i lekar, som de icke tåla.

— Avata är icke för nybörjare! instämde de tre.

Solivro, som icke kunde behärska sin rodnad, skyndade mot utgången med bortvändt ansikte. I dörren mötte han gubben; han var alltför upprörd för att höra dennes hackande ord, men gubben tog honom i rocken och gjorde en gest, som var tillräckligt tydlig. Prinsen stack handen i fickan och gaf i blindo betalning för den lärdom, han icke hade fått.

Sen rusade han genom gången, snubblade nedför trapporna och stod på gatan upphetsad och förargad men med en ljuflig känsla af frihet! Han blef stående stilla ett ögonblick för att lugna sin andhämtning. Så skakade han på sig, spottade och började en påmåfå vandring genom de nattliga gatorna.

Ånger är en ryslig gäst, vare sig den gäller ett missbrukadt lif eller ett missbrukadt ögonblick. Prinsen förebrådde sig att ha varit feg och barnslig, i ett barns ögon de största fel. Han saknade icke det nöje, som gått honom ur händerna; men han kunde icke förlåta sig sitt löjliga aftåg. Man skrattade, det grämde honom öfver måttan; han beslöt att bättra sig. Man skulle kanske få skäl att finna honom förfärlig. Men icke löjlig.

Så stora föresatser grodde i hans sinne, medan han ströfvade omkring i mörkret och kastade förolämpade och morska blickar på hvarje mötande skugga. Nattmänniskorna, som annars så gärna bryta hvarandras banor för att börja några stunders gemensam, lämnade honom oantastad. Och hans modiga blickar oskadliggjordes af mörkret. Hans gäspningar fingo redan allt kortare mellanrum, då han fann sig vid öppningen af ett litet torg, där ett flämtande ljus och en skrikande skara människor lockade hans nyfikenhet.

En gråklädd liten man, hvars skägg var mer vördnadsbjudande än hans ögon, satt hopkrupen på marken. Med en tång putsade han vekarna på sex små lampor, hvilkas lågor endast med möda uthärdade draget; det flämtande ljuset gaf underliga skuggor.

— Hören hit, hören hit, hören hit! ropade mannen, — Tobolo, lampväktaren skall säga er sanningen.

— Gå på lampväktare! Gå på Tobolo!

— Gå på, upprepade Tobolo, — hvad ger du mig, Långben, eller du Plattnos! hvad ger du mig, om jag kallar dig Gåpå? Ett slag på mun, hva? Det är inte namn för så fina herrar? Och ändock finns det ingenting ni hellre skulle vilja heta.

— Men jag skall säga edra namn. Krypbakom och Gömikjortelsäck, hvasa? Duger de namnen? Slickaskorna och Bitivaden? Duger? Oj, oj, oj så vackra namn! Du lilla fuling, som har förståndet i ryggen, hjärtat i magen, högmod i synen och fjädrar bakom öronen, är du nöjd att heta Enstormansvårta? Oj, oj, oj så vackra namn!

— Nog kan Tobolo berätta sagor för så söta barn. Vill ni höra sagan om de sex lamporna? Sätt er i mitt knä mina sockerhjärtan!

— Fader var lamphandlare; sex lampor gaf han mig i arf. En skänkte jag moder; den andra tog kärestan, då vi skildes. Fyra gingo till min vän, som en gång räddat mig från hunger; annan betalning kunde han icke finna.

— Mina lampor voro borta; jag gräfde i jorden, som gaf mig i lön jämnt så mycket, att jag kunde svälta dag från dag. Ho, ho! Hvad tycker ni om sagan? Vänta! Nu blir den bättre.

— Moder min var blind, hon bytte lampan mot en ledhund. Första dagen bet han ihjäl henne, andra dagen vaktade han liket, tredje dagen dog han en naturlig svältdöd.

— Lampan gick till vännen; han hade redan fem och kärestan på köpet. Nu fick han den sjätte och vän sin i bråda rappet. Ho, hi! Börjar det klarna?

— fannins son var trött af jorden och ond af hunger, och lamporna lyste som små stjärnor. Så gick han till modersin, där gräfde han två grafvar. Så gick han till kärasin, där grät han två dagar. Hej, hej, mina vänner! Då kom han till vännen, som hade alla de små lamporna och kärestan på köpet.

— Gif mig en lampa, och jag skall visa dig, hvad kärlek är! Han lyste i grafvarna. Här ser du din hund, som bet mor min ihjäl. Sen dog han af svält, mens han vaktade liket.

— Hej, hej! Nu är lampan min.

— Gif mig en lampa, och jag skall visa dig, hvad trohet är! Så tog han kärestan i knät och hviskade om gångna tider. Och då kinderna voro röda och ögonen heta, och då munnen drömde om ungdomskyssar, då tände han lampan. Se hit! Se kvinnan som är trogen sin första vän.

— Hej, hej, nu är lampan min!

— Gif mig dina lampor, och jag skall visa dig, hvad vänskap är! Så tog han fyra lampor och tände dem under vänsins ögon. Och då ögonen voro bländade, stack han knifven i hans bröst. Det är vänskap, min vän.

— Hej, hej, nu är lamporna mina!

— Nu vaktar jag dem och håller dem vid lif. Jag har sett människor gräfva stenar ur jorden, andra mura dem, och åter andra söka skydd bakom murarna. Men mina fötter äro stora som deras, och deras spår äro icke större än mina. Jag har sett furst Virior; hans näsa var lika lång som Tobolos, lampväktarens. Se hit, mina bröder! Se här, hur vackert de brinna.

— Den första kallar jag kärlek, ty moder var kärlek; den andra kallar jag trohet, ty kärestan var trogen. Do fyra kallar jag hat. Ty alla äro vi vänner, mina vänner!

— Tobolos vishet bröder, en skärf för Tobolos vishet! En kärlek, en trohet, och två gånger två gånger hat. Den, som förstår, han gömme i sitt hjärta, och den, som icke förstår, han tige med sin dumhet. En skärf, mina bröder, en skärf!

— Aha, ni lumpna smygare och rackare, jag skall spå er olycka och död. Räck hit edra händer, hit, hit! Men icke tomma. Bara helt, helt litet. Mina lampor äro små och behöfva icke mycken olja. Men alltid någon, förstår sig.

— Du lille där, hvad är du för en? Jag känner dig icke, du hör icke till de nattfåglar, som bruka fladdra kring mina lampor. En morgonfågel är du, med vackra fjädrar, som älska solljus.

— Din hand, min vän! Skapare, Skapare, hur slösar Du icke, då Du är vid det lynnet. Sätt gamle Tobolo till

skattmästare; han skulle minsann behålla sådana händer för sig själf och lefva endast för att kyssa dem. Oj, oj Skapare, börjar Du nu också slösa med den himmelska rodnaden! Spara, spara! Jag vet, hur snart den försvinner.

— Hvad vill du ha? Du får allt, hvad du vill; jag kan icke neka dig något. Kanske skall jag säga dig: Var god! Så dum är icke Tobolo. Eller: Var vis! Men jag är icke så narraktig, jag, att jag ber en gosse vara vis.

— Har du något för Tobolo, sockerhjärta? Aj, aj, den fickan var tom. Men känn efter i gördeln, känn efter!

— Se! Se! Se! Du är en skatt, mitt barn, glöm icke att en gammal man har sagt det. Kanske komma tider, då du ingenting har att hvila på. Då bli de orden så mjuka kuddar. Jag vet det jag. Människan behöfver icke så mycket. Några vackra ord om sig själf och hon är frälst.

— Fram nu, smulgråtar, så skall jag läsa tusen olyckor i era händer. Farväl, mitt barn! Glöm icke, hvad du är; eller hvem du är. Så har du mod att möta föraktet från alla fula och dumma.

Solivro smög sig bort från alla grinande ögon och munnar. Då han lämnade torget, hörde han rösten:

— Ja skratta, mina bröder! Där visheten börjar, där börja dårarna skratta. En skärf till Tobolo! En skärf till hans sex små lampor!

Prinsen hade icke lust att gå hem, men sömnen skulle sannolikt ha besegrat hans äfventyrslust, om den icke råkat nya fiender i hunger och törst. Solivro började ifrigt efterspana något af de värdshus, han sett knektarna betrakta med öm längtan. Och som han just nu befann sig i en stadsdel, där värdshusen voro nästan lika talrika som husen, så hade han ingen svårighet att finna, hvad han sökte. Men timmen var tyvärr alltför sen; portarna voro stängda, och luckorna sutto obönhörligt slutna. Inför så afvisande tecken kände han sig bra nedslagen. Det var långt till slottet, och han skulle dessutom få det ganska svårt att skaffa sig något ätbart utan att väcka för mycket uppseende; han var mer än tillräckligt trött för att afsky hvarje uppträde. Hungerns ovana knip och kväljningar gjorde honom förtviflad. Han var nära att gråta.

Slutligen tog han mod till sig. En lucka, hvars skrufvar sågo mer beskedliga ut, lät rubba sig; och genom den halfhandsbreda springan kunde han se in i ett svagt upplyst krogrum, vid hvars disk värden satt och räknade sin kassa. Bredvid ljuset stod en halfäten pastej; dess innehåll var nästan fullständigt borta, men de tjocka degväggarna funnos kvar.

Solivro darrade af förtjusning; han gjorde ett fruktlöst ryck i luckan och skrek:

— Jag vill in, släpp mig in!

Värden sprang upp och strök pengarna med en skicklig rörelse ned i disklådan. Reglarna drogos ifrån, och han stack sitt förargade tryne ut genom dörren. Han var verkligen icke olik en gris.

Solivro blef ödmjuk.

— Käre herre, jag är förskräckligt hungrig, och jag såg en kaka på ert bord.

Trynets uppsyn förmildrades.

— Unge herre, ni kommer något sent eller något tidigt. Men jag vill icke vara ogin; jag har en nästan orörd pastej, som beställts af en läckergom med dålig mage. Ni skall få den. Stig in!

Man hade kunnat bli mätt endast af att inandas krogrummets luft, så fylld var den af de fetaste ångor. Detta sätt att stilla sin hunger var emellertid icke vidare angenämt eller hälsosamt. Prinsen kände kväljningar och

blef yr. Värden fyllde hans glas med en gråblaskig vätska.

— Se här, unge herre, är ett vin, som skall smaka er. Jag känner personer, som skulle kunna råna för att få dricka detta vin. Men jag ger det icke åt hvem som helst. Drick!

Men Solivro hvarken drack eller åt; han hade icke hunnit tugga den första biten, förrän han somnade.

Värden var en försiktig man; han började leta i gossens fickor. De voro tomma. Missräkningen var desto större, som kläderna lofvat något helt annat. Värden var emellertid van vid dylikt; han gjorde några tröstande betraktelser. Tyget i lifrocken var af en sällsynt glans och mjukhet, och kragen var rikt broderad med pärlor. Han bet i de glänsande knapparna och fann dem äkta. Grisen gjorde vädrande rörelser med sitt tryne och tycktes belåten.

Han bar den sofvande gossen till en bänk, och med nästan rörande varsamhet började han befria honom från lifrocken. Utan tvifvel var han nog finkänslig att vilja göra det utan att störa gossens sömn.

Men Solivro vaknade; han förstod icke genast den behandling, man lät honom undergå. Till hälften i vrede, till hälften i förskräckelse började han ett motstånd, hvars framgång han icke betviflade. Som det så ofta händer ungdomar, som icke haft tillfälle att mäta sina krafter, fann han snart nog, att han öfverskattat dem oerhördt. Värden tryckte samman de sprattlande benen mellan sina; de argsinta små händerna dolde han i sin vänstra, och ganska obehindradt fortsatte han sitt afklädningsarbete.

— Min gosse, sade han ädelmodigt lugnande, — jag skulle kunna vara ond på dig. Du har ingenting att betala med, och du har nästan slukat min bästa pastej —

— Har jag?!

— Hvem annars? Och en inbakad höna flyger icke ur degen; åtminstone har jag aldrig hört talas om något dylikt. Jag skulle således kunna vara mycket förargad på dig. Men jag har ett godt hjärta, och jag är icke något tjurhufvud, som endast håller på sin rätt. Din stackars rock, som är alldeles för liten för mig, skall jag taga som betalning. Och därmed får udda vara jämnt.

Med en färdighet, som skulle anstått en skräddare eller tjuf strök han rocken af gossens skuldror och började släta ut skrynklorna.

— Seså min gosse, nu är du fri.

Allt detta sades med en utsökt godmodighet. Solivro, som erinrade sig, att han icke skulle kunnat betala pastejen, var nära att bedja om ursäkt. Men dels var han uppretad öfver värdens öfverlägsna styrka, dels kunde han icke påminna sig ha ätit någon pastej. Och hans mage var härvidlag lika glömsk som hans hufvud. Värden fick således icke mottaga någon ursäkt.

Han stod redan med ena foten på gatan, då han saknade sin båge och sin pil; han vände tillbaka. Vapnen lågo på disken.

— Hvad nu? Hvad ska det vara?

— Min båge och min pil.

— Dina vapen? Nej min vän, för din egen skull skall jag behålla dem, ehuru de blifva mig till mer besvär än gagn. Men jag har alltid funnit det oförsvarligt att sätta vapen i händerna på barn.

Detta blef för mycket; hastigare än en tanke var Solivro vid disken och grep sina vapen. Värden ställde sig

helt lugnt vid dörren, viss att hans byte icke skulle kunna undkomma.

— Jaså min gosse, du uppskattar inte min godhet; du vill bråka. Kom an mitt barn! Jag är vapenlös, men jag skall nog försvara mig.

Prinsen trodde honom; ställningen var för tviflad. Bakom disken faims visserligen en dörr, men den ledde helt säkert till ett rum, hvars luckor voro påskrufvade.

Hur som helst, han måste försöka. I ett skutt var han öfver disken och ryckte upp dörren. Värden efter, men hans hopp var icke lika smidigt, och han föll rakt lång på andra sida.

Solivro rusade in i mörkret; han snubblade mot en trappa och föll i kull. Då han rest sig och tagit två steg, kände han en hand, som tog ett fast tag i bakdelen af hans byxor. Han måttade en spark bakut; den tog förträffligt. Värden förde båda sina händer till ansiktet; hans förbannelser voro mästerverk.

Prinsen tog ännu några steg; han stötte hufvudet mot en vägg, som lyckligtvis var en dörr; den var endast tillskjuten. Med ett sprang stod han i rummet; dörren var försedd med en regel, han sköt för den och andades ut. Men endast ett ögonblick. Vid motsatta väggen stod en bred säng; öfver denna lyste en fönsterglugg med morgonens bleka dager.

Han hoppade upp i sängen och trampade på något halt, varmt och mjukt; han hörde ett stönande och kände tvenne armar pressa sig kring sina ben. Han var nära att falla, men i sista ögonblicket fick han fatt i fönstergluggens kant. Svängande och sprattlande som en fisk lyckades han göra sig lös och svinga sig ut ur gluggen. Höjden var icke stor, men hans knän voro så svaga, att han sjönk till marken.

Han visste knappt, om han rest sig och sprang eller om han ännu låg kvar utanför värdshuset. Han kände endast att hufvudet slank hit och dit, och att armarna svängde som kvarnvingar. Det var honom föröfrigt likgiltigt; han var icke rädd längre, han skrattade.

Plötsligt märkte han, att bågen slog honom mot benen. Då förstod han, att han sprang och att han hade vapnen med sig.

— Äran är räddad, din skurk —

Men idetsamma föll han rak lång och somnade.

SOLIVRO MÖTER TAIRAVITA.

En ofantlig slätt tjänade prinsen som sängkammare. Jorden var grågul och så hård, att endast vissa sträfva och tåliga växter vågade klänga sig fram öfver den, men äfven dessa voro sparsamma och förde ett fattigt lif, och stora fläckar voro helt bara liksom på ett gammalt djur, hvars hår börjar falla. Regn hade icke på länge uppmjukat denna ogästvänliga jord, i hvars skorpa ännu funnos spår af för längesedan tagna steg.

Slätten gränsade till matretternas hemska skogar, och de stelnade spåren voro i själfva verket minnen af strider, som nu sökt andra marker. Virior och hans män hade trängts tillbaka öfver kullarna ut i de rika ängder, åt hvilka stadens gladaste och vackraste delar vette. Den stelnade slätten var förbindelseleden mellan matretterna och de dåliga, lastbara hus och gränder, som de fyllde med sin ondska och sitt blod.

Minnen, som man icke vågar kalla vid namn, lågo i tung tystnad öfver jorden. Solens eldtunga slickade marken och kom den att rämna med ljud, som liknade dolda suckar.

Prinsen vaknade med en egendomlig förnimmelse; armar och ben voro orörliga, kroppen brändes och pressades af en het och orubblig massa, ögonen, som voro vidöppna, sågo endast mörker, luften hade svårt

att tränga genom näsa och mun, hufvudet kändes stort och uppsvälldt men på samma gång hoptryckt af band, som icke läto tänja sig.

Den jord, på hvilken han hvilade, höll honom i en omfamning, hvars hårda kärlek var förfärlig.

Denna domning varade hela dagen, och himlen var redan gulröd, då Solivro fått nog kraft att sätta sig upp. Hunger och törst vaknade samtidigt och dröjde icke ett ögonblick att göra sig påminta. Han kände sig ganska olycklig och önskade sig hem.

— Jag tror, att Savagrin har rätt, mumlade han, — då han säger, att hunger är den hårdaste käppen och törst den mest brännande elden.

Han ville resa sig, men dels var han för trött, dels var han så öm, att han icke vågade göra någon kraftig ansträngning.

— Jag hade aldrig trott, att jag skulle råka i en så obehaglig och på samma gång neslig belägenhet. Äfventyr kunna således vara smärtsamma utan att vara ärofulla. Jag känner mig, som skulle jag slagits med hundraden, och i stället har jag endast sprungit för en skälm, som plockat mig lik en slaktad kyckling.

— Jag hoppas, att ingen skall få veta det. Jag har nästan lust att gråta.

Och då ingen kunde se honom, grät han ohejdadt och bittert, hopkrupen som en liten ekorre. Han sjönk ihop och lutade hufvudet mot marken; den darrade. Marken darrade verkligen.

Var det möjligt? Hvad var det? Han reste sig på knä. Nu hörde han ett ljud af oupphörligen upprepade små slag, som slutligen smälte samman till ett smattrande buller.

Hvalfven, som omgifva tomrummet i jordens midtpunkt, hade brustit; nu ramlade sten efter sten, och raset närmade sig så småningom jordytan. Det fanns ingen möjlighet att undkomma, stycke efter stycke skulle störta i tomrummet, liksom då vattnet suger strandens sand korn efter korn. På det hela taget var det rätt lyckligt, att allting sålunda förgicks på en gång och lades i samma graf. Ingen skulle stor och präktig kunna stoltsera öfver de döda; man kunde med lugn sjunka i det stora raset viss att icke vara mindre än andra. För prinsen, som tröttheten gjorde beredd för den eviga hvilan, var denna utsikt ganska lockande. Han kunde dra sig ur det stora spelet utan att behöfva skämmas, utan att hafva blifvit slagen.

Han erinrade sig, att man i ett dylikt ögonblick borde bedja; men som han hvarken kunde banna eller tacka Skaparen, därför att Han förstörde sitt verk, nöjde han sig med att i största allmänhet försäkra Honom om sin tillgifvenhet.

Smattrandet närmade sig utan att det likväl vann den styrka, som en jordomstörtning torde kräfva. Och dessutom tycktes det komma från slätten bakom den knäböjande prinsen och ingalunda från jordens innandöme.

Solivro vände sig hastigt om; en väldig, hvit våg, hvars slut han icke kunde se, välde emot honom; det var denna våg, som förorsakade bullret.

I ett ögonblick var Solivro på benen; hans lemmar, som helt nyligen varit stela som trä, fingo plötsligt en utomordentlig liflighet; han skulle ha sprungit sig fördärfvad, om icke bågen snärjt hans ben och bragt honom på fall.

— Nu är det slut; tänkte Solivro, — jag skulle gärna vilja veta, hvad det är, som dödar mig. Och om det kommer att bli mycket smärtsamt.

I detsamma hörde han ett skratt, som bra litet påminde om den stränge herr Död. Ett hvinande och det fruktansvärda smattrandet upphörde; det efterträddes af ett obestämdt sorl och af en gäll flickröst, som ropade:

— Stig upp, tappre herre! Eller tänker ni dräpa er fiende med fötterna?

Prinsen såg sig hastigt om; hans blekhet gick öfver i rodnad; han reste sig långsamt.

— Det var ju bara får, sade han.

Flickan snärtade med sitt spö öfver fårskocken.

— Bara får, säger du. — Är detta bara får, så är du minsann bara en hare.

— Jag trodde, det var någonting förskräckligt, svarade Solivro, som ännu var för glad för att förargas, — jag såg ju icke, hvad det var, utan hörde endast ett stort buller. Jag var dessutom mycket trött och knappt riktigt vaken.

— Men hur kunde du stanna dem så tvärt?

Flickan snärtade ännu en gång med spöet.

— Med det här; jag ger Bräkebä — den store lurfven där borta — jag ger honom ett slag kring hornen, och han förstår mig genast. Och så snart han stannar, stanna alla de andra. Det är den klokaste bagge, jag känner. Och han är mycket modig; jag har aldrig sett honom ligga framstupa med benen i vädret!

Solivro tog upp sina vapen och fick sålunda tid att lugna sig.

— Jag har sagt dig, att jag var mycket trött och knappt vaken. Under natten har jag varit i de besynnerligaste äfventyr; det har händt mig saker, som jag icke skulle vilja berätta för dig. Du skulle heller icke förstå dem; du är ett barn.

— Ja, har du sprungit lika tappert i de andra äfventyren som i detta, så förundrar det mig icke, att du är trött.

Solivro blef ursinnig öfver denna sanning.

— Jag vill icke längre tala med dig; du är dummare, än jag trodde, och du vet icke, hvad höflighet vill säga.

Efter en stund tillade han, nödd och tvungen.

— Kan du säga mig, hvar jag skall få något att dricka?

— Därborta i stugan.

— Stugan! Ska det vara en stuga? Jag trodde det var en liten mossig sten.

— Du bor kanske i ett slott, du?

Vare sig det var flickans skamsna rodnad, som afhöll Solivro från att betyga sanningen af denna förmodan, eller det var en besynnerlig ovilja att skryta med det, han verkligen hade; nog af, han gaf en axelryckning till svar och gick i riktning mot stugan.

Men flickan var icke nöjd med denna afslutning; hon hade något att hämnas. I en stor sväng träffade hennes slankiga spö Bräkebä öfver ryggen, och det förståndiga djuret satte sig genast i rörelse, följd af hela flocken.

Solivro hörde det afskyvärda smattrandet och förstod genast, att man ämnade roa sig på hans bekostnad. Han beslöt att försvara sig till det yttersta. Han tog några skutt framåt och stod i en hastig svängning ansikte mot ansikte med sin ulliga fiende. Lifstycket slet han upp och drog fram pilen, så väntade han en lång och kort väntan.

Men hade prinsen mod, så hade hans fiende en blind och förskräckande envishet; hade han en pil med goda egenskaper, så hade fåren hundratals starka och spänstiga ben, hvilkas afslutningar voro lika skarpa och fruktansvärda som spetsen på hans vapen. Dessa svarta små spetsar kastades fram med en hårdnackad och orubblig fart; prinsen kände redan olidliga smärtor i sina fötter. Och då hans ögon fingo sikte på Bräkebäs präktiga horn, utbredde smärtorna sig till maggropen och gjorde den stackars kämpen ganska vek. Så vek, att han plötsligt gjorde helt om och i rasande fart sökte uppnå den enda möjliga räddningen, stugan.

Kappspringningen varade några långa ögonblick, Bräkebä beröfvade sin motståndare allt mer af hans försprång. Slutligen nådde han sitt mål; midt i språnget böjde han ryggen i båge, och med en kraftig resning af sitt förståndiga och starka hufvud slungade han prinsen in genom stugans dörröppning. I detsamma gjorde han en sväng kring knuten, och följd af sin skock, rusade han bort öfver fälten.

Stugan var icke högre, än att man utan mycket besvär kunde nå taket, och i båda riktningarna icke längre än en utsträckt karl. Ett stort slags bord eller bänk upptog halfva utrymmet och tycktes tjäna både till säng och matbord. En fjärdedel af det återstående utrymmet tog en stenhäll, hvars yta var täckt af aska och halfbrända gren-bitar, och öfver hvilken taket var brändt och sotigt.

På hällen midt i askan satt en gubbe och flätade rep.

Solivro reste sig och torkade svetten från panna och hals; han var mycket förargad och mycket törstig.

— Gif mig att dricka! sade han.

Gubben sneglade på honom utan att svara eller röra sig. För att gifva honom tid började prinsen ordna sin dräkt; ur lifstycket, hvars öfversta hakar sprungit, hängde den gyllene furstekedjan fram, prinsen stoppade in den och började slå af sig dammet. De hvita byxorna hade ett sorgligt utseende; benen voro fulla af skråmor.

— Hör — gif mig att dricka!

Gubben pekade på en skål med mjölk, som stod på hällkanten. Solivro närmade sig; för att icke behöfva spilla ur det fyllda fatet böjde han han sig ned. Nu fick gubben ett fruktansvärdt utseende; mage och bröst fingo dubbelt omfång; kindernas slappa skinn spändes ut, så att påsarna under ögonen drogos ned, och ögonen stodo fria, stora och röda. Sålunda uppblåst öppnade han sitt vida gap och sände en kraftig stråle luft ned i askan, som genast sände täta moln kring prinsens hufvud och fyllde hans ögon. Samtidigt böjde gubben sig framåt och trefvade med händerna på gossens hals och bröst. Han hade upptäckt kedjan.

Så många vidrigheter slag i slag beröfvade honom lyckligtvis all besinning. Vreden lät icke smärtan komma till sin rätt; med en förtviflad och blind stöt kastade han ikull gubben, han famlade efter strupen och håret, och med ett rasande grepp släpade han sin fiende ut på golfvet. Och som detta var af pressad jord fylld med större och mindre stenar, fick gubben en försvarlig törn. Han blef också liggande orörlig.

Nu blef emellertid svedan i ögonen för svår; Solivro måste släppa sin fiende. Sedan han blinkat och gnidit de rinnande ögonen en bra stund, kunde han ändtligen se upp. Gubben satt nedanför hällen och gned sitt hufvud. Ögonen hade krupit tillbaka under skinnet, och från denna skyddade plats bligade de helt snopet på prinsen.

Solivro glömde svedan och kände sig helt förnöjd. Jag är då inte att leka med! tänkte han, och denna tanke var honom så angenäm, att han måste uttala den.

— Ni är värre än en ond ande, muttrade gubben. Han reste sig långsamt och tycktes icke benägen att ånyo börja fientligheterna.

— Gif mig nu någonting att dricka!

— Ni har ju där.

— Mjölken? Den är ju full af aska.

— Jag har ingen annan.

Solivro gjorde ett försök att dricka ur det sotiga fatet; han grinade; kolbitarna fastnade honom i halsen.

— Det är för otäckt. Har ni verkligen ingen annan.

Gubben funderade.

— Vänta, så ska jag se efter. Han gick ut.

Solivro satte sig på hällkanten; dörren stod öppen, han såg ut öfver slätten. Skymningen fyllde luften med tysta gestalter, som sakta sväfvade fram ur det oändliga för att åter försvinna. Den sista rodnaden tände flämtande eldar vid synranden, deras sken glänste öfver marken och tycktes leka med skuggorna, som i allt talrikare skaror lägrade sig på slätten. Svaga ljud af kvällens vingade småkryp flöto samman till sorlande strömmar, som runno genom tystnaden.

Gossen kröp ihop och lutade hufvudet i händerna; slottsträdgårdens brunnar sorlade i hans öron, klockan ringde, då portarna stängdes; ut ur de djupa fönstersmygarna lyste kvällselden; Savagrin tog honom vid handen och ledde honom till hans kammare, där svennen löste remmarna från hans värkande fötter, som han tvättade med ett mildt och ljummet vatten.

Han längtade.

Kuddarna tryckte sig kring honom med en lindrande svalka; halfsofvande tömde han den runda, gripfotade bägaren, som var fylld med ett syrligt vin.

— Hör! tappre herre, njuter du af de segrar, du redan vunnit? Eller längtar du efter nya? Eller kanske dina stackars ben vägra att vidare kämpa för sin tappre herre?

Flickan stod i dörren.

Prinsen fann det onödigt att lyfta sitt hufvud; han svarade efter ganska lång besinning med öfverlägset lugn:

— Vore du icke en flicka, så skulle jag icke tåla detta. Jag skulle slå dig så; jag skulle ..

Han äfventyrade att brista i gråt och fann det därför förståndigast att tiga.

— Hvad det beträffar, så tror jag just inte, att striden skulle bli så ojämn. Dina händer äro nästan mindre än mina, och tack vare att du är så späd, kunna dina fötter bära dig. Jag är nästan öfvertygad, att du är en flicka.

Solivro skrattade på ett sätt, som han trodde vara förskräckande, men som i själfva verket var ganska rörande genom sin blyghet och sin öfvergifna trötthet.

— Jag skulle mer än väl kunna visa dig, att jag alls icke är någon flicka.

— Seså, låt nu det där vara! Kom med mig, så ska jag låta Bräkebä be dig om ursäkt. Du ska få se, han kan vara höflig och älskvärd, min Bräkebä.

Men prinsen låtsade icke höra henne, och hon fick gå ensam, för att mottaga Bräkebäs artigheter.

Gossen kämpade som en hjälte mot gråten; han kände sig alltför öfvergifven.

Nu kom gubben med en mjölkmugg, som han räckte honom; prinsen drack utan att andas mellan klunkarna. Slutligen började han hosta och måste hvila sig. Den svala och fridsamma drycken gaf honom bättre lynne och gjorde honom försonlig.

— Det är godt det här. Har du icke något bröd, du kan ge mig?

Gubben letade i sina icke allt för renliga gömmor och gaf honom. Prinsen mumsade och drack.

— Är det dina getter, som ge dig denna mjölken? Det måtte vara präktigt att äga så många. Nog är det väl två-trehundra?

— Mina! Å herre, ni är tokig! Skulle jag då bo i det här kyffet? Fyra eller fem af dem äro mina, de öfriga vaktar jag åt andra.

— Fyra eller fem, upprepade prinsen misstroget, — du vet då icke, hur många du äger?

Gubben strök sig öfver ansiktet.

— Det var en sak, att jag det vet! Jag har fyra jag; det skulle jag kunna säga, om de så väckte mig midt i natten. Men se, dottermin har en —

— Bräkebä?

— Bräkebä? — Javisst ja, Bräkebä.

— Det är ett afskyvärdt djur. Din dotter är också elak; hon är både dum och högmodig.

— Men är hon verkligen din dotter?

Prinsen blef så förvånad öfver denna tanke att han blef sittande med öppen mun och glömde att tugga.

— Hon är just inte lik mig, grinade gubben, kan väl vara det. Jag är heller icke så säker att hon är min dotter, som att hon är hustrumins.

Solivro drack ur sin mjölk.

— Ni menar?

— Någonting i den vägen, flinade gubben. Hustru min var vacker, må ni tro. Det är egentligen skada, att ni inte kom för tjugu år sedan, då skulle ni ha fått se någonting. Jag är en beskedlig människa, jag; jag har aldrig i lifvet varit svartsjuk. Hustrumin hade det godt, den kära människan.

— Första flickan var verkligen min. Hon var verkligen min. Hon var inte större än min näfve, och några ögon kunde jag inte se till. Men hade man huggit itu hennes ena arm, så hade delarna räckt till två; och en mun hade hon som farsins. Och härvid fläkte gubben isär sina långa smala läppar.

— Du behöfver inte visa, jag vet ändå, sade prinsen och rynkade sin panna för att antyda, att han ingenting glömt. Gubben blef ångerfull.

— Ni ser, hur eländigt jag har det. Jag bar mig illa åt, det erkänner jag, och bra dumt, då jag anföll en så stark och modig ung herre. Men ni behöfver ingenting betala för maten, och ni ska få ligga här i natt på de mjukaste ullsäckar.

— Är det för sent att gå hem? frågade prinsen oroligt.

— Alldeles för sent, kära herre, alldeles för sent. Man släpper er inte in i staden. Ni har föröfrigt ingenting att vara rädd för; här är ni lika säker som hemma.

— Jag är icke rädd. Hur var det med er dotter?

— Min dotter? Jaså fulingen. Jo det var min dotter det, det är då säkert. Det enda var, att hon kunde sjunga. Men det skulle kanske jag också kunna, om jag försökte.

— Den där konsten blef henne i alla fall till nytta; hon kom i tjänst hos ett förnämt fruntimmer.

— Avata! utropade prinsen, som erinrade sig den aplika, sjungande flickan. — Avata, men hon är icke förnäm!

— Känner ni henne?

Solivro smålog hemlighetsfullt.

— Mer än väl!

— Jaså, desto bättre. Ja, jag trodde hon var förnäm, jag. Men jag är ju också endast en fattig stackare. Hvem är inte förnäm för mig?

— Din andra dotter? Du talar icke om henne.

— Den andra, ja. Det är just det.

— Tiden innan hon föddes gick det svårt till här på slätten. Det var just då, som furst Virior föste de förbannade matretterna in i skogarna. Här funnos fler karlar än kvinnor, och de löpte jämt och ständigt rundt min stuga. Hvad skulle jag stackare göra? Knektarna hade vapen, som jag inte tyckte om och pängar som jag tyckte om. En fattig herde får se till, hur han ska kunna reda sig.

— Ja hvad det nu var för en, som stannade längst i stugan, det kan jag inte så noga säga. Ett är i alla fall säkert: en vacker karl var det. Nog var modern vacker, men så vacker som flickan det var hon inte på långa vägar.

— Å, ni skulle se henne, unge herre!

— Jag har sett henne.

— Sett henne? Puh! I de där trasorna. Kallar ni det för att se henne? Nej bada, mitt barn, bada skulle ni se henne. Hi, hi! då ser man från två håll. Simma, mitt barn, simma! Då hon sträcker ut benen och —

— Hvad gör du här, unge? skrek gubben och svängde med armarna. — Hämta ullsäckar åt unge herrn, ditt lata — ditt — Nå hör du inte!

Flickan, som stod i dörren, pekade helt lugnt på Solivro.

— Ska den där ligga här?

— Hämta ullsäckarna ditt skarn!

— Det kan den där modige och starke lille besten göra själf. Jag gör det icke.

Gubben tog en handfull kol och kastade mot henne; men kolbitarna träffade endast dörren, som flickan slog igen efter sig.

— Man måste ibland behandla henne litet strängt! förklarade sig gubben, som i gossens ansikte läste alltför mycken häpnad. Jag är en beskedlig människa, jag; och just därför måste jag någon gång ryta och skrika för att skrämma litet på henne. När hon en gång får sin herre, då blir det något helt annat. Då blir hon som ett litet lamm, det vackra barnet.

Gubben torkade sina sotiga händer mot byxorna och suckade.

— Ja, ja, jag kan nog into behålla henne länge.

— Kan ni inte? Hvarför kan ni inte?

— Jag är väl för fattig, jag. Se, jag betalade en gång femtio får för min hustru. Nå, femtio får är visst inte för mycket för en vacker kvinna. Men om man inte är rik och kan göra det för nöjes skull, så ska man låta bli att ta henne till hustru.

— Jag har alltid varit en toker, jag. Det minsta barn har kunnat lura mig. Ja hustru min lura mig, hon. I stället för att på femtio får förtjäna hundra, har jag nu endast — — endast. Ja det har jag. Jag har råkat i elände, jag.

— Får se om någon ger mig femtio får för flickan. Hon är värd fem gånger femtio, hon. Men man kan vara säker att bli lurad, när man är ett beskedligt kräk som jag.

— Hvad för något! Tänker ni sälja —?!

— Sälja? Har jag sagt sälja, jag? Nå jag är en okunnig stackare och förstår mig inte på ord. Jag undrar bara om någon skulle vilja skänka mig. När man är fattig, så måste man ta emot skänker, förstår ni. Äfven om man i gengäld måste blunda med båda ögonen.

Solivro började verkligen förstå; han vände sig bort. Gubben plirade och suckade och gnuggade sina händer.

— Nej, jag får väl hämta säckarna, jag. De lär väl inte komma af sig själfva.

Prinsen slog armarna öfver bröstet och vaggade af och an. Den där flickan hade förolämpat honom, hon hade skrattat; han hatade henne. Och hon var verkligen ganska vacker.

Gubben kom släpande med sina säckar. Det var nu nästan fullständigt mörkt, men då dörren stod öppen, syntes han mot himlen; han var af ungefär samma form som säckarna, på en gång rund och kantig.

— Se här, unge herre, ska ni fa ligga lika skönt som hemma hos er. Och ni ska inte behöfva betala så mycket som en lillfingersnagel. Jag är inte snål mot dem, jag tycker om jag.

Han lade säckarna vid hällen, bredde ut dem och ristade dem.

— Här är bäddadt för en prins.

Solivro hoppade ned och fann mjukheten ytterst behaglig. Gubben gjorde ännu några flyttningar och

ristningar, sen kröp han upp på bänken, som sviktade under hans tyngd likt ett gungbräde.

— Mån tro han snarkar lika hårdt som Savagrin? undrade prinsen. Men gubben snarkade icke.

— Nu ska jag, fortsatte prinsen sina funderingar, nu ska jag hålla mig vaken, tills flickan kommer in, och då hon går förbi mig, ska jag nypa henne i benen. Så får jag se, om hon är lika modig, som hon ger sig ut för. Jag kan nog skratta, jag också!

Bra länge låg han och gladde sig åt detta prof, alltunder det sömnen växte som en svamp i hans hufvud och trängde ut tanke efter tanke.

Slutligen hörde han steg och märkte, att någon öppnade dörren.

— Det är flickan, tänkte han. — Hvad var det nu, jag skulle göra? — Jo —

Men i detsamma försvann flickan och allt. Sömnen hade segrat.

Stugan, hvars enda öppning var så väl som möjligt tillsluten, fylldes så småningom af en varm och osund luft. Ullsäckarna nästan sögo sig fast kring Solivro och gåfvo honom förnimmelse af en olöslig och kväfvande omfamning. Kämpande med detta obehag besegrade han sin trötthet och vaknade. Han reste sig till hälften. Trots sin sömnighet mindes han mycket väl, hvar han var, men han sökte förgäfves räkna ut, i hvilken riktning dörren fanns, eller hvar gubben och flickan hade sina platser. Det förvånade honom, att de — och särskildt då gubben — sofvo så tyst. Kanske hade de lämnat stugan? Men hvarför? För att skada honom? Han hade behandlat gubben ganska hårdhändt. Kanske var han nu utgången för att söka hjälp eller för att finna ett tillhygge, hvarmed han kunde hämnas.

Plötsligt hörde han en liten suck alldeles invid sitt hufvud; han trefvade med händerna och rörde vid något mjukt, som hastigt vek undan; dörren öppnades och stängdes.

Det var utan tvifvel flickan; en sådan liten suck kunde icke komma från gubbens otroligt breda gap. Hon hade varit honom så nära. Hela tiden? Hade han endast behöft sträcka ut sin arm för att nå henne?

Solivro fann, att han icke bort sofva så tungt. Nu var flickan emellertid borta; för en stund åtminstone kunde han öfverlämna sig åt hvilan. Med en liten rysning kröp han ned bland säckarna.

Flickan hade troligen gått ut för att se till fåren, se till sin Bräkebä. Hon kunde icke bli alltför länge borta, och denna gång skulle han nog akta sig för att somna. Gubben hade lämnat stugan för att söka hjälp; desto bättre, så var han ensam. Och när det där vidundret kom igen, skulle han säkert finna någon utväg. Att flickan icke på allvar kunde vilja skada honom, därmed var han fullständigt på det klara. Ehuruväl han icke kunde förklara sin öfvertygelse.

Föröfrigt brydde han sig icke med för många och kvistiga frågor. Han hade alltför angenäma tankar; de roade honom obeskrifligt; han fann, att en samling ullsäckar är den skönaste af alla bäddar, och han beslöt att njuta af dess behag.

I en så lycklig sinnesstämning var Solivro nära att för andra gången öfvermannas af sin sömnighet. Tankarna började redan frigöra sig från verkligheten; han låg i en gräsmatta tätt under trädgårdsmuren; på hans bröst kilade en af de grå råttorna, som ständigt varit hans fiender; hon stack hufvudet innanför hans lifstycke och nosade honom på halsen. En sådan fräckhet måste bestraffas, han lurade och grep helt plötsligt med båda händerna kring råttan. På inga villkor skulle han släppa henne.

Men det var icke en råtta utan en skroflig och valkig näfve, som varsamt sökte frigöra sig från hans grepp. Kunde det vara den förskräcklige värdshusvärdens?

Å nu mindes han! Och han fattade ett ännu säkrare tag kring den klumpiga handen, hvars hud ref honom som taggar. Det var således gubben, som kommit igen för att hämnas; han försökte resa sig, men handen tryckte honom tillbaka.

— Ni skall ångra er — ni skall ångra er —

— Var lugn, unge herre, svarade gubben helt saktmodigt. — Jag vet alltför väl, med hvem jag har att göra, för att ni skulle behöfva frukta något våld af mig.

— Ni är mig dessutom för stark; ni ser, jag kan ju icke ens frigöra min hand. Och han gjorde en rörelse, som han hade all möda att icke göra för stark.

— Ni ser, sån stackare jag är.

— Du är en skurk! flämtade Solivro, som dock redan var mer än till hälften blidkad. — Och jag kunde ha god lust att slå dig fördärfvad. Men så släpp mig då! Jag vill sätta mig upp.

Gubben släppte honom genast.

— Du är en skurk, fortfor prinsen. — Du ville stjäla min kedja.

— Ni är en sträng herre, ni, jämrade gubben. — Och jag är en bra eländig stackare. Men om ni ville vara litet förståndig, så skulle vi kanske bli belåtna båda två.

— Belåtna! upprepade Solivro, nästan förskräckt öfver denna jämrande foglighet.

— Ja, unge herre, vi kunde båda bli belåtna. Jag tycker om er kedja, jag. Det är ju inte så underligt; den är värd många får. Den saken är klar, den.

— Men nu är det frågan, om jag inte kan ha något, som ni tycker om. Det är frågan, det.

Prinsen böjde sig bakåt för att undgå den vedervärdiga andedräkt, som flåsade kring hans hufvud. Han huttrade och skakade trots värmen och tänderna slogo emot hvarandra.

— Hon är borta vid inhägnaden.

Ljudet i denna hesa hviskning gaf orden en betydelse, som icke kunde missförstås.

— Ni vill då verkligen —

Detta utrop liknade en snyftning; det lyste af en barnslig renhets förskräckelse och afsky. Såret sved; det hade väckt besinning. Det kunde också göra besinningslös.

Gubben förstod, att man icke borde tveka.

— Sälja min dotter. Det är förskräckligt, det. Det är så förskräckligt, att det är sant.

— Jag är en gammal stackare; ni har själf känt, hur svag jag är. Om ett år eller två kan jag icke längre arbeta. Då får jag svälta ihjäl. Ni vet inte, hvad det vill säga. Men jag vet det, jag. Jag har känt den där herrns fingrar i maggropen. Han har inte så mycket förbarmande som jag, han.

— Jag ger väl inte flickan till något vilddjur, skulle jag tro. Om någon herde kommer och tar henne, slår han henne fördärfvad. Jag känner till sånt där. Och mig ger han ingenting. Ni skulle inte slå henne mer än nödvändigt, ni.

Det glittrade för prinsens ögon. Han hade icke orätt, gubben. Han var icke så vidrig och elak. Flickan hade förolämpat honom, hade kallat honom för en liten best, hade skrattat åt honom. Och nu skulle han äga henne — och vara god mot henne. Han darrade af en känsla, som han fann ganska vacker. Glädjen hindrade honom att svara.

Gubben missförstod denna tystnad; han beslöt att begagna sig af ännu skarpare medel.

— Jag förstår; ni finner mig usel. Jag vill göra er ett annat förslag. Ni ger mig hälften eller endast fjärdedelen af er kedja, och jag behåller min dotter.

— Men — men — jag?

— Ni är en god och blyg ung man; ni gör en helt liten uppoffring. Och jag, jag stackare förblir en hederlig människa.

Solivro blef bestört öfver denna svängning, som så plötsligt vände upp och ned på hans så vackert ordnade planer; hans tankar flögo som snöflingor i storm. Slutligen fann han en hållpunkt.

— Men flickan! — Ni sade ju själf —

Gubben smågrinade helt förnöjdt, men prinsen hörde endast den kärfva tonen, då han svarade:

— Hela kedjan och ni får flickan. En fjärdedel och jag slipper att sälja min dotter. Hvad som sedan blir af henne, det vet endast Skaparen.

Solivro kände en fuktig kyla öfver hela sin kropp; han skälfde och måste stödja sig med händerna. Tankarna voro bortsopade; han endast väntade.

Då kände han, hur de stora händerna åter började sin trefvande vandring på hans bröst; de smögo sig kring halsen och träffades bakom nacken; här fumlade de med kedjans hakar, och efter en stund kände han, hur det dyrbara smycket lyftes från hans axlar.

Han kände kväljningar. Som äckliga krypdjur krälade skamliga tankar kittlande öfver hans kropp. De kröpo på hans kinder och öfver hans läppar och ögon.

Elden, som ännu icke var tänd i hans hjärta, förlamade honom med aningens oemotståndliga styrka.

— Som ni vill, unge herre. Om ni går bakom stugan, har ni inhägnaden till vänster. Där finner ni, hvad ni söker.

Prinsen reste sig och snubblade besinningslöst bort till dörren. Utan att ha hört och utan att förstå gick han likväl efter den anvisning, han hade fått.

Inhägnaden och dess ulliga skatt låg som ett sofvande vidunder i natten, hvars mörker icke längre var tillräckligt djupt för att helt och hållet dölja.

Lutad mot stängslet i en barnslig och öfver gifven ställning stod flickan. Utan tvifvel hörde hon prinsens steg, men hon rörde sig icke. Icke ens, då han stod bakom henne och med en tafatt smekning strök öfver hennes arm.

Utan att vända sig mot honom, sade hon:

— Söker du mig? Hvad vill du mig?

Men, då han i stället för svar sökte draga henne till sig vände hon sig häftigt om.

— Du har således köpt mig! Hvarför säger du det icke genast?

Han släppte henne. Skammen steg i en varm våg och gjorde honom yr i hufvudet. Han försökte förgäfves erinra sig, hvad han förut tänkt till sitt försvar. Han kunde icke; det återstod honom endast att förneka.

— Hur kan du tro det! Hur kan du tro mig om så illa?

Och då han förstod, att han måste förklara sin därvaro, tillade han:

— Din fader sände mig för att föra dig tillbaka. Han var — var — rösten stockade sig — rädd för din skull.

— Hvarför ljuger du?

Prinsen svarade icke; han gick mot stugan, och hon följde honom. Då prinsen tryckte på dörren, fann han den stängd inifrån. Han bultade upprepade gånger; han ropade. Gubben var rädd om sin nyförvärfvade kedja.

— Där ser du, sade flickan.

Solivro förstod icke, hvarför gubben stängde sin dörr för dem; men han förstod, att han själf var outsägligt lycklig. Han kunde knappt låta bli att skrika af förtjusning, då han sade:

— Hvad vill du, att jag ska göra? Han öppnar icke.

Och då hon icke svarade, tillade han:

— Här kunna vi icke stanna. Vi måste gå.

De gingo. Deras steg ljödo öfver den tysta slätten, som låg oändlig och grå i den första dagningen. Ödslig och tom sträckte den sig framför deras fötter, utan ljud, utan färg. Den tycktes bjuda till en vandring, hvars slut vore evig hvila.

De hade gått en bra stund, då prinsen plötsligt stannade.

— Min båge! Jag har endast pilen; jag har glömt min båge. Jag måste vända.

Han gjorde så. Men i detsamma fick han se sin följeslagarinna i ansiktet. Han upptäckte till sin bestörtning, att hon grät.

— Har du gråtit hela tiden? Och jag har ingenting märkt. Å gråt icke! bad han. — Gråt icke! Jag skall föra dig hem. Jag har icke rört dig eller gjort dig något ondt. Och nu skall jag föra dig hem. Å gråt icke!

Hon svarade honom icke; hon fortsatte sin gång utan att se, om han följde henne.

— Du vill då icke vända om hem? utbrast han.

Och genast var han vid hennes sida. De gingo tysta och utan att se på hvarandra. De gingo mot morgonrodnaden.

Plötsligt stannade hon; hon böjde sig ned och tog i sin fot.

— Jag har gjort mig illa. Jag är för trött. Jag kan icke gå längre utan att hvila.

Han såg sig omkring.

— Se där är en plats, som tyckes mig lämplig till att rasta på. Den är grön och säkert ganska mjuk.

Han ledde henne dit, och de satte sig.

Hvita moln med lätta skiftningar gledo upp på himlen och lekte med långsamma och vackra rörelser öfver deras hufvuden. Slätten skimrade och tycktes skälfva under det växande ljuset. Dess stora linier stodo mäktiga och klara i morgonens friskhet. Solivro kände icke igen den slätt, som förut varit honom så ful och tröstlös. Han trodde på en underbar förvandling. Och då han kände, hur en lycklig längtan bäfvade i hans hjärta, förstod han detta under.

Han vände sig långsamt mot flickan.

— Ser du, hur vacker den är, slätten.

Hon böjde hufvudet; rodnaden låg öfver hennes ansikte.

— Hvad heter du? frågade han. — Jag vet ännu icke hvad du heter.

— Tairavita.

— Du heter Tairavita, upprepade gossen. Och med en barnslig och öm rörelse lutade han sig intill henne.

— Nej! Hon vände sig hastigt emot honom och med en blyg och undrande förskräckelse såg hon hans ögon, hans läppar, hans skälfvande näsborrar, hans unga kropp, som talade om längtan. Försiktigt, som då man vidrör något ömtåligt eller flyktigt, som alltför snart kan försvinna, lade hon sina händer på hans axlar. Hennes ögon voro stora af förvåning och nästan bländade. Hon hviskade:

— Hvem är då du?

Och han svarade:

— Jag är Amante. Jag är —

Nu möttes deras blickar. Ett förskräckt och jublande skratt lyste ur deras ögon.

Och, medan ljuset fyllde rymderna med sin goda, glada oemotståndliga makt, gåfvo de vika för den eld, lifvet hade tändt i deras hjärtan.

HVAD SOM ÄR ATT FÖRTÄLJA OM AMANTE OCH TAIRAVITA SAMT SÄRDELES HVAD SOM HÄNDE DEM I DEN BRINNANDE SKOGEN.

Solivro hade bekymmer.

Han hade starka skäl att frukta det mottagande, som skulle komma honom och Tairavita till del vid deras hemkomst. Hvad Savagrin beträffade, så skulle han snart nog kunna blidkas; ett så vackert flickansikte var ett skäl, som han helt säkert skulle förstå. Men olyckligtvis var Savagrin icke allenastyrande; det fanns andra, som hade alltför mycket att säga. Och bland dem Selerel, skattmästaren.

Visserligen skulle den fete gubben icke på eget bevåg kunna göra prinsen och hans älskarinna stor förtret. Han skulle i stället göra, hvad som var värre; han skulle underrätta fursten. Och Solivro förstod, att därmed voro de lyckliga dagarna dödade.

Att delgifva Tairavita dessa bekymmer vore att förödmjuka henne; och prinsen fick ett ytterst olyckligt

utseende, då hon frågade, hvart de skulle ta vägen.

Tairavita, som i sin vän såg en gosse så fattig och fri som hon själf, en af dessa varelser, hvarmed Skaparen roar sig någon sysslolös stund, och som Han kastar i gropen, då de börja trötta Honom med allvarsamma böner, Tairavita skrattade bort de dystra minerna och ropade:

— Du behöfver ingenting säga, min vän. Jag förstår dig. Och det kvittar mig lika. Öster eller väster, norr eller söder, hvad gör det oss? Alltid finna vi något.

— Men om en stund bli vi så hungriga, att det kan bli farligt; vi få kanske lust att äta upp hvarandra.

— Å min Amante! Du ser så glupsk ut; jag måste rädda mig.

Och hon började springa.

Kvällen var redan i antågande, då de nådde den första kullens sluttning. De hade börjat dagen med att springa, de slutade den med att knappt kunna släpa sig fram. Lyckligtvis hade daggen börjat falla, och de tryckte de fuktiga bladen mot sina tungor.

— Ser du gården däruppe? frågade Solivro. — Den ser så präktig ut; dess ägare sitter helt säkert ända upp till öronen i mat och dryck.

Tairavitas mun gjorde en ofrivillig, tuggande rörelse; hon försökte skratta, men försöket misslyckades.

— Om jag nu hade haft min kedja —

— Kedja? Du har haft en kedja? Hvar är den?

— Så du tar vid dig! Jag har naturligtvis tappat den.

— När?

— I dag. Prinsen, som ville undvika så besvärliga frågor, skakade otåligt på hufvudet. — Det här går inte; sade han — vi måste bege oss hem.

— Hem? Du har då ett hem?

— Jag har.

— Hur skall jag kunna följa dig till ditt hem? Hvad tror du, din mor ska säga? Å, hon ska köra mig på dörren och kalla mig vid onda namn.

— Moder är död, och fader är borta.

— Du är då ensam? Amante!

Prinsen var förtviflad öfver glädjen i detta utrop.

— Nej — nej, icke ensam.

— Å! — Men kanske är ditt hem icke stort rikare än mitt? Kanske ska dina vänner icke förakta mig?

— Du stackars Amante, dina kläder äro bra egendomliga. Rikmans barn släpper man inte ut i sådana fattiga dräkter, icke sant?

Och då prinsen måst berätta henne om äfventyret med värdshusvärden, fann hon ännu en sista förhoppning.

— Men din klädnad kunde icke vara mycket dyrbar, då värden tog den i gengäld för en usel kaka?

— Jag är rädd, att värden var en tjufaktig skurk, som tog långt mer, än hvad han skulle ha. Jag är också rädd, att fader är ganska rik.

Tairavita föll på knä; hon vände sig bort från prinsen och strök med händerna öfver det frodiga och våta gräset. Helt långsamt sade hon:

— Icke sant — du ljög, då du sade, att du tappat din kedja? Med kedjan köpte du mig af gubben.

— Nåväl, dina vänner ska kanske finna priset alltför högt, och de ska banna dig. Men de vill helt säkert icke afhända dig, hvad du har köpt. Och jag tror ej heller, de bry sig om att förakta mig.

Solivro förstod den snara, i hvilken hon ville locka honom. En underlig snara, som, om den drogs till, skulle göra villebrådet till herre öfver henne, som gillrat. En ödesdiger snara för den stackars jägarinnan; en alltför begärlig och lockande snara för den, hon jagade. Prinsen, som ägde ett bortskämdt barns grymma och fega själfviskhet, var nära att förlora besinningen inför denna tvist mellan ömhet och egennytta.

— Du vill således följa mig?

— Hvarför frågar du, hvad jag vill? Du behöfver ju icke fråga mig.

— Tairavita, du gör mig bedröfvad.

Hon svarade icke; skuldrorna häfdes och armarna darrade; hon liknade en fågel, hvars vingar skälfva i trötthet och ängslan. Prinsen tog sig förtviflad och rådvill kring hufvudet; han närmade sig men vågade icke röra henne.

— Tairavita, du får icke gråta. Lofva mig, att icke gråta!

Han gaf henne en förlägen smekning, som hon ej undvek men ej heller besvarade. Denna tysta undergifvenhet gjorde på prinsen ett nästan vidrigt intryck; han utropade:

— Du vet, att jag icke köpt dig! Jag har ju sagt, att jag förlorat min kedja. Jag hade således ingenting, hvarmed jag kunde köpa. Du är så fri som jag. Och jag kan icke hindra dig, hvart du än vill gå.

Han hade afstått från bra mycket, och han väntade sin belöning. Men flickan svarade helt lugnt:

— Jag är således icke din tjänarinna. Då förstår du, att jag icke kan följa dig till ditt hem.

— Du vill icke! Du hatar mig.

Hon drog honom intill sig, och, då han gjorde motstånd, uppstod en hastig liten brottning.

— Nej, böj dig ned, min Amante, jag har ju något att säga dig, som de elaka och skvalleraktiga flugorna icke få höra.

— Jag tror, att jag hatar dig, hviskade hon. — Men — och hon fortsatte utan att fortsätta; och Amante, som icke hörde ett ord, förstod henne så, som endast den oförståndige kan förstå.

Detta korta och oförnuftiga samtal, där de tysta orden voro flera än de talade, tycktes dem båda tillfyllestgörande, och det blef för Solivro icke mera tanke på att återvända hem.

— Emellertid måste vi äta. Jag är förskräckligt hungrig. Stackare, hvad ska inte du vara! Och jag har

ingenting att ge dig.

— Var lugn, Amante! Stugan däruppe ser ut att vara alltför välförsedd för att vi skulle behöfva svälta.

— Tror du, att de vill ge —? Solivro rodnade och vågade icke sluta sin fråga.

— Nej, det tror jag inte. Följ bara med mig, så få vi väl se.

Då de kommit fram, tog Tairavita en sten och kastade den med all kraft mot stugdörren.

— Hej! Hej! Är ni döfva därinne? Hör ni inte, att man kallar på er?

En karl smög sig försiktigt ut genom dörren, hvars kant han icke släppte. Det var en fet och kraftig en; luden öfver hela ansiktet med ett par väldiga läppar, som pöste under skägget.

— Hvad nu då? hvad är det för storfolk, som kommer? De dundra som hundra knektar, ja min själ, som hundra knektar.

Och han fann det så löjligt, att han bugade sig tre gånger af skratt. Tairavita gick fram till honom.

— Du är glad, bror; det gläder mig. Vi komma för att äta med dig; och glädje ger matlust.

— Hä? Hvad nu då? Kommer ni för att äta?

— Javisst. Och hustru din, hvar håller hon hus? Kanske hon gör i ordning maten?

— Hustru? Ho, ho, ho! Så du säger; har jag hustru jag? Kunde väl, om jag ville. Kunde ha tio, om jag ville. Men jag låter inte lura mig. Jag är dem för slug.

— Hvem tar du mig för, bror lille? Tror du, du kan ljuga mig midt upp i ansiktet? Är det inte hustru din det där? Kan du neka?

Och hon pekade bakom honom, där ingenting fanns annat än dörren; men hon gjorde det så lugnt, att han måste vända sig om.

— Hvad nu då? Jag ser ingenting.

— Bakom dörren; tror du inte jag hör, hur hon skrattar.

— Du är tokig. Se efter, får du se. Jag måtte väl veta, om jag har hustru.

Tairavita sköt upp dörren och gick in i stugan.

— Nej verkligen! I detsamma gjorde hon ett tecken åt Solivro. Prinsen gjorde en liten bugning.

— Hör hit broder, haf förbarmande med oss. Vi äro halfdöda af svält. Ge oss litet mat!

— Mat?

— Ja, mat.

— Hvarför inte? Hvarför skulle det vara omöjligt. Om ni kan betala!

— Skratta icke! Du vet icke, hur illa det kan gå. Jag ber icke gärna —

— Och jag ger icke gärna!

— Skratta icke! Det går dig illa.

— Ho, ho! Mig? Mig går det illa! Vänta min kyckling! Vänta min sparf! Mig? Ho! Vänta mitt lam!

Men prinsen hade icke lust att vänta. Hans vrede försvann, då han såg Tairavita komma ur stugan med en kruka, som tycktes väl fylld. Han drog sig steg för steg baklänges, och först, då flickan kommit på tillräckligt afstånd, stannade han. Den skäggige rusade fram för att gripa honom, och de hade så när fallit omkull båda.

— Aj, din lille onde! Du känner knepen. Men jag är dig för slug. Nu har jag dig, och jag vet inte, hvarför jag skulle släppa dig med lifvet. Sådana där kycklingar finns det godt om.

Prinsen svarade helt saktmodigt:

— Du har klumpfot, det —

— Hvad nu då? Har jag klumpfot? Och han måste skjuta gossen ett stycke ifrån sig för att kunna se sina fötter.

— Det har du, och det är illa nog. Jag vet icke, hur du ska kunna hinna flickan, som springer därborta med din kruka.

— Hvad nu då? Flickan? Bevare mig! Herre Skapare hjälp! Håll fast henne!

I sin ifver glömde han prinsen, som icke var sen att begagna sig af sin befrielse; den skäggige fortsatte stönande sin fruktlösa förföljelse.

— Dufunge! — Älskade! — Härskarinna! — Stanna! Du ska få mjölk och bröd och ost och silfver — och — tyg — och allt — hvad du — vill! Hvad du vill, hör du! Jag ska vrida nacken af dig — jag ska — Å Herre Skapare — håll fast! Herre Skapare — jag ska — vrida — — — .

Solivro och Tairavita träffades i skogen, som lik ett vildt och tjockt hår reste sig öfver kullens hjässa och föll ned öfver dess nacke. Först sedan de funnit ett af de tätaste snåren, vågade de slå sig till ro; i detta underbart hopslingrade hvalf, som ingenting visste om stjärnornas ljus, voro de säkra för upptäckt.

— Jag kunde nog ha funnit det, som varit bättre. Men jag hade så liten tid; och jag måste erkänna, att jag var mycket rädd. Han var värre än en retad bock, den där. Han skulle alldeles ha fördärfvat oss.

— Hvarför äter du inte, Amante? Har du inte tänder, din stackare! Man måste verkligen slita ganska duktigt.

Prinsen vände sitt torkade köttstycke på alla sidor; han var mycket betänksam.

— Att det är litet hårdt, det gör inte så mycket. Men —

— Men? Är det inte rent?

— Jo — åjo. Men det förefaller mig nästan, som om vi skulle ha stulit det.

— Javisst, mumsade Tairavita helt förnöjd, — visst ha vi stulit det.

— Jag har icke stulit förr. Jag tycker icke om det.

— Har du inte? Nej, då jag tänker efter, så tror jag, att det var första gången för mig också.

— Men jag har sett, hur andra ha stulit. För hvarje år kommer en rättstjänare från staden och tar tre kid från

fader. Å, hvad han skriker öfverde stackars små kiden. Ja, jag också; jag brukar gråta ända tills han stoppat dem i säcken och gått sin väg. Då brukar jag springa efter och kasta sten på honom. Men det hjälper inte; han behåller sina kid, han.

— Det är en helt annan sak.

— Är det? Ja, det kan ju hända. Men vet du, hvad Virior, fursten, gjorde? Han slog ihjäl de stackars matretterna eller jagade dem in i skogen. Sen tog han allt, hvad de ägde. Kan nu fursten stjäla —

— Du är dum. Han förde krig. Då gör man så.

— Kan väl vara. Men jag skulle i alla fall föredraga att bli bestulen utan att behöfva släppa till lifvet. Föröfrigt, min tappre Amante, du hade varit bra dum, om du inlåtit dig i strid med den där bocken; han hade tilltygat dig värre än hvad Bräkebä gjorde. Ät du!

Och då Solivros betänkligheter ännu icke voro häfda, tillade hon:

— Sen du har ätit, kan du ju alltid gå tillbaka och slå ihjäl honom. Ifall du tycker, det är bättre så.

Jag vet icke, om det var Tairavitas föreställningar eller hungern eller båda gemensamt, som besegrade prinsens hederskänsla. Säkert är, att han åt sitt köttstycke så raskt, som dess tämligen hårda beskaffenhet tillät.

Tyvärr blef detta icke sista gången, Solivro och hans älskarinna på ett så nesligt sätt förskaffade sig, hvad de behöfde. Och härför måste jag till stor del ge Savagrin skulden; denne mångerfarne men föga moraliske lärde hade icke med tillräcklig fasthet inpräntat i gossens sinne de stora och vackra grundsatser, som våra förfäder bevarat och skänkt sina efterkommande såsom det dyrbaraste arf. En furste, som i spetsen för sitt folk med tapperhet och ärorik styrka slår sin fiende och med gudomlig fasthet trotsar de kämpandes klagan för att med lika gudomlig mildhet söka lindra de sår, han tillfogat de besegrade —; eller en furste, som med beundransvärd klokhet bringar sin motståndares beräkningar på skam och sålunda ökar sitt ryktbara välde — en sådan furste är Skaparens stora och vackra verk. Men en enskild man, som med rått våld eller med föraktlig list söker skada sin nästa och beröfva honom hans ägodelar — kanske endast för att uppehålla sitt eget nesliga lif — han är en af dessa fläckar, med hvilka en outgrundlig vishet vet framhäfva den bländande skönheten hos sitt verk.

Denna vackra sanning, som ligger dold i hvar och ens medvetande, är det en god uppfostrares värf att draga fram, belysa och befästa. Men Savagrin — lyckligtvis en af de få — hade försummat sin viktigaste uppgift.

Jag kunde ha ännu flera ursäkter att frambära till förmån för min stackars prins: bland annat då den obetvingliga hunger, som ungdom, kärlek och äfventyr ge, samt svårigheten eller rent af omöjligheten att på annat sätt skaffa denna hunger tillfredsställelse. Men jag är så öfvertygad om de moraliska och andliga orsakernas större betydelse, att jag vill lämna de kroppsliga åtsido och för prinsens lättsinne helt och hållet skjuta skulden på den olyckliga uppfostran, Savagrin hade gifvit honom.

För dem, som älska rättvisa högre än lycka, och som önska och tro på en skuldbok öfver lifvets gifva och taga, för dem vill jag berätta, att de trakter, där Solivro och Tairavita lefde sina unga dagar, ingalunda voro den goda förtrollningens skogar, hvars träd digna under lyckans ljufliga och saftrika frukter. Ej heller de vackra ängar, hvars källor sorla sagor, hvars blommor dofta glädje, och hvars fåglar bära himlens underbara skatter i sina näbbar eller klor.

De lefde i vilda och ogästvänliga skogar eller på fält, hvars frukter icke gåfvos till den förbigående; till grannar hade de människor, som bra litet bekymrade sig om tvenne fattiga barn, så vida icke dessa barn

sökte beröfva dem något, af hvad de ägde. Då blef deras deltagande desto lifligare, och mången gång fick prinsen höra ord, som voro gift för hans furstliga blod, eller känna stötar, hvilkas sveda gåfvo näring åt skamsna och olyckliga tankar. Och den stackars Tairavita fick försvara sig som ett vildt litet djur med tänder och klor och med fötter, som voro så lätta och snabba.

Att de likväl kunde skratta, att de kunde klättra och kasta sig mellan grenarna som ett par ekorrar endast för nöjet att undfly och gripa hvarandra, att Solivro kunde skingra Tairavitas saknad genom att härma Bräkebä och på alla fyra i häftigt lopp göra de förskräckligaste utfall mot sin härskarinna, eller att de med kyssar och oförnuftiga ord kunde trösta och narra hvarandra till skratt, då hunger och trötthet ropade på tårar, allt detta kan man med rätta finna underligt. Någon förklaring af detta eller af annat märkvärdigt i människornas tankar och känslor vill jag icke försöka lämna. Men dem, som klaga öfver det osannolika och jämra öfver det oriktiga, dem vill jag säga: Följer icke Skaparen sitt tycke? Och för hvem aflägger Han räkenskap; månne för de fåvitska visa, som skrifva lagar för föränderligheten och gifva flyktigheten regler?

En varm och hetsig dag hade gått till hvila i kvalmigt mörker. Tairavita satt uppkrupen på grenen af en kraftig magnolia; dess gulnade och slankiga blommor strödde kvalmiga dofter af honung och börjande död. Nedanför stod Solivro; han hade händerna fulla af fuktig mossa, hvarmed han gned hennes svidande, svullnade fötter.

Öfver skogen, där mörkret låg tyst och djupt, reste sig himlahvalfvet, bärande tunga moln, som i långsamma och högtidliga svängningar vandrade rundt hvarandra. Det föreföll som hade de utfört en allvarlig och hemlighetsfull ceremoni, och med stor värdighet svepte de kring sig sina mörka mantlar. Men plötsligt veko de upp de långa kappornas kanter, och därunder skymtade våder af ljusblå, skära och högröda dräkter.

— Amante, se!

— Det brinner.

— Det kommer vind från himlen; jag känner den i håret och på pannan.

Solivro fortsatte sitt arbete.

— Det brinner, sade han. — Kanske är det skogen, som brinner; då vaknar vinden.

Tairavita pekade.

— Nu känner jag; därifrån kommer vinden. Hon drog snusande in luften. — Men ingen rök. Känner du rök?

— Nej, ännu är det tid; vi måste hvila. Kom!

Hon gled ned mellan hans armar. Molnens dräkter voro nu så klara och lysande, att han kunde se hennes ansikte.

— Är du rädd?

— Nej. — Hör du? Hon gjorde sig lös.

Prinsen skakade modfälld på hufvudet.

— Ja, det är djuren. Jag är förskräckligt trött, men vi kunna icke stanna här. Skogen brinner.

Och likväl stannade de.

Några stora kroppar susade förbi; buskarna krasade under skuggor, som snubblande och flå sande vältrade

fram öfver dem. Öfver träden ljödo djupa hvisslingar och skrik, som försvunno i skall, tjut och stånkande från jorden.

Plötsligt pekade Tairavita på marken.

— Röken!

Ur det täta gräset höjde sig snäckformiga hvita figurer som bredde sig och smälte samman till en tunn vajande slöja.

Flickan tog sin älskare kring halsen.

— Amante, vi måste — Skynda dig! Skogen brinner.

Men han tog henne i armen och gjorde ett tecken, att hon skulle vara tyst. Hon kände, att han darrade; hon såg hans ögon lysa, och i förskräckelse och längtan tryckte hon sig mot honom och kysste. Han stod stilla med hufvudet lutadt liksom då man lyssnar; hon slöt ögonen och sökte kväfva sin andedräkt. Men plötsligt måste hon hosta; röken hvirflade upp mot deras hufvuden.

Han sköt henne från sig.

— Jag måste höra.

I detsamma vände vinden, och de hvita hvirflarna ströko bort genom snåren.

Tairavita andades ut.

— Nu är röken borta.

Han skakade otåligt, på hufvudet.

— Tyst. Jag hör icke längre.

De väntade.

Tairavita lyfte händerna och skrek till.

— Amante, jag hör! Amante, Amante —

Hon tryckte händerna mot mun för att betvinga de ängsliga ropen, och på huk kröp hon in mellan buskarna.

Nu knakade grenar och torrt gräs under tunga, ojämna steg. Prinsen ställde sig till hälften dold af magnolians stam; han böjde hufvudet framåt, så att ögonen sågo under lugg; och underkäken sjönk och skilde läpparna.

För andra gången vände vinden; en bred flod af rök strömmade fram öfver trädtopparna, de hvita små hvirflarna döko åter upp ur gräset.

Hostande och spottande, dragande andan i djupa snarkningar, kommo tvenne karlar mellan träden. Deras seniga, breda öfverkroppar vaggade långsamt af och an, då de lunkade förbi prinsens gömställe. Han blef orörlig och vände endast långsamt på hufvudet, liksom katten gör, då han iakttager sin fiende.

En kraftig vindstöt strök sugande genom träden och kastade rökmassorna till sides. I fjärran växte ett prasslande dån.

Magnolians vissnade blommor föllo ned öfver prinsen och fastnade i hans hår och på hans kläder. Han skakade dem af sig och gick med tysta steg ut på platsen, som den röda himlen gjorde ljus. Han stannade.

Mellan buskarna skymtade en bred, framåtböjd kropp. Bladen darrade åt sidan, och hufvudet stack fram. Ögonen voro till hälften slutna, och de blåröda ögonlocken skälfde; halsen svällde kring de breda käkarna, läpparna vekos upp öfver tänderna.

Prinsen närmade sig långsamt, böjd och spänd; händerna fumlade efter pilen; kroppen ända från höfterna vaggade af och an, allt under det blicken stod orörlig mot den främmandes.

För första gången stod han lif emot lif med det villebråd, som hans ätt jagat under så många släktled. Han kände icke hat och han visste icke, hvad han ville. Hans kropp var kall af den lust, som fyllde honom; endast kring ögon och mun brann det och stack. Äfven händerna voro heta.

Nu smög sig matretten emot honom; den lurfviga kroppen, som var naken till midjan, pressade isär grenarna och gled fram i det röda ljuset.

Ett ögonblick blefvo de orörliga. De spärrade upp ögonen liksom i ett öfvermått af lust eller smärta, och de rosslande brösten hörde upp att draga andan.

I ett kast stod prinsen öfver honom, och pilen dök ned i hans kött. Så hörde han ett underligt ljud likt en indragen hvissling; han kände något hårdt kring sitt hufvud och en förfärlig pressning kring bröstet. Med all makt kastade han sig baklänges och föll med den hårda och kväfvande kroppen öfver sig,

Matretten slet upp halslinningen och sökte med tänderna efter strupen.

Prinsen slog upp ögonen och såg den röda himlen, där rök och moln jagade hvarandra och lekte sällsamma lekar.

— Hur vackert är det icke, tänkte han. — Och hur lycklig vore jag ej, om jag blott kunde andas.

Plötsligt hörde han ett rop:

— Det brinner.

Och i detsamma kände han, hur tyngden vältrades från hans bröst. Han reste sig. En väldig gren låg vid sidan och då han strök öfver den med blicken, såg han att den slutade i en blodröd massa. Något mer såg han icke.

Tairavita stod bredvid honom och hjälpte honom upp.

— Det brinner, upprepade hon gång efter gång. Hon tycktes söka efter ord, som hon glömt. Slutligen sade hon:

— Gå efter vinden, där är slätten. Och för att förklara eller därför att hon icke kunde annat, upprepade hon:

— Det brinner.

Prinsen gick. Tairavita följde honom med ögonen. Då han försvunnit böjde hon sig ned och började rycka gräs ur marken; fång efter fång ryckte hon, stora massor. Hon bredde det öfver den döde, hon var mycket noga, att alla delar skulle bli betäckta, hon var omsorgsfull, som en mor, då hon stoppar om sitt barn.

Plötsligt upptäckte hon pilen, som satt i halsen strax ofvanför skuldran. Hon föll på knä för att lösgöra den. Den hade icke trängt särdeles djupt och spetsen var utan hullingar. Likväl tog det någon tid, innan hon fick

den lös. Hon torkade den länge i gräset, innan hon stack den fast i sin gördel. Röken tätnade kring hennes hufvud, hon slog omkring sig och reste sig häftigt.

Lutad mot magnolians stam stod prinsen; hans ögon släppte icke den gröna sarkofagen, som fick underliga former, då gräset sjönk ned i fördjupningarna.

Tairavita gick med möda bort till honom, och åter sökte hon förgäfves efter ord.

Men prinsen sade:

— Jag har dödat honom.

Förståndet hade lämnat hans ögon; de stodo stilla och stela mot det gröna gräset, utan att förstå, hvad de sågo, kanske också utan att se.

Tairavita slog armarna kring hans hals; hon ville kyssa honom, hon visste ju icke, hvarmed hon skulle drifva denna stela blick på flykten. Men, då hon kände hans kind mot läpparna, fick hon plötsligt tankar och ord.

— Det är icke du, som har gjort det. Jag gjorde det. Hör du? Jag. — Han ville mörda dig. Jag tog en gren och slog hans hufvud; tre gånger slog jag; Skaparen gaf mig krafter.

Och hon fann behag i de sista orden och sade dem ännu en gång.

— Skaparen gaf mig krafter. Hvad skulle jag eljest förmått?

Prinsen rörde icke sina ögon. Men han smålog och strök henne öfver håret.

— Javisst. Du gjorde det.

Hans tankar gingo i rundel; de återvände och fortfarande småleende upprepade han gång efter gång:

— Jag har dödat honom.

Hon drog honom i klädnaden för att få honom därifrån. Men han höll sig fast i trädstammen. Och de gulnade blommorna föllo åter ned öfver dem och blandade sin doft med röken. Då lutade hon sig emot honom och skrek med en röst, som lågornas förskräckliga dån gjorde svag och meningslös:

— Det brinner!

Och rädslan grep dem som en mäktig vind och kastade dem genom rök och jämmer ut mot slätterna. Slätten, dit allt lif flydde från den brinnande skogen.

EN FRIDSAM LYCKA BEREDES DE VANDRANDE BARNEN.

Regnet sköljde sot och dam från deras ansikten. Men i stället fyllde det deras kläder med grått vatten, och i håret fastnade hela klumpar af lera.

Kölden väckte Tairavita; hon satte sig upp och började stryka vatten och lera ur sitt hår. Hennes händer voro tjocka och okänsliga, hon kunde knappt röra fingrarna. Solivro låg på ryggen med knäna uppdragna och med fötterna nästan begrafna i smutsen. Hon tog dem och torkade dem så godt, hon kunde, med sin klädnad; sen började hon gnida dem mellan händerna. Prinsen rörde sig oroligt och vaknade; hennes händer kittlade och kom honom att skratta.

— Tairavita, du —

Men plötsligt blef han allvarsam; han drog till sig fötterna och satte sig upp.

Flickan strök ned hans våta hår öfver ansiktet.

— Hu, Amante, hvad du stirrar styggt! Seså, res på dig! Har du inte frusit tillräckligt? Jag vill inte frysa mer jag.

De reste sig med stor svårighet; stödjande hvarandra gingo de långsamt fram öfver ängarna. Nere i en sänka stod en dunge frodiga träd, som lofvade vatten, och hit styrde de kosan. Röken satt dem ännu i halsen.

Tairavita pratade.

— Så du ser ut, Amante! Du skulle tappa hvart enda klädstycke, om inte leran hade smetat hop dem. Jag vet sannerligen icke, hvad som är du, och hvad som är lera. Det är väl, att du inte är Bräkebä, honom skulle jag aldrig få ren igen.

Solivro vände på hufvudet.

— Har elden slocknat?

— Javisst, det ser man på röken. Regnet har släckt den.

Prinsen såg ned i marken.

— Och om regnet slutade? Tror du icke, att det finns tillräckligt med eld under mossan och i gräset och i trädstammarna, för att det skulle kunna börja på nytt?

— Nej, det tror jag inte. Och dessutom så slutar inte regnet ännu på en bra stund. Och dessutom så rör det oss inte, för nu är vi på slätten och inte i skogen.

Han svarade eftertänksamt:

— Javisst ja, nu. Men vi komma där kanske igen.

Med gladare röst tillade han:

— Men det gör ingenting. Vi komma där i alla fall icke på länge. Eller hur?

— Nej visst.

Nu hörde de ett plumsande, och då de vände sig åt sidan, sågo de en gumma, som pustade sig fram genom dyn. Hennes kjolar voro hopfästade mellan benen, och hon klef oförskräckt i pölarna med sina breda fötter.

— Hör hit, barn, hör hit! ropade hon. — Hvarför låter ni mig springa som en galning? Hvarför stannade ni inte? Har ni gjort något ondt ni? Eller hvad är ni annars rädda för? Eller hör ni illa, ni? Då ska ni hälla varmt vatten i örona. Ja, det får inte vara för varmt, förstås.

— Men har ni mött en höna? En stor vacker höna med grå tofsar kring benen? Ja själf är hon mer svart än grå. Och hon kan värpa ända till två ägg om dagen, när det vill sig väl. Och såna kycklingar som efter den hönan, det har ni aldrig sett.

— Nu är jag rädd, att räfven har tagit henne. För här var villande fullt med räfvar och annat hela natten. Och hönan kom inte hem, så jag är då säker på, att räfven har tagit henne. Men ni har kanske mött henne ni? Om ni hade något till ögon så borde ni ha sett henne. Svara nu! Men säg sanningen, det säger jag er! Säg sanning som inför Skaparen. Ni är då bra underliga, som inte kunna svara. Inte hör ni, och inte ser ni, och

inte kan ni svara. Hvad är ni för slags människor ni?

Solivro måste skratta, och när han väl en gång börjat, stod han icke att hejda. Tairavita gjorde honom sällskap; de måste stödja hvarandra för att icke falla omkull.

Gumman smålog och kisade emot dem.

— Ja, ja, skratta, det kan ni, det ser jag. Det är väl det, när man är så ung. Förrästen kan man gärna göra det då man blir gammal också. Det ristar alltid om inelfvorna litet och det skadar inte, nej.

— Men fula är ni; och sotiga är ni; och blöta och trötta och slafsiga som våt ull. Så det är nog bäst, att ni går hem till mig, till stugan därnere. Ja, ni ser den nog inte era kattungar. Men hon är inte så värst liten för det. Och inte är hon så stor heller. Men nog rymmer hon er, och ett fint rum ska ni få, när ni blir lite snyggare i synen.

— Seså där, nu ge vi oss i väg.

— Men Herre Skapare, jag glömmer ju min höna! Och ändå är den väl värd tio sådana som ni. Seså ge er iväg ni! Jag kommer efter. Och kläder finns det i kistan. För du där tänker väl inte inbilla mig, att du har kläder på kroppen? Seså hvad gapar ni efter; där nere bland träna har jag ju sagt. Ge er af, bara. Jag kommer efter.

Men de hade icke gått mänga steg, förrän hon ropade dem.

— Hör! Det är väl sanning, att ni inte sett någon höna med grå tofsar kring bena? Bedra inte en gammal kvinna, det säger jag er!

Innan de ännu hunnit svara, fortsatte hon:

— Nå, det är bra, jag tror er. Då slipper jag att leta, därifrån ni kom. Ge er i väg, hör ni! Jag kommer efter.

Och hon vadade plaskande öfver den vattniga ängen.

Gossen och flickan kommo till stugan, som mycket riktigt hvarken var så stor eller så liten. Äfven funno de kistan med kläderna, och de kände det som den största lycka att få byta ut de kalla och klibbiga dräkterna mot torra och varma. Prinsen satte sig vid härden; den goda värmen var nära att söfva honom. Tairavita tog honom i armen och skakade.

— Amante! Du får inte somna ännu. Jag ska skaffa dig något att äta. Är du inte hungrig?

Han skakade på hufvudet.

— Jovisst. Men jag vill icke stjäla längre. Här är skönt; kom och sätt dig hos mig.

Hon gjorde en förvånad och litet snopen min, men lydde och satte sig hos honom. Och de somnade båda.

Gumman stod och rörde till välling; hon nickade allvarligt och betydelsefullt.

— Det hade skett, som jag tänkte, sade hon; — men då hon icke kunde märka någon förståelse i deras yrvakna ögon, tillade hon med en suck:

— Räfven hade tagit henne.

Nu förstod Solivro, och han skakade deltagande på hufvudet. Tairavita började helt beskäftigt hjälpa gumman med vällingen. Den blef färdig, och de åto med god smak.

— Ja, ja, suckade gumman, — man får icke klaga. Här löpte mycken arg fänad i denna natt, och värre saker kunne ha skett.

— Ni komma väl från skogarna, ni också.

Prinsen nickade jakande; Tairavita skyndade att tillägga:

— Men vi höra icke till skogsfolket.

Gumman blinkade.

— Ånej, det kan jag se. Jag hade två af dem här i natt. Skaparen vet, att jag icke älskar dem, men de är ju likväl ett slags människor. Ja ett dåligt slag, förstås, men de gå i alla fall på två ben och tala kan de också, och kanske har de ett slags själ, hvar den nu sitter.

— Och förrästen vet man inte, när ens dödsstund kommer; nej det vet man inte.

— Ja, jag heter Sorenna jag; och det är inte något dåligt namn, så mycket ni vet det! Mor kallar de mig, fast jag aldrig haft något barn, nej aldrig i lifvet. Och hvarför jag inte det har fått, det vet inte jag, utan det vet Skaparen. Så är det med den saken.

Hon slog knytnäfven mot flata handen och skrek, så att hon blef röd i hufvudet:

— Förrästen kan ni stanna här båda två. För ni är ett par landsvägsungar, men det bryr jag mig inte om. Utan ni får hjälpa mig i jorden, och äta får ni och alltsamman. Och när ens dödsstund kommer, det vet man inte, nej!

Hon rusade upp och började rifva bland bunkar och tråg, så att mjölken skvalpade, och rofvor och rötter rullade om hvarandra på marken.

Men Tairavita tog henne kring det breda lifvet och höll henne fast.

— Mor Sorenna var nu inte ledson för din höna! Amante ska fånga räfven och gifva dig pälsen i stället.

Och därmed brusto alla tre i skratt.

De stannade hos mor Sorenna och hade det godt. Solivro hackade i jorden och kände sig som en hel mästare. Men bakom honom gick Sorenna och flinade. Slutligen ryckte hon hackan ifrån honom.

— Sicken en spessling! Tror han det är kärestan, han smeker? Nej till jorden ska man gilja, så att hon känner det. Hvad bryr hon sig om såna där femtonårskyssar!

Torfvorna dansade lustigt kring hennes tvärsäkra, bredställda ben. Men prinsen blef förargad och stannade hela dagen i skogen för att fånga vildt. Och när han så kom tillbaka, tomhändt och slokörad, visste gumman inte till sig af förtjusning. Hon tog honom kring lifvet och svängde honom rundt, så att lädersulorna flögo från hans fötter.

— Seså, min gosse, vi lämna inte mor Sorenna i år. Mor Sorenna är bra att ha!

Och denna tanke gjorde henne mycket lycklig.

Tairavita redde sig bättre med sitt arbete. Hon flög inomhus och utomhus — dock mest utomhus — och skötte väl hundrade saker på en gång. Då hon kom springande med bunkar på hufvud och på axlar och i händerna, blef gumman eldröd af förskräckelse och skrek:

— Unge, du är galen! Jag slår ihjäl dig om du slår sönder mina bunkar.

Men bunkarna höllo; vare sig det var deras förtjänst eller hennes.

Första gången de hade stigit upp i sin kammare, som låg under taket och var ganska nätt och prydlig, hade prinsen i plötslig förtjusning slagit armarna kring sin väninna. Men lika hastigt hade han hejdat sig och med stor värdighet lagt hennes arm under sin och fört henne rundt i rummet, där de icke togo tre steg utan att stöta mot väggarna.

— Min prinsessa, hur behagar er våra gemak?

Men prinsessan ryckte sig lös och gjorde en ful min.

— Jag bryr mig icke om dina gemak. Därute vill jag vara.

Hon pekade på den lilla fönstergluggen och det behöfdes många kyssar, innan prinsessan blef glad igen.

Men dag efter dag blef Tairavita mer långsam i sina rörelser och tystare. Och de dagar, Solivro i förargelse eller förhoppning drog till skogs för att jaga, höll hon sig inne på kammaren. Hon hvarken rörde sig eller sjöng, som hon annars brukade; hon satt stilla, och blicken vandrade långsamt af och an öfver väggarna. Och då solljuset föll in genom gluggen i breda, glänsande band, började hon gråta.

Hände det då, att gumman kom för att söka henne, blef hon otålig och ropade, att hon skulle gå. Gumman muttrade och vaggade och gick.

En kväll, då de gjorde sig i ordning att gå till hvila, och Tairavita just hade stängt luckan, sade hon:

— Det är ändå skönt att vara under tak.

Prinsen gäspade.

— Visst är det skönt. Har du inte kommit under fund med det förut?

Hon svarade sakta:

— Nej, icke förrän nu.

Det blef tyst omkring dem, tyst som en hviskning. Solivro reste sig häftigt.

— Tairavita!

Han lade armen kring hennes skuldror. Det var nästan fullständigt mörkt, men likväl böjde hon sitt hufvud liksom för att dölja. De stodo tysta bredvid hvarandra.

Plötsligt började hon snyfta.

Han lyfte upp hennes hufvud.

— Lilla mor, hviskade han.

Och de förstodo hvarandra.

Men, då de hade lagt sig, kysste han henne på pannan. Helt lätt.

Tairavita bad, att saken för all del tillsvidare skulle hållas tyst. Sorenna skulle ingenting få veta. Och Solivro nästan lofvade. Nästan. Men han hade icke väl fått sikte på gumman, förrän han rusade emot henne med den

öppna famnen full af sin nyhet.

Sorenna gapade; och i ett nu vände hon helt om, slog med båda händerna och skrek:

— Fnåsk! Fnåsk! Tala inte med mig. Tig hör du!

Innan hon ännu flåsat ut efter sina skrik, låg hon på knä vid kistan och ref bland kläderna.

— Ja-ja-ja, pustade hon. — Ska det ske, så ska det ske. Och nog ska flickungen få kläder.

— Manmin hade en flicka, och hvar han fick henne ifrån, det gör alldeles detsamma. Men ett Skaparens goda barn var det. Och kläder fick hon som en prinsessa, som en liten prinsessa.

— Ja, dog gjorde hon, ja. Och hvarför hon dog, det vet inte jag, utan det vet Skaparen. Inte vet man sin dödsstimd inte, nej. Men den här ska inte dö, hon. Något förnuft ska det väl finnas. Fast nog finns det, din dumsnut.

— Och kläder ska hon få som en prinsessa, ja som en liten prinsessa.

Hon reste sig och vankade af och an med famnen full af små klädstycken.

— Inte vet man sin dödsstund, inte, nej. Men något förnuft ska det finnas.

Plötsligt stannade hon framför Solivro och rynkade pannan.

— Hvad pratar du för dumheter? Tig du, det råder jag dig till.

Och utan att förklara, hvilka dumheter, han sagt, han som icke fått en syl i vädret, vaggade hon helt barskt uppför trapporna till Tairavitas kammare.

Prinsen skrattade och tog några skutt. Och var nära att trampa på en helt liten persedel, som gumman tappat vid trappan. Med en försiktighet, som icke var fri från en viss blyg rädsla, tog han den mellan sina fingrar och vände och granskade nyfiket.

En liten gördel. En fattig liten gördel.

Och plötsligt kommo jämförelser. Han tänkte på sitt hem. Han tänkte på de vackra och mjuka små kläder, som han själf hade burit, och som de gamla hofdamerna gömde som reliker.

Nu skulle små kläder sömmas till hans barn. Och han ville, att de skulle vara mjuka och vackra, vackra som hans egna varit. Vackrare.

Men härför måste han kämpa mot mycket. Kämpa så mycket för de stackars små kläderna. Han fruktade icke, ty han kände sig stark. Han kände glädje, att få träda in i allvaret för sitt barns skull. En gång måste ju leken sluta.

Glädje. Och likväl stod i allvaret någonting, som gaf en gränslös fasa. Detta, han hade sett i skogen.

Att lefva utan att döda. Att lefva utan skuggor. Utan att skuggorna fingo makten.

Nu skrattade Tairavita; hennes skratt sjönk ned öfver honom och väckte hans eget till lif.

Han listade sig uppför trapporna för att lyssna vid hennes dörr. Han var gränslöst nyfiken.

Mor Sorenna satt på bänken utanför stugan. Hon var hopsjunken som en halffylld säck, och hon hörde icke,

när Solivro kom. Eller gjorde åtminstone ingen min af att höra.

— Se hit, mor! ropade prinsen; han löste sin gördel, vid hvilken tvenne harar hängde. — Se hit; och säg sen, om jag är jägare eller ej!

Sorenna kisade, kände på hararna och nickade.

— Ja, ja, det är godt och väl, suckade hon.

Solivro blef förskräckt.

— Hvar är Tairavita?

— Åjo, hon är väl på kammaren, hon.

— Men hvad är det med dig?

Gumman slog sig förargad på knäna.

— Hvad det är med mig, din dumsnut! Hvad skulle det vara med mig? Med mig är det ingenting, så mycket du vet det.

— Men här har varit ett det argaste djur.

— Djur?

— Djur, säger jag! Och andra kanske säga människa, men jag säger djur, jag.

— Här satt Tairavita, just här på bänken. Och hon sjöng högre än en kvällsgroda och var glad som — som — ja det gör alldeles detsamma.

— Och då kommer apan slinkande och skuttande emot henne och börjar dansa rundt ikring henne och lindar sina armar flere hvarf kring hennes lif.

— Först trodde jag, att det var en ond anfäktelse, och jag läste alla mina böner två gånger i sträck. Men då det inte hjälpte, tog jag mig mod och gick dit för att schasa bort anfäktelsen.

— Och då säger Tairavita, då säger Tairavita:

— Låt henne vara, det är systermin.

— Sin dödsstund känner man inte, nej. Men nu frågar jag dig, Amante: Var det en syster det?

— Nå, vidare!

— Vidare. Jo vidare gick de upp på kammaren. Och hvad de där hade för sig, det vet inte jag, utan det vet Skaparen. Men då jag slutligen vågade mig upp, hade apan försvunnit; och flickan satt ensam och stirrade och smusslade med någonting innanför klädnaden. Och syn och hörsel och mål, det hade hon platt inte, hvad jag kunde förmärka.

— Nu frågar jag —

Men prinsen var redan inne och uppför trapporna. Tairavita satt på väggbänken under fönstergluggen; hon höll hufvudet grubblande framåtböjdt. Då han trädde in, höjde hon blicken mot hans.

— Hvad är det —

Men han tystnade.

På hennes knä låg den gyllene furstekedjan.

Hon nickade långsamt.

— Fader är död, sade hon.

Han hörde henne icke; kedjans länkar glindrade för hans ögon. Han mindes, hvad han gjort med denna kedja, och lögnen, han hade sagt. Skammen brände honom.

Utan mening sade han:

— Det är icke sant.

Han såg icke, hur hon smålog, då hon svarade:

— Jo, det är sant. Irla, syster min, har varit här. Hon hade sökt mig länge, innan hon fann. Fåren hade hon sålt. Bräkebä var död. Hon behöll pengarna. Hvad skulle jag med dem?

— Men kedjan gaf hon mig.

Prinsen närmade sig. Han tyckte sig höra vrede i hennes röst, och han letade efter ursäktande och lugnande ord.

Men hon fortsatte:

— Irla har varit bland människorna i staden; de ha lärt henne att tyda tecken.

— Se här på den glänsande skifvan! Ser du de vackra ristningarna? Hon visste, hvad de ha att betyda.

— Solivro, Aeretaniens furste. Solivro, sade hon. Hon tystnade. Hon drog honom sakta ned mot sig och hviskade:

— Solivro — Solivro, heter du.

Plötsligt blefvo hennes ögon plågsamt stora; hon grep kring hans hals och höjde sig stelt och tungt emot honom.

— Du får icke lämna mig. Du får icke. Krampen fick våld med henne, och hon föll i vanmakt. Prinsen var utom sig af förskräckelse; han ropade, och mor Sorenna kom till hjälp med vatten och starkluktande kryddor.

Tairavita slog upp ögonen. En stund låg hon tyst.

— Hvar är kedjan?

Prinsen tog upp den från golfvet.

— Hvad den är vacker!

Han lade den kring hennes hufvud. Hon fattade hans händer och tryckte dem mot sitt bröst. Småleende sade hon:

— Inte sant, Amante, du kan icke lämna mig?

— Solivro.

Tairavita födde tvillingar, en gosse och en flicka. Mor Sorenna kunde icke komma ur sin förvåning.

Har man hört någonting sådant? Aldrig. Aldrig säger jag er! Här går jag och tvistar med den där dumme pojken och säger: det blir en flicka. Och han säger naturligtvis: det blir en pojke. Skulle jag inte förstå, att det blir en flicka, säger jag. Skulle jag inte förstå, att det blir en pojke, säger han. Nå jag fick rätt, det var klart. Men hvad händer? Han får också rätt. Den där dumsnuten! Det är inte rent spel, det här! Det är fusk! Så mycket ni vet det.

Och hon skrek så länge andedräkten bar.

Modern låg ännu; under hennes ögon lingo prinsen och mor Sorenna sköta de små. Någonting, som icke försiggick utan många tvister och stridigheter. Den stackars gumman fick gå från sin öfvertygelse om många goda gamla bruks nytta och nödvändighet. Och hon undgick icke beskyllningar att stå efter de oskyldiga kräkens lif. Dessa tvister voro henne dubbelt plågsamma, då hon i barnens närvaro icke vågade skrika så, som hennes hjärtas lust var. Hennes hesa hviskningar foro fräsande kring kammarens vinklar och vrår.

— Men hvad voro ungarna utan mig? Säg det, om ni kan! tröstade hon sig. — Kanske stugan är bra att ha? Och mor Sorenna också? Kanske det!

— Välsignad vare fursten, som gaf oss stugan! Se här bodde matretter förut; men när han drifvit dem in i skogarna, gaf han stugan åt sin bästa knekt. Och hans bästa knekt, det var manmin. Ja, det var det. Och det var bra det. Rasande bra.

— Se hur han gapar! ropade prinsen.

— Han. Han! Aldrig är det annat än han. Liksom inte flickungen kunde gapa hon också.

— Det är förresten bra, att de gapa, för det betyder god matlust. Ja, skratta inte du! Det har en lärd man sagt mig. Han sa: jag började gapa som liten, och den öfningen var god. Se bara så jag äter!

— Och sanningen att säga, så har jag hvarken förr eller senare sett någon äta som han.

— Hvad var det för en lärd man?

— Å, det var en stackare, som kom hit med en stor hunger och en liten påse. Manmin var död, så jag tyckte, det inte kunde skada med litet sällskap. Och så fick han stanna en tid. Ja vi var gamla båda två — mest jag förstås — så några tokerier var det inte mellan oss.

— Han var förresten en präktig karl, som kunde många lustigheter. Och när jag blef ond, kröp han alltid bakom bordet. Han hade sina fel, kan man veta. Och han var lika rapp att mala dumheter som en väderkvarn att mala säd.

— Mellan godt och ondt finns det ingen skillnad, sa han. Kan man tänka!

— Ja, sådan var han, min gode Savagrin.

— Savagrin?!

— Savagrin, ja. Hvad är det för fel med det namnet? Men en stolle var han. Jag tog ett stadigt tag i hans öra med ena handen, och med den andra hällde jag i honom den allra sötaste välling. Nå, känner du skillnad på godt och ondt, sa jag.

— Ja, ja, skrek han. Men jag hade väl inte släppt honom, förrän han sprang bakom bordet och sa: Hvad du tvingade mig att bekänna, har ingen giltighet. Du är för dum att förstå, hvad jag menar; men likafullt och för mitt samvetes skull säger jag dig: Mellan godt och ondt finns ingen skillnad.

— Kan man tänka sig!

— Finner du det så lätt att skilja mellan godt och ondt?

— Så lätt, ja. Och en stackare är den, som inte det gör. Går jag in i mitt fähus, så hvad får jag se? Jo en höna som står och hackar på sitt nyvärpta ägg. Hvad gör hon nu, tror ni? Hon skrockar mig mitt i synen och vänder stjärten till och låtsar om ingenting.

— Nu frågar jag er —

Tairavita for upp.

— Skrik då inte! Du väcker ju barnen.

— Jag ska inte skrika; förresten så skrek jag inte. Men det säger jag, att den som inte gör skillnad på godt och ondt, den håller jag inte för människa. Nej inte för höna ens.

— Låt vara, mor Sorenna, låt hönorna vara! Och säg mig i stället, hur det gick din lärde Savagrin.

— Honom gick det bra, så länge han stannade hos mig. Men jag var litet otåligare på den tiden och kanske litet starkare också. Och en natt gaf han sig hemligen i väg.

— Om han sedan hängt sig i ett träd eller dränkt sig i en sjö, det vet inte jag, utan det vet Skaparen. Så är det med den saken, ja.

— Det tror emellertid icke jag. Ty som liten hörde jag berättas, att en lärd främling, som kommi t långt bort ifrån och hvars namn var Savagrin, hade blifvit tagen till lärare åt prinsen.

Mor Sorenna andlöst:

— Savagrin? Var han fet och skallig?

— Och med ett tryne som en gris.

— Som en gris! Det var min Savagrin.

Hon vaggade af och an och tog sig om hufvudet.

Solivro såg leende på Tairavita; hon blundade. Slutligen sade mor Sorenna långsamt och högtidligt:

— Sin dödsstund känner man inte, nej. Men nu ska ingenting förvåna mig. Och inte förvånar det mig heller —

— Hvad då?

— Här kom för en tid sen — det var strax före den stora branden — ett par knektar. De frågade mig, om jag hade sett till prinsen. Prinsen? Hur skulle jag ha kunnat se prinsen? Han löper väl inte landet omkring? — Jo det är just, hvad han gör. För ett halfår sedan smög han sig bort från slottet. Och hittills har man letat förgäfves efter honom.

— Tvi sån prins! sade jag. Tvi sån prins sade jag och stackare den skulle leta efter en sådan.

— Men då Savagrin varit hans lärare, så förvånar det mig ingalunda. Förbannade matretter bränna och sköfla, fursten står i striden, och knifvar och pilar dansa omkring honom som myggor. Då drifver prinsen landet rundt och gömmer sig i hålorna. Det är Savagrins lärdom, jag känner den nog.

— Tvi, det må jag säga. Och tvi och tvi och tvi!

Plötsligt kände hon tvenne varma, fuktiga händer kring sina handleder, och Tairavitas ögon lyste emot henne.

— Hvarför skriker du? Kan du inte tiga!

— Har jag skrikit jag?

Men prinsen gick bort och tog Tairavita och lade henne försiktigt på bädden. Hon tryckte honom till sig och släppte honom.

— Vill du lämna mig? frågade hon.

Sorenna småskrattade:

— Fnåsk! Han skulle lämna dig, den där.

Solivro hörde det omedvetna föraktet i hennes ord. Skammen kittlade honom öfver hela kroppen. Han föll på knä vid den lilla, kantade bänken, där hans barn hvilade. Och då han tryckte ned sitt hufvud i den mjuka bädden, kände han, hur liten skammen var, och hur den försvann inför det stora, han skulle verka och göra för de små.

Mor Sorennas förakt gjorde honom ej mera bekymmer. Han fann det nästan lugnande.

OM VIRIORS SON OCH IRLAM DEN GAMLES BARN JÄMTE DET, SOM ÄR ATT FÖRTÄLJA OM FURST VIRIORS DÖD.

På den tjuguförsta dagen skulle med öfliga bruk och handlingar namn skänkas de små; nu var det redan den adertonde dagen, men ännu hade man icke lyckats komma till någon enighet angående dessa namn. Och härtill bidrog i hög grad de otaliga, ovanliga och ohyggliga förslag, som mor Sorenna aldrig tröttnade att framställa, och vid hvilka hon fasthöll med stor envishet och med många maktspråk.

Äfven annat störde och förhindrade så viktiga förhandlingar. Under de sista dagarna hade små hopar krigsfolk ströfvat omkring stugan och då och då gjort påhälsningar dels för att få mat dels för att kunskapa. Man sökte nämligen efter matretter, särskildt efter en ung matretterhöfding vid namn Irlam, som troddes hafva funnit en tillflykt i dessa trakter.

Mor Sorenna slog knytnäfven mot sin flata hand och försäkrade skrikande, att, om hon också kunde, så skulle hon likväl aldrig ge dem några upplysningar. Sådant där falskt smygeri tyckte hon icke om. Men knektarna, några godmodiga sällar, af hvilka flera hade känt hennes man, endast skrattade och bedyrade, att den, som gaf dem så god mat, icke behöfde ge dem något mer. De skulle nog reda sig utan hennes hjälp.

En och annan kastade väl några misstänksamma blickar på Solivro och undrade, om icke han möjligen kunde vara den efterspanade. Men hans glada väsen öfvertygade dem snart om det ogrundade i dylika misstankar.

Solivro var i själfva verket mycket glad; knektarna förde med sig lysande berättelser om furstens segrar och framgångsrika härnad. På alla punkter voro matretterna slagna, drifna tillbaka till skogarna, och deras

argaste höfdingar voro bragta om lifvet. Endast den unge Irlam hade lyckats undkomma. Dessa glada underrättelser jagade bort prinsens självförebråelser och gaf honom frist. Ännu har jag några dagar kvar af detta lugna, ljufliga lif, tänkte han. Och då mina små icke längre äro namnlösa, skall jag begifva mig till fader. Han skall icke vara omedgörlig; deras vackra namn skola beveka honom.

Härtill kom en obestämd känsla af befrielse.

Då han hörde berättas om de ärorika och blodiga fejderna, sade han till sig själf, liksom hade han talat till en utomstående: Jag skulle vilja ha varit med, det skulle ha varit stort och härligt. Men samtidigt hade han innerst en förnimmelse af lättnad, af att lyckligt hafva undkommit något svårt och elakt. Han skämdes öfver denna känsla; den liknade alltför mycket feghet. Men om det verkligen var feghet, det kunde han icke få klart för sig.

Tairavita oroades af knektarnes närvaro; hon fruktade, att deras krigiska ord skulle locka Solivros håg. Och ehuru hon sagt sig själf, att hon på intet vis skulle vilja hindra prinsen från att återinträda i sin ställning och börja dess värf, så fanns det dock ingenting, hon fruktade mera än detta. Men då hon såg, hur berättelserna lugnade och gladde prinsen, hörde hon på utan anmärkning, äfven då hon fann knektarnas ord allt för löjligt skrytsamma. Endast då de förde talet på Irlam och hans stundande ofärd, blef hon ifrig.

— Irlam! Honom fånga ni aldrig.

Solivro förvånade sig öfver hennes häftighet.

— Hur kan du säga så? Du känner icke Irlam.

Hon böjde sig hastigt åt sidan.

— Icke honom. Men Irlam den Gamle, hans fader, som nu är död, honom har jag sett.

Och då hon kände hur alla förundrade sig, fortsatte hon med en viss häftighet:

-- Han kom en gång till fader; vi bodde ju helt nära de skogar, där han var höfding. Han var en stor gammal man, och han var mycket god mot mig. De bästa frukter förde han med sig, och jag fick leka med hans skägg och med det vackra vapen, som han häktade från sin gördel. Det var äfven han som gaf mig Bräkebä.

— Man sade om honom, att hans ungdom varit kysk och ren, så sällsynt bland matretter. Och att det var därför, hans ålderdom var så stark och mäktig.

— Irlam den Gamles son är icke lätt att fånga.

Slutade hon plötsligt.

Prinsen var ganska missnöjd med Tairavitas ord; han skämdes inför knektarna, att hon hade haft beröring med matretter, och den varma tonen, då hon talade om en främling, gjorde honom obehag. Han lät det emellertid icke förmärkas.

Följande dag kom en höfvidsman, åtföljd af en knekt, ridande mot stugan. De stego af och bundo sina hästar bakom fähuset. Själfva gingo de in i stugan. Det var kort före skymningen; kvinnorna redde maten; Solivro var icke ännu kommen från sitt arbete i jorden. Mor Sorenna hälsade dem välkomna, men de tystade henne och ställde sig på lur i dörrgläntan.

Då prinsen gick öfver fälten, såg han på långt afstånd en ryttare, som tycktes vilja spränga sin häst. Han hade likväl på sista tiden blifvit så van att se dylika sporrsträcksridter, att han föga bekymrade sig öfver dess

ändamål. Kommen till fähuset hörde han hästarna frusta och skrapa; han gick bort för att smeka dem och för att se, att de icke gjorde någon skada.

Vid den närmaste hästen stod en ung man; högra handen hade han lindat i djurets man, och med den vänstra sökte han lösa den knut, hvarmed det var bundet, Prinsen såg de trasiga kläderna, de nakna, sargade fötterna, håret, som tjockt och oredigt svepte sig kring halsen; allt föga förtroendegifvande.

— Hvad nu? ropade han. — Hvad är du för en? Tänker du stjäla hästen?

Främlingen kröp ihop som under ett slag, han släppte knuten och vände sig om. De stora, mörkgrå, blänkande ögonen stodo stirrande mot prinsen.

En stark, oförklarlig rädsla bemäktigade sig Solivro; han grep efter vapen men fann icke.

— Du är Irlam, hviskade han.

Främlingen svarade icke; hufvudet sträcktes lyssnande framåt; han släppte sitt tag i manen och gjorde en rörelse som för att fly. Men genast insåg han det omöjliga i en flykt till fots. Han tryckte sig mot hästen, liksom bad han djuret om skydd.

I ett nu voro höfvidsmannen och knekten öfver honom. Han gjorde icke något motstånd.

Prinsen smög sig därifrån; en het rodnad brände honom ända ned öfver axlarna. Då han vände om hörnet, stötte han emot Tairavita. Hon grep honom i skuldrorna.

— Rädda honom!

Men han slet sig lös.

— Jag kan icke. Låt mig vara!

Nu slog hon armarna kring hans hals.

— Du måste! Du måste — hör du!

Han riste sig som ett otåligt barn. Plötsligt böjde han sig öfver henne och såg henne med svartsjuka ögon.

— Han skall dö.

Ord, som äcklade hans mun och beredde honom en vidrig njutning. Det ryckte i hela hennes kropp; en ström af förakt och vrede vällde inom henne. Men med en lycklig ingifvelse slöt hon sig än närmare intill honom och hviskade:

— Amante — Amante.

Ögonen glänste mot hvarandra, tvenne heta suckar möttes.

— Aeretaniens furste. Solivro ..

En glad styrka gjöt sig öfver honom; han gjorde sig lös.

Höfvidsmannen höll Irlam kring handlofvarna, under det att knekten släpade fram en manshög bräda, vid hvilken han skulle bindas. Med ett skutt satt prinsen på höfvidsmannens rygg och tryckte knäna hårdt i hans sidor. Han tog ett starkt grepp kring strupen och hakan och kastade sig bakåt. De föllo. Knekten skyndade till hjälp. Prinsen flåsade under tyngden.

— Spring. —

Och som en vind flög Irlam öfver fältet; sprang med nedböjdt hufvud och blinda ögon rakt i armarna på den tredje knekten, som nu kommit fram och sprungit af sin häst.

Under tiden hade knekten hjälpt sin höfvidsman och de hade börjat binda Solivro vid plankan. Höfvidsmannen var utom sig af förargelse.

— Jag ska binda honom; jag ska min själ binda den lymmeln. Spring du och hjälp Averel med matretten.

Tairavita sprang fram och slog honom med båda händerna i ansiktet,

— Skurk! flämtade hon.

— Akta dig, förbannade slinka, när jag slutat med honom, ska du få se!

— Prinsen, prinsen!

— Din prins, ja! Han ska —

— Solivro!

Höfvidsmannen ryckte till.

— Hva — hva säger du? Solivro ..

Han böjde sig hastigt ned och granskade fångens ansikte drag för drag. Å om han ville slå upp ögonen, tänkte han. Plötsligt stod gossansiktet för honom sådant, som han så ofta sett det, då han lyft den lille, bedjande prinsen upp på hästryggen. Som en rasande ryckte han sönder repen, som voro starkare än hans krafter; han gned de begynnande svullningarna och kysste händerna, kysste kläderna, kysste fötterna.

Prinsen slog upp ögonen och såg det skäggiga, fånigt förtjusta och förskräckta ansiktet. Han smålog som man gör åt sina barndomsminnen.

— Sorrel —

Och med en skälmaktig blinkning fortsatte han:

— Å får jag, Sorrel! Bara en liten stund.

Sorrel hoppade, klappade i händerna och slog sig för ansiktet,

— Han känner igen mig! Just så, just så. Min själ känner han inte igen mig!

Nu kommo knektarna med matretten; de gapade på höfvidsmannen, som de trodde ha förlorat förståndet.

— Era lunsar! ropade han. Er prins, er prins! Förstå ni inte! —

Men de förstodo ingenting alls.

Emellertid hade prinsen rest sig; han var öm och yr och illamående. Höfvidsmannen, som nästan slickade honom som en hund, gaf honom kväljningar, han sökte undandraga sig så obehagliga ömhetsbetygelser. För öfrigt visste han icke riktigt, hvar han var hemma. Först då han fick sikte på Irlam, mindes han hela förloppet.

— Släpp honom, sade han.

Knektarna sågo på Sorrel, som förskräckt skakade sitt hufvud.

— Herre, det går icke an. Vi ha fått de strängaste befallningar angående denne Irlam.

Nu inföll Tairavita:

— Men hur vet du, att denne är Irlam?

Och Solivro sade, i det han menande mötte fångens blick:

— Du är kanske alls icke Irlam?

Fangens ögon glänste oroliga och frågande.

— Är du Solivro, son af Virior?

Då prinsen gjorde en otåligt jakande rörelse, skakade han på hufvudet och riste sitt yfviga hår.

— Jag är Irlam den Gamles son.

Solivro harmades öfver denna dumhet, han harmades öfver Tairavitas förskräckelse, öfver knektarnas fåniga gap, öfver Sorrels på en gång bekymrade och triumferande min. Och han harmades öfver sig själf, som icke visste, hvad som var att göra. Han fick lust att förfära och förbluffa.

— Har jag sagt er att släppa? Släpp! Släpp honom, hör ni!

Knektarna sågo fortfarande envist på sin höfvidsman, som nu med ödmjuk min tog ett steg mot prinsen.

Men då Solivro såg, att man ämnade göra invändningar, kom den verkliga vreden öfver honom. Han lyfte sin uppspärrade hand som för att slunga något.

— Sorrel!

Och höfvidsmannen kröp ihop och bugade.

— Du har furstens blod. Hvad ska jag göra? Du får taga ansvaret inför din fader.

— Släpp honom! befallde han knektarna.

Knektarna sutto upp och redo sin väg. Irlam. prinsen och Tairavita gingo tysta bort till stugan. I dörren mötte dem mor Sorenna; hon hade munnen full af frågor, men då hon såg så allvarliga och afvisande ansikten, sparade hon sina frågor till lämpligare tid. De satte sig tigande kring bordet; mor Sorenna stånkade och pustade, slutligen bröt hon ut:

— Ha ni inte tungor att tala med, så ha ni väl åtminstone tänder att tugga med. Mat ska ni väl ha?

— Korn Tairavita och hjälp mig!

Irlam reste sig hastigt och gick bort mot mor Sorenna.

— Hvem kallar du Tairavita?

— Hvem jag kallar? fräste gumman. — Den, som har det namnet, kan du förstå. Dumsnut!

Han vände sig till flickan.

— Du är Tairavita? Tairavita från heden?

Hon såg upp, flyktigt och oroligt.

— Hvarför frågar du?

Men han svarade icke utan böjde sig tyst emot henne och tog hennes händer.

Solivro flög upp.

— Hvad tar du dig till?

Irlam såg oafvändt på Tairavita, som stod darrande utan att våga lösgöra sina händer eller ens se upp.

— Hvad jag gör, har jag rätt till.

— Har —

— Hon är min syster.

Mor Sorenna slog samman sina händer.

— Syster? Syster? Är där nu åter en.

Men prinsen knöt näfvarna och bleknade.

— Nu ljuger du.

— Jag ljuger icke. Vi hade samma fader; lrlam den Gamle. Innan han dog, sade han mig: Gå till fåraherden på heden och kräf hans fosterdotter, Tairavita. Hon är din syster.

Solivro böjde sig ned och tog en mugg från bänken; han fyllde den med vatten och drack. Han försökte tvenne gånger, men först den tredje fick han röst.

— Hur kan du säga så? Herden själf sade mig, att en af furstens knektar —

— En af furstens knektar, hör du, matrett! skrek han till.

Irlam fortsatte sina tankar och sade, som om han icke hört honom:

— Nu är fader död. Själf är jag flykting och mitt lif är i hvar mans hand. Och öfver dig har en annan makt. Men du är systermin.

Prinsen gick tvärsöfver rummet och med snubblande steg uppför trappan. Han satte sig vid bädden hos de små, som lågo hufvud vid hufvud och fubblade med händerna i luften.

Han hörde Tairavita komma, men han vågade icke lyfta sitt hufvud. Hon föll på knä vid bädden och lade sitt hufvud bredvid barnens.

— Amante, hvaröfver sörjer du? Du är Amante och prinsen är en annan. Honom känner jag icke. Och inte heller är han deras far. — Hvaröfver sörjer du? Allt är, som det har varit.

Han hade flyttat blicken från barnen och såg ut i rummet. På henne vågade han icke se.

Men hon forsatte:

— Du kan icke alltid få vara här; jag förstår det. Men du ska finna tid att besöka oss. Vi stanna hos mor Sorenna.

Nu kunde hon icke längre.

Plötsligt reste han sig; han grep henne under armarna och lyfte henne till sig. En häftig vrede sprängde inom honom, vrede mot kändt och okändt, som dumt och elakt stod hindrande i hans väg. Och vreden vände sig i kärlek till henne och hennes barn. Han letade efter ord, som skulle kunna öfvertyga henne om denna kärlek. Säga henne, att han ville lida allt för hennes skull och för barnens. Men han fann icke orden.

Hon lyfte hufvudet och såg på honom.

— Du är min, sade han. Och orden sjöngo i deras hjärtan. Fagra som kärlek; falska som hopp.

Hon rös; gråten skakade henne.

Morgonen hällde sitt daggiga ljus öfver jorden och sköljde bort skuggorna.

Klapprande hästhofvar väckte Tairavita; hon reste sig på armbågen och lyssnade. Hon hörde ifriga röster och yrvakna röster med skrofliga och falska toner; slutligen hörde hon ett tassande i trappan. Då mor Sorenna öppnade dörren och steg in, hade hon åter lagt sig och blundade.

Prinsen sprang upp.

— Hvad är det?

— Knektarna. — Herre, förlåt mig! Jag visste ju icke —

— Tyst! hviskade prinsen; han drog på sin klädnad och skyndade ned. Sorrel stod i den öppna dörren.

— Hvad vill du?

Sorrel strök sig förvirrad öfver pannan.

— Herre, jag kan icke säga, när eller hur det skedde. Jag glömde att fråga — man befallde mig —

— Hvad har skett?

— Jag vet ju icke, jag glömde ju att fråga. Man skickade mig genast till dig.

— Vet du icke, hvad som händt?

— Herre Skapare, visst vet jag, hvad som händt! Det är ju därför, jag är skickad.

— Fursten är sårad till döds. En pil har trängt genom halsen, bakifrån. Han kan icke tala, knappt andas. Medvetandet kommer och går. Vi måste skynda.

Han läste sin läxa så hastigt, att prinsen endast med möda kunde följa orden.

— Fursten säger du? Fader?

— Hvem annars? En pil, och han rabblade ännu en gång upp de ord, man gifvit honom.

— Vi måste skynda. Godt, godt. — Han visste icke hvad han menade med godt. Det knarrade i trappan, mor Sorenna smög sig ned.

— Sofver hon?

— Hon sofver, mumlade mor Sorenna och blinkade skuldmedvetet.

— Vi måste skynda, vände han sig till Sorrel.

— Vänta ett ögonblick. Jag måste ju — I det han steg uppför trappan, sade han till sig själf:

— Du ska få se, att hon börjar gråta; du ska få se —

Med tysta steg gick han af och an, af och an.

— Alltså om jag, återtog han gång efter gång och kom aldrig längre, ty han visste icke hvad det var för ett om, han egentligen menade. Slutligen gick han bort och öppnade fönsterluckan.

— Jag ska säga farväl, men jag ska icke göra det alltför högtidligt. Det är ju endast för en kort tid. Jag tror icke jag väcker dem. Hvad skulle det tjäna till?

Plötsligt kom han ihåg, att de ännu icke voro ense om barnens namn.

— Det är då för illa. Om jag skulle väcka henne? Men vi hinna likväl icke bestämma det nu. Jag ska säga åt mor Sorenna, att de få uppskjuta den saken.

Han strök med handen öfver täcket, som svepte sig kring de små kropparna. Slutligen gick han på tå fram till Tairavita. Det vore bra dumt att väcka henne, tänkte han. Mor Sorenna får förklara alltsamman. Och det kan dessutom icke räcka länge, förrän allt är ordnadt. Jag kommer snart och hämtar dem.

Han stödde händerna på båda sidor om henne.

— Att hon icke rör sig? Att hon icke känner, hur jag står här öfver henne och vill säga farväl?

Han betraktade hennes ögonlock, som skälfde under det inströmmande ljuset.

— Nu slår hon upp dem. — Nu slår hon upp dem.

Men ögonen förblefvo slutna.

Då kysste han dem båda och smög sig därifrån.

— Mor Sorenna, glöm nu icke att säga henne, hur fort det ska gå. Inom kort är jag här igen och hämtar dem.

Men mor Sorenna kunde icke komma ifrån sin förskräckelse.

— Herre, förlåter du mig?

— Hvad du är tokig! Hvad ska jag förlåta? Din goda mat? försökte prinsen skämta. Han omfamnade henne.

— Seså Sorrel, vi måste skynda. Hvar har du hästen? Du har väl en till mig? En präktig en?

Irlam gick fram till honom.

— Prins, låt mig följa dig! Jag är icke säker här.

Solivro suckade befriadt.

— Javisst. Hvad skulle du göra här?

Utkommen i den friska och ljusa luften kände han ett behof af att säga något stort och vackert,

— För öfrigt, vände han sig till Irlam — har du ingenting att frukta. I mitt rike skall ingen orätt ske.

Men plötsligt kom han att tänka på, att dessa ord möjligen kunde tagas som ett klander mot den döende fadern. Och med en af förargelse häftig rörelse svingade han sig upp på hästen och red bort.

Tairavita stod vid den öppna fönstergluggen, bakåtböjd, så att hon icke skulle kunna ses. Men då prinsen stannade, reste sig i sadeln och vände sig om, sträckte hon plötsligt fram hufvudet och höjde armarna.

Han såg henne icke. Som en blind stirrade han mot fönstergluggen. Och åter vände han sig och satte hästen i gång. Snart voro de borta.

Tairavita sköt till luckan och satte sig hos de små. De vaknade och sågo på henne med sina alltför stora ögon. Hon lekte med händerna öfver deras hufvuden; de kittlade hennes runda, ungdomliga armar med sina famlande små händer, förvetna och begärliga.

SOLIVROS PLANER OCH OSTATAS.

Draperiernas mörkfärgade och rika växtlighet rördes af draget; man kunde tro, att en väldig, långsamt andande barm dolde sig bakom dessa tunga väfnader. Då flikarna vekos åt sidan, flöt ett blekt dagsljus öfver golfmattan, hvars stela och underliga mönster de brinnande ljusen på bordet lämnat i en nästan fullständig skugga.

Då flikarna vekos åt sidan, sprang äfven sorlet in i det tysta rummet, plötsligt svällande och starkt, som hade man helt hastigt lossat banden på den säck, hvari det varit stängdt och dämpadt.

Papperen framför Solivro fladdrade upp och fläktade kring de rykande lågorna. Kammarsvennen skyndade till och tog upp dem från golfvet. Solivro ordnade och slätade dem.

— Du måste stänga fönsterna, sade han till gossen, som genast slank ut bakom förhänget.

Nu blef det stilla. Draperiernas blommor förlorade sin ovana liflighet och stelnade i gamla ställningar; sorlet stoppades åter i säcken. Och den lille kammarsvennen stod på sin post, rak och orörlig som den hundraåriga aloen, hvars blomma snuddade vid hans unga kind.

Det är bra underligt, tänkte Solivro. Så många dagar ha gått, så mycket och så stort har händt mig, och likväl har jag en känsla, som hade ingenting skett, som vore allt detsamma. Det förefaller mig, som vore tiden ett moln, seglande öfver våra hufvuden. Det rör oss icke, det förändrar oss icke. Endast att det strör öfver oss ett regn af trötthet.

Men så är det kanske med det stora. Just så. Det går öfver oss och lämnar trötthet. Intet mer.

Kanske beror min känsla också därpå, att trots allt pratande, trots alla ceremonier, alla bugningar och hälsningar inför ett folk, som väntar så mycket af mig, trots allt detta har jag icke kommit ett steg närmare det mål, jag längtar efter.

— Fyrationde dagen har gått, sen jag skildes från Tairavita. Jag har icke sett henne; — och de små, icke heller dem. Ingenting hände dessa lyckliga dagar i mor Sorennas stuga, och likväl hade hvarje dag ett innehåll, som föreföll mig mycket viktigt och betydelsefullt. — Nu —

— Hon ville kalla honom Amante, gjorde han en sväng i sina tankar — men jag fann det föga passande för en prins. Å, hvad de små bekymren stundom blifva stora, och de stora små. Och hur föga man förstår skilja

på hvad som är viktigt, och hvad som är betydelselöst.

— Hvarför tror hon icke på de försäkringar, jag sänder henne? gjorde han ett nytt kast i sina tankar. — Ehuru hon ingenting säger och ej heller gråter, så kan likväl till och med Sorrel se, att hon sätter svag lit till hans ord.

— Det plågar mig.

Han reste sig häftigt men satte sig åter.

Jag måste tänka, jag måste tänka ut något. Och i det han tänkte detta, slutade han tänka. Hans blickar fastnade vid kammarsvennens ben, som skälfde af trötthet i de hvita strumporna.

— Stackars liten, jag ska säga honom, att han sätter sig. Hvarför står han?

— Så egendomligt — jag kan icke. Jag kan icke röra tungan. Förmår jag icke ens detta? Icke röra tungan? Ingenting? Ingenting.

Och plötsligt kände han sig lugn och fortfor att tanklöst stirra på de hvita, skälfvande benen.

Tassande steg släpade uti gången, kammarsvennen drog förhänget åt sidan, och Savagrin vaggade in. Han gick lika tungt som alltid i sina breda, mjuka skinnskor. Men han hade fått en viss värdighet i kroppen, som gjorde honom en smula stelare.

Solivro roste sig hastigt och gaf svennen ett tecken att gå.

— Nå! vände han sig mot Savagrin.

— Nå! Hvarför säger du nå? Du vet ju lika väl som jag. Har du icke hört, hur de skrika?

— Alltjämt Irlam?

— Alltjämt. Det kan icke förundra dig. Men det förundrar dem, att du tagit din faders fiende i skydd.

— Kan jag förråda min gästvän?

— Du kan icke förråda din kärestas bror. Det vore att förråda henne och dig själf. Det förstår jag.

— Men så får du ge dig till tåls. Du kan icke föra hit Tairavita. Det skulle reta dem öfver höfvan, och de skulle glömma den vördnad, de äro furstehuset skyldiga. Ja, till och med den vördnad, slottsvakten inger. Det kunde gå alldeles galet.

— Du måste vänta till dess Barrelen återvänder med sina knektar. Två tre månader, kanske mer. Han ska nog veta att hålla packet i styr. Du blir verkligen herre, och du gör, hvad du vill. Stora dumheter eller små, det kommer att kvitta Barrelens knektar lika.

— Och Barrelen själf, kan jag lita på honom?

— Hur skulle man kunna lita på någon? Har jag icke lärt dig, att det är omöjligt. Och Barrelens fader är Selerel, skattmästaren, som icke vill dig något godt. Den där tjockbuken har tvenne barn, sonen och en dotter, Ostata. Barrelen är en hård man, som begått mer än en grymhet. Men för att dölja detta för sig själf och andra sveper han in sig i den mest fullkomliga plikttrohet. Denna vackra mantel måste du behandla med stor försiktighet; det går icke an att rifva stora hål för att laga de små. — hvad åter Ostata beträffar, så är hon både slug och maktlysten samt har dessutom det största inflytande öfver far och bror. Hon har häftiga

böjelser, som hon söker tysta genom att aldrig neka dem något. Och nu är det att hoppas att du blir utsatt för en dylik böjelse. Däraf skulle man kunna vinna åtskilligt.

— Hvad är det för miner, du gör? Vill du icke räkna med de utsikter, du verkligen har, så låt oss genast ge oss iväg härifrån. Hvartill tjänar det då att stanna?

— Var förståndig, furste! Solivro, min gosse, var förståndig! Det är icke så svårt, som man i början tror. Under stundom blir man förståndigare, än hvad man från början önskat.

— Då Barrelens knektar sent omsider komma, hvem vet, om du icke då finner en förnuftigare användning för dem? Och om ditt hjärta icke då funnit en alltför rik ersättning för att vilja återtaga, hvad det förlorat?

— Du menar —

— Nej. Jag menar ingenting, och du behöfver icke förtörnas. Men månaderna äro långa.

— Och barnen?

— Barnen —

— Mina barn.

— Hvar för talar du om detta! Jag är en gammal man, och mitt hjärta har en olycklig vekhet gentemot dylika små tingestar. Du skulle icke ha sagt det!

— Men likagodt! Har jag talat om att öfvergifva? Har jag icke räknat upp de utvägar, jag funnit? Nå, hvarför förebrår du mig?

Solivro tyckte sig höra ett ljud från gången, hvars svarta öppning gapade i väggen ett stycke nedanför de kuddar, som utgjorde hans bädd. Med ett tecken åt Savagrin smög han sig dit. Men då han nu ingenting hörde, gick han bort till kuddarna och lade sig.

— Savagrin, dina utvägar äro kloka och väl funna. Men de behaga mig icke. Alls icke.

— Mina barn ska få sin rätt, emedan en grym människa behagar vara plikttrogen, och emedan jag berömmer och belönar hans grymhet, i det jag nämner den plikttrohet. Min käresta får jag älska, så länge jag ger mig själf till en annan. Och min faders arf får jag besitta, om jag däraf afstår tillräckligt för att Selerel och hans vänner ska kunna fetma ihjäl.

— Detta är kanske klokt, Savagrin, men det behagar mig icke.

— Nu ska jag säga dig, hvad det är, som behagar mig.

Han reste sig hastigt och fattade gubben i skuldrorna.

— Hör nu på!

— Jag vill vara lycklig. Jag vill ingen ondt. De må handla, som de vill; men min lycka få de icke förstöra. Jag har rätt därtill, och jag ska skaffa mig min rätt. Själf.

— Jag visste icke, hvad jag gjorde, eller hvad jag ville, då jag den natten hoppade ut genom fönstret och rusade in bland äfventyr. Jag handlade som hundarna göra, då de lyda befallningar utan att förstå deras innebörd. Och sålunda biel' jag lycklig.

— Men icke väl har jag hunnit förstå min lycka, förrän de komma till mig och säga: Det är slut. Härifrån!

Lika blind och viljelös som du kom — bort!

— Detta vill jag icke.

— En galning sade mig: »Glöm icke, hvem du är!» Nåväl, jag ska icke glömma det. Jag är Aeretaniens furste. Jag har att befalla, icke att lyda.

— Men vägra de mig detta — så är jag likväl herre öfver mig själf. Herre öfver min lycka. Till den har ingen rätt; ingen.

Savagrins gamla ansikte grinade medlidsamt emot honom.

— Och att förgöra den, därtill har ingen rätt. Ingen, mer än du själf.

Solivro vände honom ryggen.

— Ja, ja, jag känner det där. Dåren, som förgör sig själf.

— Men säg mig — han satte sig bland kuddarna — säg mig, hur vet den vise, hvar dårens lycka ligger gömd? Och om han icke vet det, hvarför då icke lämna dåren i fred?

Savagrin riste, som gubbar göra; hans underkäk sjönk, ögonen kisade, och hans min blef snopen och trött.

— Javäl furste, du har rätt. Men hvarför säger du så åt en gammal man? Jag vill icke höra det. Det är mig så styggt nu, då jag går mot slutet. Hvartill tjäna sådana tankar?

— Jag vill sitta.

Det blef tyst.

Plötsligt reste Solivro på hufvudet och drog andan.

— Rosor. Känner du? Doft af rosor.

Gubben hörde honom icke; han gned sina knän och vaggade af och an. Slutligen sade han:

— Nu rinner mig i hågen en saga, moder förtalde.

Åter blef det tyst.

Fursten sade:

— Sagan, hur var den?

— Sagan. — Det tycktes mig, jag hade den i minnet. Men vänta!

— Sagan. — Nej, nu är den borta.

— Men jag minns, hur moder berättade. Jag stod mellan hennes knän och hon böjde sig öfver mig; ögonen, som voro gula och kloka och så goda, pannan med sitt knippe af egendomliga streck. Hur jag minns det!

— Men sagan. — En gosse var det? — Jovisst. Han fick ett par skor, som gjorde hans fötter otroligt snabba, en mössa som gaf honom slughet, en dräkt, i hvilken han icke kunde såras. Ännu fler föremål af utmärkta egenskaper lyckades han skaffa sig med möda och farlighet. Så gaf han sig i väg. Hvart minns jag icke och icke heller hvarför. Det finns ju så mycket, som kan locka gossar på besynnerliga vägar.

— Men det märkliga var, att gossen hade icke tagit många steg på sin väg, förrän en örn — eller hvad det nu var för en väldig fågel — susade ned från himlen, grep honom och förde honom högt öfver molnen, ja öfver stjärnorna, som lysa om natten.

— När moder kommit till denna punkt, tog hon mig i knät och började tala om stjärnorna. Nå än sedan? frågade jag. Hvad hände gossen? Gossen, du hörde ju, att örnen tog honom. Men hvad gjorde han sedan? Det vet jag icke. Sedan är sagan slut. Jag blef mycket besviken. Så slutar icke sagorna sade jag. Så slutar emellertid denna! svarade moder.

— Nu är det min tro, att sagan verkligen hade ett annat slut, fast moder hade glömt det. Ty så meningslöst löper icke den saga till ända, som börjat med så mycket larm och besvär.

— Endast lifvet vågar lykta sina sagor så dumt. Rustar sina hjältar från topp till tå och skickar dem till värf underbara och lyckliga som sjuttonårs förhoppningar. Men de äro icke komna därhän, förrän örnen lyfter dem och för dem till rymder, där för oss allt är meningslöst. Lyfter dem till stjärnorna om hvilka vi endast veta, att de brinna. Och att de en gång ska slockna.

— Så såg jag dem alla, hur de kommo, och hur de plötsligt blefvo borta. Så såg jag mig själf. Så ser jag dig.

— Hvem klagar icke, att hans lifs önskan blifvit bedragen? Men hur illa, hur fåvitskt! Ty ingen vägrar och ingen ger. Lik en sommarväxt, som blommat slut, vissnar önskan i vårt hjärta. Det är endast minnet af en önskan vi ha kvar.

Solivro andades tungt; han sträckte sig stel bland de mjuka kuddarna.

— Känner du icke doft af rosor?

Men gubben reste sig långsamt och gick bort till förhänget, som han sköt åt sidan.

— Jag känner icke doft af rosor, sade han, och gick med sina gamla, tassande steg.

Det hviskade.

— Hvad nu? mumlade fursten, som slutit sina ögon. — Hvem är här?

En kvinna stod bredvid honom; i handen höll hon en ros, hvars blad skilde sig och bildade färgrika klyftor, ur hvilka doften strömmade.

— Där är således rosen; jag kände den.

— Men hvem är ni?

Hon böjde knä vid sidan af hans bädd och räckte honom rosen.

— Se! sade hon. — Ser ni pärlorna öfver de skära bladen, och den mörka rodnaden där innerst, och de hvita kanterna? Så ler man, då man vill trösta sig själf, och jaga de bittra tankarna på flykten med en mild dröm. Icke sant? Rosen liknar ett sådant leende.

— Jag fann den på vägen hit. Jag bringar den som hälsning.

— En vacker hälsning. Hvem bringar den?

— Jag, Ostata. Men tårarna ni ser på bladen, det är Tairavitas tårar.

— Tairavita.

Han borrade sig plötsligt ned bland kuddarna och brast i gråt. Hon blef orörlig vid hans sida. Men skälfningarna i hans unga kropp smittade henne. Och hennes ögon fingo en djup och vacker glans.

Slutligen reste han sig till hälften och räckte henne handen.

— Jag tackar er.

För att dölja sin förlägenhet tog han rosen och rörde sin panna och sina kinder med dess fuktiga blad.

— Ni måste glömma, att ni sett mig gråta. Jag kunde icke hjälpa det; jag är trött.

— Hvarför skulle jag glömma? Har jag icke själf gråtit? Har jag icke själf förlorat?

Han skakade på hufvudet och gjorde med handen en så häftig rörelse, att några rosenblad lossnade och föllo.

— Nej, det är icke så. Jag har icke förlorat. Jag har ju endast att vänta.

— Men ni vet: väntan ligger icke långt ifrån sorg. Den gör missmodig, ibland.

Glansen försvann från hennes ögon, som blefvo vindande, helt litet, med en inåtvänd, ansträngd blick.

— Nejvisst, furste, nej.

Hon reste sig och gick bort till bordet.

Solivro, som trodde sig märka tvifvel i hennes ord, sprang upp, i frig att öfvertyga.

— Om jag verkligen förlorat henne, hur skulle jag då kunna lefva? Ni får icke tro mig så svag. att jag låter allt ske, hur det vill.

— Men jag måste ju vänta. Ni hör, så de skrika därför, att Irlam den Gamles son är min gästvän. Hans dotter furstinna, det skulle bringa dem till galenskaper.

— Jag måste således vänta, tills jag kan förebygga galenskaperna; med andra ord: tills Barrelen kommer med knektarna. Men icke längre.

— Ni litar på Barrelen?

— Kan jag icke? Ni bör veta det.

— Jovisst. Barrelen ska icke glömma, att ni är fursten.

— Men ni får heller icke glömma, att Barrelen hela sitt lif kämpat mot det — mot matretter. Furst Virior hade ingen trognare tjänare än honom och ingen hätskare fiende än Irlam den Gamle. Ni ser, att det går illa ihop.

— Nu tvingar han matretterna till lugn. Han drifver dem in i skogarna, liksom er store fader gjorde. Och under tiden lefver den unge Irlam i skydd hos er, och bidar den stund, då han åter kan ställa sig i spetsen för sitt släkte.

— Då gäller det ert rike, furste. Det goda väldet gentemot det onda.

Solivro hörde henne icke. Under det hon talade, hade han fått en tanke, som tycktes honom stor. Den var också oerhörd och sällsynt i Aeretanien. Den var vidare god eller tycktes honom så, ty den lofvade att ställa

allt till rätta så, som han ville ha det. Han stampade af otålighet att få komina fram med denna märkvärdiga tanke. Slutligen fann han en inkörsport i hennes mur af ord.

— Goda välde! Hur kan man upprätthålla det goda väldet med så mycket ondt våld och med så mycken orättrådighet? Är vi icke själfva det ondas barn, då vi förfölja dem? Är vi icke grymma och vilda som jagthundar? Jag känner det.

Ett plågsamt minne kom emot honom och tryckte honom hårdt i sin famn. Han tystnade och kippade efter andan.

Ostata var slug. Och som det så ofta går de sluga, bedrog hon sig själf. Hon såg sin egen list i furstens tankar, liksom hon såg sin bild i hans ögon. Åter fick hon samma ansträngda, inåtvända blick, och det ryckte i mungiporna. Hon sökte reda sina tankar och se det mål, mot hvilket hon borde sträfva. Ty hon förstod, att nu var stunden kommen.

Plötsligt lyste hon upp i beundrande glädje; hennes röst var sällspordt mjuk och villig att lyda denna känsla.

— Herre, ni är god som er blida moder var, och ert sinnes är den store furst Viriors!

— De olyckliga vill ni visa barmhärtighet.

Men Solivro var förvirrad af de tunga tankar, minnet lockat fram.

— Barmhärtighet! skrek han till. Hvilka ska jag visa barmhärtighet? De döda?

Då slog hon om till en allvarlig ton.

— De dödas fordringar kan man icke bli kvitt. Men du ska ge rättvisa åt de lefvande.

Icke heller denna gång kom hon in i hans känslor. Han blef allt häftigare.

— Hvad är rättvisa? Hvad bryr jag mig om rättvisa! Ska jag döma? Kanske döma fader? Döma mig själf?

— Hvartill allt detta? Jag vill vara lycklig. Det är, hvad jag vill. Och andra ska vara lyckliga. Alla. Är det icke enkelt? Hvarför vara barmhärtig mot en och rättvis mot en annan? Är det icke nog, är det icke enklare och lättare att vara god emot alla? Äfven god mot sig själf.

— Är det då omöjligt att vara det? Kan man icke lefva utan elakhet och list och våld? Utan att skada?

— Då vill jag icke lefva.

Nu förstod hon honom, förstod åtminstone den dräkt, i hvilken hans känslor svept sig. Och hon skyndade att smycka sig med samma färger och samma snitt.

Hon och Barrelen skulle stå honom bi. De smidde de bästa planer. Snart blef dem ingenting omöjligt. Stödd på krigarens vapen skulle han göra sig själf, Tairavita och alla mycket lyckliga. Han märkte icke, hur han råkade i tvedräkt med sina ursprungliga tankar. Allt godt måste vara möjligt, och därför blef också det möjliga godt.

Dessutom var han så glad öfver sin egen och Ostatas godhet och öfver de vackra bilder, denna godhet målade, så glad, att han hade sinne endast för denna glädje.

Innan hon gick, gjorde Ostata en hastig fråga.

— Och säg: godset, som furst Virior beröfvade matretterna? Älla deras gårdar?

— Naturligtvis skola de återfå dem.

Hon tycktes utomordentligt nöjd om också litet häpen. De skildes med många försäkringar.

Då hon gått, kom kammarsvennen; han ställde sig på sin post. Fursten blef otålig. Han ville dyka ned i sina glada tankar, men svennen, som stod där i sitt stela gif akt, gjorde honom förlägen.

Plötsligt gick han bort och kysste honom på pannan.

— Broder, vi ska alla bli lyckliga.

Men gossen tycktes icke alls förstå honom; han stirrade med nästan förskräckta ögon och mumlade:

— Förvisso herre, du ska göra oss alla lyckliga.

Trots sin häpna rädsla kunde han icke hålla tillbaka en liten grinmin, som spred sig öfver ansiktet. Furstens beteende föreföll honom alltför löjligt.

Solivro vände sig om och gick hastigt öfver rummet. Midt i hans väg låg rosen. Han märkte den i sista stund och kunde icke hejda sin fot, som trampade tungt på de mjuka, doftande bladen.

— — —

Selerel, skattmästaren, hade nyss slutat sitt bad. Han badade icke gärna, denne oformlige gubbe; han var rädd att det varma vattnet, de heta ångorna, skulle beröfva honom något af den fantastiska fetma, öfver hvilken han var så stolt. Den glupska ålderdomen, som ingenting aktar, hade redan börjat gnaga på rikedomens och vällefnadens glänsande sinnebild. Armar, skuldror och hals voro nästan magra.

Nu satt han bekvämt och sökte lugna sin af ansträngning och värme häftiga andedräkt. Han ville ha en lugn stund, en stund för kloka tankar; någonting som så väl passade hans viktiga ämbete. Och liksom de flesta gamla tänkte han om icke sofvande så åtminstone snarkande.

Då Ostata trädde in till honom, kände han icke genast igen henne.

— Hvad för slag! Hvad vågar du? Vet du icke —

Men plötsligt blef han mild och nästan ödmjuk.

— Å, det är du, min kära vän. Hvad vill du mig?

— Jag har varit hos fursten.

— Hvad säger du? Är det möjligt! Nå, slinkan då? Tänker han ta hit henne?

Hon nickade; gubben skakade af förtjusning.

— Utmärkt! Utmärkt! Man ska slå ihjäl dem båda två. Hvem ska Barrelen sen visa trohet? Kan du säga det? Den stollen! Hvad ska han sen hitta på? Hå, hå!

— Du är för hastig. Du är hastigare än fursten. Älskarinnan kommer icke hit före Barrelen. Det är med hans hjälp det ska ske.

— Hvad nu? Är du galen? Han måste fundera och häfde under tiden ur sig en del otidigheter, som voro riktade mot alla och ingen särskild. Det var hans sätt att vinna tid.

— Aha, begrep han slutligen, han är således slug den där pojkbytingen?

— Han eller Savagrin. Jag vet icke, hvem som har äran. Emellertid är det så.

— Således —

— Således vore alltsamman förloradt. Vore, om icke den unge fursten hade större tankar än den, att göra sin flicka till furstinna.

Selerel grinade dumt.

— Han har således stora tankar den där?

— Han har. Större än du kan förstå.

— Skogsmatretterna ska släppas; alla gårdar, allt gods ska återställas —

— Du ljuger! Min själ ljuger du mig icke rakt —

— Seså! Hvarför skrika?

— Jag ljuger icke. Och jag är glad, att detta är sanning.

— Nej, hör nu på och afbryt mig icke!

— Nåväl. Barrelen, som är så trogen sitt furstehus, Barrelen ska kunna ödmjuka sig inför en matretterkvinna; han ska också möjligen kunna gå in på, att de fördelar, som han och hans knektar tillkämpat sig, gå förlorade. Det tror jag.

— Men att furst Viriors verk, hans verk och furstens, att det sopas bort, som gammalt skräp och smuts, det ska bli honom så förhatligt, så ofattligt att det dödar hans trohet. Han är trots alla dumma inbillningar en man, vår gode Barrelen. Och icke sant, fader? — en mans verk är honom kärare än allt annat. En liten äfventyrare, som råkar vara fursteson, får icke förgöra det.

— Och hvem känner igen den där pojken, hvem vet att han är prins Solivro? Den fnåskige gamle Savagrin och den dumme Sorrel, som båda kunna ta fel. Dessutom är de icke odödliga de där.

— Furstekedjan? Har han den kvar efter så många äfventyr? Allting kan för öfrigt ske, och jag känner en liten kammarsven, som bör vara mig tacksam.

— Du ser således: Barrelen kan bringas på andra tankar. Furstekedjan kan komma honom nära, helt nära.

Selerels förtjusta och tankfulla min visade, att han nu hade lättare att förstå. Hans stora kropp fick en ovanlig spänstighet, och det såg nästan ut, som hade han haft för afsikt att resa sig. Men han insåg genast det vådliga i en dylik kraftåtgärd.

— Ja, ja, du räknar bra. Utmärkt! Hå!

Men plötsligt greps han af tvifvel och missmod.

— Det går likväl icke. Kan du icke förstå! Förstår du icke —

Han visste icke riktigt själf, hvad han ville, hon skulle förstå. Men Ostata kom honom till hjälp.

— Du menar, att han ska ändra sig, att Barrelen ska föra honom på andra tankar.

— Där är en fara, jag medger det. Jag har också förutsett den. Och jag har hittat bot.

— Irlam — du vet, den Gamles son, — han är furstens vän, och han får helt säkert del af hans planer.

— Nåväl, dessa vackra planer ska han fatta som löften till sig och sitt släkte. Han är djärf, den där unge matretten och ännu mer hätsk, ännu mer vild och hämndlysten.

— Hvad tror du, han vill göra, om löftena svikas?

— Å, fader Selrel, här kan mycket ske. Mycket, som man vet, och mycket, som man icke vet. Blott att det icke sker till landets och vårt fördärf.

— Att hindra det, ha vi fått vår klokskap, fader.

— Vår klokskap! skrek gubben. Och han kunde icke längre behärska sin förtjusning: han måste resa sig.

HVAD SOM YTTERLIGARE ÄR ATT SÄGA OM SOLIVROS OCH OSTATAS PLANER.

Om Ostata har jag hört berättas, att hon, ledd af ett hårdt och härsklystet begär, genom skänker och utmärkelser sökt tillvinna sig den ömma vänskap, som är så vacker och behaglig, då den är ett ungdomligt hjärtas slösande gåfva, så sorglig, så ömklig, då den är tvingad. Ehuru jag vet, att kvinnor verkligen finnas, som så föga förstå den ömma vänskapens betingelser, så kan jag likväl icke sätta någon tro till dylika rykten, då de gälla en dam af Ostatas börd, förstånd och höga ställning. Likväl anser jag mig af dessa otroliga och illasinnade rykten kunna sluta, att Ostata ingalunda var en af de kvinnor, som fängsla och behärska genom kroppens utmärkta fägring och behag. Utan var det hennes andliga öfverlägsenhet, hennes skarpa och kvicka vett samt framförallt hennes fasta vilja, som gaf henne ett så stort inflytande öfver unga män och öfver gubbar.

Det välde, hon vann öfver den unge Irlam, var stort och märkligt. Den unge matretten, hvars lif varit så oroligt, tog ett underbart intryck af den högtidliga tystnad, som rådde i Solivros slott. Han ströfvade genom halfmörka salar, där ingen vistades, och slog sig ned i vrår lika skyddande som de djupa skogarnas gömställen. Här lekte han med krigiska tankar, här tänkte han ut de olyckliga planer, som skulle fördärfva och förgöra honom själf och den ende, som visat honom vänskap, här var han lycklig öfver olyckan så, som endast en matrett kan vara det.

Det var här, Ostata fann honom. De stora, blänkande ögonen, som följde henne, då hon gick genom rummet, kom henne att spritta till. Hon kunde knappt behärska sin gång, hon fick aningar om något, som föreföll henne bra ljuft. Ty för den, som mera fäste sig vid uttryckets styrka än vid dess godhet, hade Irlams ögon och hans unga, elaka mun någonting lockande. Ostata beslöt att undersöka den känsla, som gaf ögonen en sådan glans.

Rätt snart fann hon, att det icke var någon öm hemlighet, som ville bli förrådd genom dessa häftiga blickar, icke något ljuft begär, som kom hans händer att skälfva och bränna. Måhända var detta henne en missräkning; men hon var allt för klok för att icke söka en vinst äfven i förlusten.

Så snart hon anat halten af den krigiske gossens tankar, förde hon talet på det olyckliga släkte, som var hans. Hur hemsk och upprörande blef icke furst Viriors gärning, då hon gråtande förtalde den! Och hvilken smärta hade icke hon själf känt öfver ett så ädelt folk, som förföljdes och förgjordes. Här förde ifvern henne för långt; Irlam skrattade henne midt i ansiktet.

— Hur kan du kalla oss ädla? Du känner oss då icke? Du har icke hört våra bragder? Hvarför skulle vi vara ädla? Det har alltid förefallit mig, som vore en ädel man och en dum söner af samma föräldrar.

Och i ungdomlig förtjusning öfver sin egen vildhet började han berätta de otroligaste och vidrigaste saker. Ostata hörde honom under tystnad; hon var trots allt aeretan, och dessa matrettiska historier voro henne bra afskyvärda.

Men då han kom till sin faders död och sitt eget fängslande, fann hon tillfälle att gripa in. Hon började tala om hämnd på ett sätt, som illa anstod en kvinna, men som gaf henne stora fördelar hos matretten.

— Du förstår detta! Du är af mitt blod, sade han utan att märka den förtrytelse, som hon vid dessa ord knappt förmådde dölja. Men säg! När kommer tiden? Hur länge ska jag vänta? Jag afskyr väntan.

Nu berättade hon om furstens milda planer, som han föröfrigt redan kände. Hon lät vidare förstå, att det i själfva verket var hon, som ingifvit Solivro dessa tankar, och att Barrelen, som ifrigt önskade utplåna minnet af det förhatliga värf, furst Virior ålagt honom, att Barrelen skulle bli de goda planernas verkställare.

Men Irlam skakade på hufvudet. En så fredlig hämnd behagade honom icke, och han skrattade åt fursten, som föreföll honom bra svag. Vid första motstånd skulle han ge vika och glömma sina stora löften, som sannerligen voro bra dumma och obetänksamma.

Då sprang hon upp.

— Hur vågar du säga så? Hur vågar du tänka så illa om den, som räddat ditt lif?

En förträfflig fråga, då det gällde att väcka en ung människas så lättsöfda otacksamhet.

— Har han räddat mitt lif, så gjorde han det för Tairavitas och icke för min skull. Hvad kommer det mig vid?

Ostata låtsades icke höra; hon fortsatte liksom för sig själf i djupa och häftiga tankar:

— Hur skulle han kunna svika en så ädel och rättvis sak? Svika oss!

— Å, han vore värd vårt hat; vårt hat, som icke skulle sky —

Plötsligt tystnade hon; det blef tyst omkring dem. De onda tankarnas förskräckliga tystnad.

För Solivro växlade glada och missmodiga stunder långt snabbare än natt och dag. Tanken att lyckliggöra de olyckliga, att befria matretterna, gaf honom den rusiga, nästan vanvettiga fröjd, som ett lifligt sinne erfar inför ett stort verk. Men lika ofta gaf den misströstan och förtviflan, så stark att det medförde rent kroppsliga obehag, kraftlöshet och äckel. Han längtade efter Barrelen och fruktade för den stund, då denna längtan skulle tillfredsställas. Ty han förstod, att detta möte skulle bli ett allvarligt prof på hans vilja och kraft. Det föreföll honom, som skulle detta bli hans stora bedrift: att befalla öfver en man, om hvars oböjliga fasthet man hade så mycket att förtälja. Den man, som fullbordat furst Viriors verk, och som nu skulle tvingas att tillintetgöra det.

Då Savagrin och Solivro vandrade i trädgårdarna, där springvattnens rassel och blommornas brokiga och doftande kalkar hos dem båda väckte behagliga och fridsamma minnen, blef fursten meddelsam som ett barn.

— Hur stora och präktiga är icke dina tankar! utbrast Savagrin. Och hvilken förträfflig konstnär är icke kärleken, som med djärf pänsel och utan snålhet målar fantastiska och glödande bilder i ditt unga sinne!

— Ja, så målar kärleken. Kring den älskade ett hof af lysande tankar, så många vackra gestalter. I sanning ett oklokt slöseri af målaren Kärlek, att smycka sin hjärtbild med så fängslande omgifning. Ty snart fastna

blickarna vid ramen och kunna ej lösa sig. Gossen, som sprang efter kyssar och utbjöd sitt lif för en helt liten gunst; han, som sprängde slottsporten, och stupade öfver trapporna till kärestans kammare, han blir stående i vapensalen. Han gnider rustningarnas fogar och stryker med fingret öfver svärdets egg; tvekande drager han öfver sig kyllret, och går bort till fönstret för att rikta bågen med den långa pilen. Men på andra sidan slottsgrÄfven, som nyss var Kärlekens hinder, står nu Lifvet med trollspegeln i sina uppräckta händer. Hon visar honom spegeln, och öfver hennes hår ser han ärans pannring, som gnistrar af juveler.

Men Solivro sade:

— Detta är gammelmans tankar om ungdomens håg. Och däri kan väl mycket vara sant. Men intet är odödligt, icke ens det, som födts på nytt i minnet.

— Minns du ej den sten, som prydde pannringens midt? Godhet, lycka är vackra ord; men har du ett vackrare namn, så vill jag gifva det åt stenen. Dess glans var mig mer älskvärd än de öfriga stenarnas, och jag kunde se den endast genom tårar. Samma glans fann jag i Kärlekens ögon.

— Nu tyckes det mig, att Kärleken, som skänker oss Lifvet, och Äran, som smider och smyckar dess pannring, de äro tvenne syskon, som då de skiljas, gripas af en förfärlig saknad; de längta och försvinna i sin egen längtan.

Härpå svarade icke Savagrin. Men då de hade gått ännu ett stycke af den långa, hvita gången, stannade han plötsligt och vände sig mot Solivro.

— Jag är en lärd man, det kan ingen förnuftig människa vilja bestrida. Och sedan du blifvit herre i detta välsignade land, ha icke ens de oförnuftiga gjort sig den mödan. De femhundrade lärde ha beredt mig en plats i sina led, och utan att behöfva göra någonting därför, blir jag nu lärdare för hvarje dag som går. Ty den äldste i detta lysande sällskap är också den lärdaste. Och ålder är något, Skaparen aldrig nekar dem, Han låter lefva. Jag har sålunda räknat ut, att om min hälsa står bi, och min företrädares icke är alltför kraftig, jag inom fem år bör vara den lärdaste i ditt rike och dess sannskyldiga prydnad.

— Men hvad jag vill säga, är detta: Hvartill tjäna alla dessa otroligt skarpsinniga tankar, som nu för tiden endast sömnen kan befria mig ifrån? Hvartill tjänar den djupaste tanke af den lärdaste man, då dagen därpå samme lärde finner samma tanke tämligen betydelselös för att icke säga dum och platt? Det finns ingenting visare än att vara dum, ty dumhet i går är vishet i morgon.

— Låt oss därför lämna denna fåfängliga äflan, och låt oss i stället skärskåda dina planer. Ty, dumma eller visa, ha de likväl lif. Och de träffa lif.

Medan han ännu talade, uppstod ett raskt växande sorl, som, började utanför trädgårdsmuren och palatsets portar, hastigt trängde sig in i de tysta salarna, fyllde gångarna och genom de öppna fönstren strömmade ut öfver trädgarden. Och plötsligt kom kammarsvennen springande; hans dräkt var i oordning, hans ansikte upphettadt, hans beteende föga passande. Redan på afstånd ropade han:

— Furste, furste! Barrelen är här! Barrelen!

Framkommen sökte han dämpa sin ifver och stammade förläget:

— Barrelen — Barrelen, din öfverste, är kommen och anhåller att —

Men han fick icke sluta. Solivro gick emot honom med en vrede, som han icke sökte tygla.

— Är jag en hund, som du ropar och befaller? Tänker du skrämma mig med dina svängande armar?

Han skulle kanske ha slagit honom, om icke Savagrin lagt sig emellan. I detsamma kom en man nedför trädgårdsgången. Då han hörde furstens häftiga stämma, stannade han på något afstånd och bugade. Hans hälsning blef icke besvarad, och han närmade sig tvekande och med sänkt hufvud.

— Furste, sade han, du måste förlåta gossens ifver. Han trodde sannolikt, att jag förde ett budskap, som var dig angeläget.

Solivro såg på honom och fann, att han var en ganska liten man med ett ansikte, som snarare var vekt än strängt och på det hela taget rätt behagligt. Hans ögon vindade något, och blicken var icke riktigt stadig. Den var likväl klar och trovärdig, utan öfvermod och framförallt utan ringaktning. Dessa iakttagelser tillfredsställde fursten på samma gäng, som de kommo honom att ångra den häftighet, han nyss hade visat.

— Hvilket budskap för du?

— Matretterna är slagna och innestängda i skogarna. Deras djärfvaste anförare finns icke längre i lifvet.

— Jag vet, jag vet.

— Du är således Barrelen, min faders hjälpare.

— Jag var din faders tjänare, liksom jag nu är din.

— Vill du vara min hjälpare, så bör du också veta mina afsikter.

Han började berätta om Tairavita, om Irlam, om de olyckliga människor, som Aeretaniens furstar och folk så länge hade kränkt. Till en början iakttog han noga Barrelens min, för att se hvad verkan så främmande och egendomliga tankar gjorde. Men slutligen blef han själf så gripen af dessa tankar, att han helt och hållet glömde sin åhörare: i samma mån hans ord blefvo eldiga och vältaliga, blefvo hans ögon svaga och kortsynta. I själfva verket hade de icke heller mycket att se, ty Barre len bibehöll ständigt samma min af belåten hörsamhet. Och fingo hans ögonbryn någon gång en ställning, som uttryckte förvåning, så fick hans mun genast ett beundrande leende, som gjorde förvåningen angenäm.

Savagrin åter tycktes föga belåten med sin lärjunges öppna och lifliga tal. Han vände sig bort, gick fram och tillbaka och gaf tydliga tecken på oro och missnöje. Och denna oro minskades icke, då de nyfikna hofmännen en efter en började samla sig kring fursten. Snart var Solivro omgifven af en mängd beundrande lyssnare. De försummade icke att ge hvarje ord sitt bifall och lockade sålunda allt flera.

Irlam och Ostata kommo tillsammans ut från slottet, och närmade sig den lyssnande gruppen. Då Solivro slutat att tala, gick Ostata bort till honom och kysste hans händer.

— Du är försoningens furste, sade hon, till lycka för dig själf och ditt folk.

Hon vände sig mot Barrelen och Irlam.

— Hvad som fordom var strid, är nu frid. Ty så är Solivros den Milde och Rättvise, så är hans önskan.

Hon uppmanade dem, och inför fursten och hofvet slöt den unge Irlam i sina armar den man, som bragt Irlam den Gamle och hans män om lifvet.

Hofmännen, som hittills nöjt sig med ett gillande mummel, uppgåfvo nu sådana jubelrop, att en gammal slottsvakt, hvars svaga förstånd icke mäktade fatta de ovanliga ropens innebörd, skyndade till furstens hjälp. Hans dumma rädsla väckte mycken munterhet, och det var endast kammar svennen och Savagrin, som icke funno knektens förvirrade ursäkter utomordentligt lustiga. Den ene kunde icke glömma de förebråelser, som

gifvits honom; den andre var för gammal och vresig för att finna nöje i det, som han hade skäl att misstro.

Solivro märkte icke eller bekymrade sig föga om sin gamle lärares trumpna miner. Hans äregirighet, hans godhet och hans kärlek hade fått de bästa löften; han hade druckit beröm så törstigt och sniket, som en uttröttad hjort dricker vattnet, där det porlar under täta och fridsamma grenar. Han kände sig så stark och lycklig, som en yngling, hvars mod vunnit seger under den älskades ögon.

Han omfamnade Barrelen och kysste honom på kinderna.

— Hör, min vän! sade han, i det han lade armen kring hans skuldror. Redan i morgon går du till det goda verket. Skogarnas matretter göras fria. Och den dag, då jag firar min förmälning med Tairavita, ska det olyckliga folket, åter lyckligt, åter i besittning af sina ägodelar och sina rättigheter, vara Aeretaniens broder och icke dess fiende.

Om man uppmanar en människa att aflägga sina fel, att bli god och ädelmodig, ska hon, för såvidt hon hyser någon hänsyn för den, som ber henne, och försåvidt hon icke är en elak eller förhärdad varelse, helt säkert falla honom om halsen och med rörande tårar försäkra, att ingenting vore henne kärare än detta. Och hon ska uppriktigt och helt lycklig tro, att en dylik förbättring med Skaparens och den gode vännens bistånd är henne möjlig. Men att be en människa redan följande dag bortlägga sina fula men angenäma vanor, det är synnerligen oklokt och obetänksamt. Ty de nittionio af de hundra ska finna en dylik begäran omöjlig, löjlig och oförsynt. Och de ska be den gode vännen betänka, att om de också ha några fula ovanor, så är dock dessa på intet vis svårare än dem, han själf besatt i går, besitter i dag och helt säkert ska besitta både i morgon och öfvermorgon.

Detta är en erfarenhet, som Solivro mycket väl kunnat göra, om han med någon uppmärksamhet iakttagit sina hofmäns miner. Men han såg endast Barrelens ögon, som lyste af en underbar välvilja, och han hörde endast Ostatas ord, hvars röst nästan sprängdes af hänförelse.

Framförallt: han såg för sina ögon sin egen person, som i detta ögonblick tycktes honom bra stolt, bra ädelmodig, bra vacker.

Solivro blef åter ensam med Savagrin.

— Låt oss gå upp på kullen! sade han. Där är gräset nu så högt och så mjukt och böjligt, att man kan tro sig vandra i vatten. Minns du, hur ofta vi gingo dit upp? Då kvällen kommer, är kullen den bästa platsen. Intet träd undanskymmer himlen. Man ser rodnaden och kommer nästan in i den.

— Nej, inga trumpna miner nu, fader Savagrin! Har jag handlat illa, så bör du hellre bestraffa mig med någon af dina lärorika berättelser.

— Icke det. Låt oss då vara tysta liksom natten, hvars mörkröda hufva lyser öfver oss.

Nu började slottets aftonklockor ringa. Fönster efter fönster upplystes af än stilla än fladdrande lågor.

— Se Savagrin! Nu tända de ljusen och smycka salarna. De vänta fester i slottet, som varit så tomt och glädjelöst, alltsedan moder dog.

— Man säger, att äfven under din moders tid var slottet så tyst och utan glädje. Hon var en främling, och aeretanerna älskade henne icke.

— Jag vet. Kanske är den rättvisa, jag i dagskipat, äfven en rättvisa mot moders minne. Man säger, att hon var af matrettiskt blod.

— Ostata har sagt dig det?

— Om hon icke har sagt det, så har jag likväl förstått det så.

— Så var det likväl icke. Då furst Virior förgäfves sökt dig öfver hela sitt rike, sade han mig en gång: Kanske har han vändt tillbaka till sin moders land. Jag frågade honom hvilket land, han menade, och hvarför han trodde, att du återvändt dit. Han hyste förtroende för mig, och han berättade mig, hvad han icke anförtrott någon annan.

— Din moder var från Soregnernas land. Furst Virior var icke den förste aeretan, som besökt skymningens rike. Men han var den förste, som förmått någon af det lyckliga landets barn att följa sig därifrån. Så starkt älskade din moder Igna, att hon frivilligt lämnade det land, där olyckan och saknaden icke äro mer bittra än barnets längtan efter sömn, då modern redan gör bädden mjuk och behaglig.

— Men hur blef hennes lif i Aeretanien, där solen lyser så skarpt? Hur lefde hon bland människor, som mer älska en smaklig stek, en doftande blomma, en fallen fiende än hjärtats rikedomar och fantasiens underbara byggnader?

— Jag förstod rätt väl furst Virior, då han trodde, att din moders saknad hviskade i ditt sinne. Själf kom jag af en slump till skymningsriket, och af en slump gick jag därifrån. Men den dag, då jag sett dig som lycklig härskare i Aeretanien, —

— Se! afbröt han sig plötsligt och sträckte armarna mot himlen. So Solivro, aftonens glöd, hur mycket djupare och mäktigare än morgonens! Morgonens, som endast är en aning. Den fridsamma härskarinnan Natten sveper sig i blodiga slöjor, innan hon träder öfver jorden.

— I soregnernas rike såg jag en mildare purpur. Hvar drömmarnas mantel slutar, kan ingen se. Men där fästes med färglösa trådar det mörka täckelse, som är så ljuft och godt för alla trötta ögon.

Aftonklockorna hade slutat att ringa. Och då nu Savagrin tystnade, var det endast gräsets och blommornas och de tunga löfvens hviskningar, som hördes.

OM LÄRDA OCH OLÄRDA I AERETANIEN, OM KVINNORS KLOKSKAP OCH BARNS DÅRSKAP, SAMT HURU SOLIVRO BEGYNNER EN RESA.

Barrelen skyndade att utföra det uppdrag, han erhållit. Man måste förvåna sig öfver den beredvillighet, den ifver, hvarmed han nedref och förstörde sitt eget verk.

Han var en af dessa människor, som icke känna någonting mer tillfredsställande än att få sätta sin vilja gentemot andras och göra den gällande. En af dessa, som älska makten icke därför, att de önska utöfva den i en viss riktning och till ett visst ändamål, utan därför, att makten är den krydda, som gör lifvet njutbart. Det var honom nästan likgiltigt, om han förde aeretaner mot matretter eller matretter mot aeretaner, blott det var han, som anföll och segrade.

Därtill kom, att detta sinne, som bands af få skrupler, pålagt sig själf en tygel, hvars minsta tryckning fordrade och fick lydnad. Vördnaden för fursten och hans befallningar. Liksom den girige understundom har en nyck, för hvars tillfredsställande han utan tvekan offrar sin last, likaså ser man rätt ofta, huru den hårdaste och mest styfnackade skaffar sig ett föremål, inför hvilket han kan vara lika öfverdrifvet ödmjuk, som han annars är öfverdrifvet stolt.

Den kamp, Solivro väntat och med ganska stor fruktan längtat efter, kunde och måste han öfverlämna till Barrelen. Och det blef hans uppgift snarare att dämpa än att uppmuntra sin tjänares ifver. Att befria de

hatade skogsmatretterna var redan en nog så misshaglig och farlig handling. Men att återgifva dem egendom, som nu under så lång tid varit i aeretanernas våld, och som af dem betraktades såsom ganska välförvärfvad och rättmätig, det kunde icke väcka annat än den största bestörtning och förbittring.

Och likväl kunde ett dylikt förfarande icke undgås; den andra handlingen var en följd af den första. Ty om matretterna fingo frihet, utan att de samtidigt fingo en fördel, hvars förlust förmådde skrämma från frihetens missbruk, skulle de helt säkert uppfylla riket med dessa afskyvärda röfvareband, som ända till furst Viriors dågar varit Aeretaniens skräck. Furstehuset, som tack vare sitt rena blod hittills varit folkets värn mot förbrytelser och laster, skulle sålunda komma i en neslig släktskap icke blott med ett olyckligt folk utan med tjufvar, mördare och alla andra slag af obehagliga och vidriga skälmar.

Den rättvise kan icke frånsäga Solivro lättsinne och en klandervärd obetänksamhet, då han beblandade sig med en flicka af sådan börd, och ännu mindre, då han till denna flicka fattade en kärlek, som blef bestämmande för hans åsikter och handlingar. Men han kan ej heller förneka, att sedan ynglingens hjärta fallit i förvillelse, hans förstånd sökte och fann utvägar, som gåfvo förvillelsen ett visst ärorikt om ock äfventyrligt skimmer. Ty hade matretterna varit mindre brottsliga och mindre hatade, så hade det utan tvifvel varit ärorikt att bringa lindring till så många olyckliga människor. Och hade aeretanerna icke varit så trogna och aktningsvärda, så skulle det icke ha varit mindre förtjänstfullt att näpsa dem för deras öfvermod och för de otaliga grymheter, hvarmed de plågat försvarslösa matretter.

Härom må emellertid hvar och en döma efter sitt hjärta och sin klokskap.

Utan tvifvel skulle Barrelen stött på ett kraftigare och kanske oöfvervinnerligt motstånd, om icke Ostata kommit honom till hjälp. Hon fruktade, att en redan i början allt för häftig förbittring, skulle kunna skrämma fursten till försonande eftergifter. För att undvika en dylik missräkning vände hon sig till de hofmän, som åsamkades stora förluster af Solivros befallning. Hon lyckades öfvertyga dem om, att de ägde föga skäl till verklig oro. Fursten ville fira sin förmälning med Tairavita medelst en handling, som skulle förskaffa hennes släkte ett visst anseende. Men denna handling var i självfva verket endast låtsad, endast en fint; furstens afsikt var ingalunda att störa sina trogna och ädla aeretaners lycka. Irlam och några andra af de förnämliga matretterna skulle visserligen tilldelas jord. Men denna jord skulle icke tagas från hofmännen eller de stora jordägarna utan från de illa tilltygade knektar och från de knektänkor, som erhållit matrettisk jord i belöning för de tjänster, de självfva eller deras män hade gjort. Ett dylikt förfaringssätt var desto naturligare, som dessa så väl belönade tjänster af den nye fursten ansågos föga prisvärda.

Sådana försäkringar af den kloke Selerels dotter hade stor förmåga att lugna. De rika hofmännen visade en så belåten glädje, som hade de väntat skänker istället för förluster. Och deras glada ansikten upplyste hela Aeretanien eller åtminstone den del af riket, som njöt lyckan af deras närvaro.

Bland förnämligare aeretaner fanns det endast några få, en liten skara utmärkta och ärade män, som på det bestämdaste motsatte sig furstens planer. De femhundrade lärde, som självfva icke ägde någon matrettisk jord, och som föga bekymrade sig om dem, som ägde sådan, funno sig likväl tvingade att göra högtidliga invändningar. Och jag behöfver väl icke tillägga, att det var deras samveten, som tvingade så förträffliga män.

På en af sina lärda och lysande sammankomster uttalade de femhundrade med en icke ringa röstöfvervikt, att ondt ej kan förbättras eller gäldas med ondt. Furst Virior hade begått en orättfärdighet, då han beröfvade matretterna deras jord. Men denna omständighet förhindrade icke, att furst Solivro skulle göra sig skyldig till samma orätt, om han lät jorden för andra gången byta ägare. Hur bedröfligt det än var att behöfva förtörna sin furste, kunde de femhundrade icke till något pris råda emot samvetets bud och emot det beslut, de med betydlig röstöfvervikt hade fattat.

Nu hade man visserligen kunnat invända, att ingen människa begärt den lärda församlingens råd, och att församlingen sålunda mycket väl kunnat tiga stilla. Men en dylik invändning hade endast visat, att invändaren illa kände den sanningens och oförskräckthetens anda, som behärskade dessa utmärkta män. För hvarje gång en nyhet infördes i Aeretanien, afläto de femhundrade ett utlåtande, däri nyheten med mycken lärdom och beundransvärd noggrannhet granskades och klandrades.

Man skulle ju häraf kunna draga den sorgliga slutsatsen, att nyheter voro ganska sällsynta hos ett folk, som likväl i hög grad älskade dem. Men detta var ingalunda fallet. Nyheten infördes under djupt beklagande af Aeretaniens furste och mottogs på samma sätt af dess folk. Man benämnde den »ett nödvändigt ondt»; och man betygade med ifver sin förtviflan öfver, att ett dylikt ondt verkligen var nödvändigt.

Denna förtviflan mildrades dock genom en ljuf och ganska viss förhoppning. Erfarenheten lärde nämligen, att de femhundrade, som icke aktade någon ansträngning för stor, så snart det gällde sanningens sak, icke sparade lärdom, skarpsinnighet och vett för att upptäcka de skäl, som kunde förvandla det nödvändigt onda till ett lika nödvändigt godt. En sådan upptäcktsfärd tog visserligen rundlig tid, och åtskilliga generationer lärde dukade vanligen under för dess vedermödor. Men så godt och vist är lifvet inrättadt, så förnuftiga dess växlingar, att ingenting är vissare än sanningens seger öfver lögn och förvillelse. Särskildt då kampen för denna seger anförtros åt samvetsgranna och vettiga hjärnor, som redan ana, hvad de en gång klart och tydligt skola ådagalägga.

Har jag nu visat, hvilken välsignelse ett lärdt samfund skänker sitt folk, så står det nu också i min makt att framhålla, hvilken hjälp det lärdaste samfund kan vinna af en kvinnas snabba, skarpsynta och praktiska vett.

Bland de femhundra befann sig en man vid namn Terbenne, lika berömd för sin lärdom som för sin skicklighet i tärningspel. Han var Selerels vän och var en af dem, som Solivro den minnesvärda natten funnit i Avatas bostad.

Då furst Virior återvändt, förskräckt och förtörnad öfver prinsens flykt, hade Selerel högtidligt förklarat, att han med all makt velat återföra den unge Solivro till slottet, men att Terbenne hindrat honom därifrån. Virior lät genast utdrifva honom ur de femhundrades församling och gaf hans lön åt en man, som hvarken i lärdom eller tärningspel kunde mäta sig med sina företrädare.

Nu sökte Ostata ett möte med den olycklige lärde. Hon frågade efter hans åsikt: Kunde ondt verkligen icke botas med ondt? Terbenne nekade. På alla hennes invändningar svarade han, att de femhundrade med en öfvervikt af nittio röster beslutat, att ondt icke kunde med ondt botas. Saken var klar och tydlig; rösträkningens noggrannhet ställd utanför alla tvifvel.

Då sade Ostata:

— Nåväl, Terbenne, ni har måhända rätt. Jag är kvinna, jag har icke ert klara förstånd, jag talar helst om mer påtagliga saker. Men det förefaller mig, som hade vi rätt nära någonting, hvarmed vi kunna jämföra.

— Man begick en oförrätt, då man beröfvade er lön och ställning. Denna oförrätt kan — försåvidt jag förstår — godtgöras genom en ny oförrätt, genom att beröfva er efterträdare, hvad man beröfvat er. Icke sant, endast därigenom?

— Nåväl, jag har kanske orätt. Men jag tror att man — för att rätt kunna skärskåda en sak — bör ställa den i så nära förbindelse med sig själf som möjligt. Man bör rådfråga icke blott sitt förstånd utan äfven sitt stackars hjärta. Tror ni icke, Terbenne?

Terbenne förmådde icke svara någonting begripligt. Men dessa ord hade gett hans tankar en kraft och en flykt, som förvånande hastigt befriade dem från alla gamla skrankor.

Vid de femhundrades nästa sammankomst uppträdde till mycken förundran och förargelse Terbenne. Man ville rent af föra ut honom eller åtminstone hindra honom från att tala. Men han lät icke hindra sig. Hans vältalighet var förskräcklig; de stackars lärde darrade och sökte sin tillflykt hos Skaparen. Likväl utan framgång. Terbenne fortsatte så oförskräckt som hade Skaparen icke funnits. Han förklarade, att ondt icke blott kan och måste utan äfven bör botas med ondt. Hans bevis voro oemotståndliga, hans ord brännande och skarpa.

De lärde hämtade andan. Deras äldste hade på grund af döfhet ingenting hört och var därför jämförelsevis lugn. Men den näst äldste trädde fram och uppmanade församlingen att en gång för alla och på det kraftigaste fördöma och förkasta en så otillbörlig vältalighet, som genom lidelse sökte öfvertala och tubba förståndet.

Savagrin var icke helt och hållet främmande för Ostatas planer. Han uppträdde och förklarade, att han icke såg någonting skamligt och förnedrande i vältalighet. De skrik, som höjdes och dränkte denna djärfva förklaring, voro förskräckliga. Den äldste, som nu hade fått någon kännedom, om hvad som förehades, fordrade att man enhälligt skulle förkasta vältaligheten och förvisa henne från ett så vördnadsbjudande rum. Savagrin vägrade. Han var en af de mest ansedde, och hans vägran att i ett så viktigt ögonblick understödja sina medbröder, skulle utan tvifvel minska församlingens anseende.

Förvirringen var utomordentlig.

Då skrek Savagrin med en röst, som man knappt skulle vilja tilltro en gubbe:

— Hören mina bröder! Om I viljen, att jag med er skall fördöma vältalighet, så bören I förena er med mig angående frågan om det ondas botande.

Detta tämligen klara och tydliga förslag väckte någon besinning. Men då Terbenne hotade att för andra gången ge församlingen ett prof på sin talförmåga, gjorde förskräckelsen slut på all betänksamhet, och församlingen fattade och uppsatte ett beslut, som undertecknades af den äldste, den näst äldste och den där näst äldste. Hvilken sistnämnde icke var någon annan än den lärde Savagrin.

I denna märkliga skrifvelse uttalade de femhundrade först och främst förkastelse af all slags vältalighet, såsom varande vådlig icke blott för svaga utan äfven för lärda hjärnor. Vidare sade sig de femhundrade efter mycken förvillelse hafva kommit till den slutsatsen, att ondt kan, måste och bör med ondt botas. Och förbundo de sig alla att för framtiden orubbligt fasthålla vid dessa båda sanningar, som de med så mycken möda upptäckt, och som de nu hade glädjen att skänka sitt folk.

Det säges, att då den äldste, hvars döfhet stundom var något besvärande, med nyfikenhet genomläste det beslut, han och hans bröder hade fattat, det säges, att han då gripits af en mäktig rörelse och utropat:

— Jag skall således icke dö såsom en föraktlig och i dessa hänseenden okunnig varelse. Skaparen har upplyst mitt förstånd, på det att jag må upplysa andras. Jag har blifvit den helande salva, hvarmed mina bröders blindhet skall botas.

Några illasinnade personer, bland hvilka tyvärr äfven Savagrin befann sig, gaf gubbens rörande utrop en tydning, som gaf upphof till opassande skämt.

Vare sig det berodde på de femhundrades så viktiga beslut eller på någon annan omständighet, säkert är, att stämningen vid Solivros hof under den närmaste tiden var den allra bästa och gladaste. Man saknade hvarken lust eller föremål för löjliga och roande anmärkningar. Och man föredrog skämtet framför oron.

Visserligen hade några misstänkta gestalter, hvilkas hållning och utseende alltför mycket tydde på

matretterblod, börjat visa sig i slottets salar. Men den unge Irlam var för ögonblicket alltför angelägen om Ostatas gunst för att icke till det yttersta följa hennes råd. Med all makt sökte han dämpa sina vänners obändiga och våldsamma sinnen. Och häri lyckades han så väl, att hofmännen långt ifrån att taga anstöt af snarare funno behag i främlingarnas sällskap.

Oron, som vid hofvet söfdes af löften eller öfverröstades af skämt, var emellertid i ständigt växande bland de ringare. En bekymrad fantasi födde förskräckliga och vidunderliga barn, sådana, som rädselsagor älska och utvälja till lekkamrÅter. Sagor, som icke dölja sina blad och blommor eller sina frukter, men som suga sina safter ur den hemlighetsfulla jorden.

Icke sällan fick fursten besök af personer, som från hans egen mun ville höra sina farhågor besannade eller vederlagda. Han mottog dem med en något otålig vänlighet. Det var ingalunda hans afsikt att göra någon orätt, men han kunde ej heller vägra dem rättvisa, som alltför länge väntat därpå. Föröfrigt skulle han så mycket som möjligt söka lindra de förluster, som blefvo nödvändiga.

Och den jord, de själfva innehade? Den jord de hade fått i belöning för så trogna tjänster, skulle den verkligen fråntagas dem? — Därom fingo de fråga Barrelen. Han var verkställaren, han visste, hur hvarje enskildhet skulle utföras.

Lugnade eller ej, läto de sig dock vanligen nöjas med dessa förklaringar. Det låg icke i deras natur att sörja mer än det allra nödvändigaste.

Hos Solivro förmådde deras frågor icke väcka stora bekymmer. Han hade funnit en gärning, som tycktes honom stor och utmärkt. Men sa snart Barrelen åtagit sig utförandet af denna hans gärning, förlorade den för honom en stor del af sitt värde. Den förmådde icke längre väcka så starka och vackra känslor. Han fann den likväl fortfarande rättvis och nödvändig. Och han hoppades, att den skulle glädja Tairavita.

Föröfrigt gåfvo förberedelserna till förmälningen så mycket och så angenämt att tänka på, att han rätt lätt kunde befria sig från besvärliga tankar. Att genomströfva det gamla slottets alla gångar, alla salar, alla undangömda trappor och hemlighetsfulla vrår; att återfinna så många gamla saker, som barnet funnit förunderliga; att i den boning, där släkte efter släkte sökt trefnad, och där hans barndoms sagor smyckat väggar och tak med vackra och färgrika bilder, att där bereda plats för dem, som voro honom så kära; allt detta gaf honom lycka. Denna unga människa, för hvilken friheten varit så behaglig, fann nu kärleken nog mäktig att öppna slottets portar för den fridsamma lyckan.

Aeretanernas bekymmer kunde icke störa denna glädje. Men i dess ställe hotade Tairavitas oroliga och sorgsna uppsyn att helt och hållet förgöra den. Solivro sökte förgäfves efter orsaken till denna obegripliga sorgsenhet; och lika förgäfves sökte han jaga den på flykten.

Då han berättade om allt det gömda, som han letat fram för att därmed pryda de salar, där hon och barnen skulle bo; då hon såg den ifver och förtjusning, hvarmed han utförde sitt kära värf, smålog hon. Men detta skimmer, som sorgen så ofta lånar af glädjen, dämpade icke den olyckliga glansen i hennes ögon. Och då Solivro med smekningar ville ge, hvad ord icke förmådde, kände han i hennes lemmar detta på en gång stela och slappa, detta trötta, som är så eget för sorgen.

Han bad henne lämna mor Sorennas stuga för att under väntetiden vistas om icke i slottet så åtminstone i dess närhet. Hon vände bort hans begäran med frågor eller med böner att så länge som möjligt få stanna på det ställe, där hon varit så lycklig.

Slutligen trodde sig Solivro förstå orsaken till Tairavitas sorg och ångest. Hon var helt säkert rädd, att hofmännen, då de lärde känna den nya furstinnans börd, skulle visa henne en missaktning, som just för en

furstinna skulle bli outhärdlig. Han beslöt, att hennes mottagande skulle vara sådant, att det en gång för alla gjorde slut på denna rädsla. Att lära hofmännen de djupaste bugningar och det mest vördnadsfulla sätt borde icke bli alltför svårt.

Solivro hade icke helt och hållet orätt, då han trodde, att Tairavitas stolthet var orsak till hennes sorg. För Irlam den Gamles dotter var det i själfva verket föga afundsvärdt att kallas Aeretaniens furstinna, härskarinna öfver ett folk, som hatat, föraktat, förföljt och dödat hennes far. Hon måste le mot människor, som misshandlat hennes släkt, och som för henne själf icke skulle ha annat än föraktfulla tankar, om också deras vördnad för fursten hindrade dem att gifva tankarna ord.

Likväl tror jag, att hennes kärlek hade varit nog stark för att besegra hennes stolthet, om icke det hade inträffat, som gjorde kärleken till stolthetens bästa bundsförvant.

Savagrins gamla ögon, som sett så många människor och så många mänskliga finter, hade förlorat endast föga af sin skärpa. Han hade ständigt hyst misstro till Ostata, och då han såg, med hvilken ifver Selerels dotter understödde planer, som borde vara henne bra förhatliga, anade han, att hon därmed hade någon hemlig och ond afsikt. Själf en tanke-väfvare och ganska van att följa de slingrande trådarna i dessa beundransvärda väfnader, upptäckte han snart det listiga mönster, efter hvilket Ostata lät sin spole glida.

Fursten skulle ha en sådan framgång i ett olyckligt verk, att hans egen undergång blef desto vissare. Han skulle göra sig förhatlig för sitt folk genom en i dess tycke ond handling och föraktlig genom en dåraktig.

Nu började Savagrin söka efter något, som skulle kunna afvända ett så stort ondt från hans älskling. Och då det gällde denna sak, ansåg han hvarje framgångsrikt medel icke blott vara försvarligt utan äfven berömvärdt.

Han beslöt att skilja Solivro från Tairavita.

Själf hade han aldrig sett sin herres älskarinna. Men furstens otaliga beskrifningar lät honom förmoda, att hon var en kvinna, nog svag att vara gränslöst ädelmodig mot sin älskare. En af dessa sällsynta varelser, som föredraga kärlekens lidande framför dess njutning, så snart de därmed tro sig gagna den käre.

Savagrin grep sig verket an. Kanske var det hans ålders skröplighet, kanske också en viss blygsel, som afhöll honom från att själf uppsöka Tairavita. I dess ställe fann han ett bud, som med stor säkerhet skulle tillföra flickan de underrättelser, han önskade meddela henne.

Höfvidsmannen Sorrel skickades upprepade gånger med än viktiga än helt betydelselösa bud från Solivro till Tairavita. Denne Sorrel var en man med mera pliktkänsla än förstånd, och han hyste en oinskränkt vördnad för furstens lärare. Åt honom gaf nu Savagrin i uppdrag att underrätta Tairavita om de stora svårigheter, som mötte och alltjämt skulle möta Solivro för hennes skull. Sorrel förstod icke, hvilket intryck dessa berättelser måste göra på ett stolt och ädelmodigt hjärta; Han trodde sig ära sin herre genom att icke göra hans faror och besvärligheter mindre, än de i själfva verket voro; och då de faror, som hittills hotat fursten, icke voro kraftiga nog för en gammal krigares sinne, tvekade han icke att göra sig till spåman för kommande, kampfyllda tider.

En dag förde han med sig en berättelse, som tycktes honom själf bra betydelselös, men som Tairavita fann mer nedslående än hemska spådomar.

Han berättade följande:

De män och kvinnor, hvilka furstens befallning hotade med stora förluster, hade förgäfves sökt träffa honom för att med böner och föreställningar motverka ett så olyckligt besluts verkställande. Några af dem hade

redan slottsvakten visat bort; andra hade blifvit mottagna af den fruktade Barrelen, och dessa gingo därifrån mer oroliga än de hade kommit. Slutligen hade några få verkligen lyckats framtränga ända till fursten. Men därmed hade de icke vunnit särdeles mycket. Fursten försäkrade visserligen, att de kunde vara lugna, att han icke ville någon människas olycka, att deras förluster skulle bli små och om möjligt ersättas. Men så snart de bådo om bestämda löften, hänvisade han dem till Barrelen. Hvilken de helst undveko.

Bedröfvade men ännu icke hopplösa, beslöto de tillgripa ett märkvärdigt och sällsynt medel. De samlade sina barn, små glada varelser, som skulle kunnat leka kurragömma under fru Sorgs vida och svarta klädnad; de gåfvo dem förhåll ningsregler och sände denna underbara beskickning till slottet.

Vakterna voro förtviflade. Hvad skulle de göra med dessa små tingestar, som nödvändigt ville in, och som icke aktade för rof att nypa de allvarliga knektarna i vådor och armar och att stöta dem med knubbiga små näfvar i knävecken? Att drifva dem undan utan att krossa så späda lemmar var omöjligt. Och ännu omöjligare var det att bringa dessa ifriga munnar till tystnad. De skreko som hungriga fågelungar.

Slutligen trängde deras skrik till furstens öron. Han befallde, att trädgårdsportarna skulle öppnas, och gick själf ned till sina gäster, som utan för mycken blyghet satte sig i besittning af gångar och gräsmattor. Ja icke ens de högsta trädens kronor lämnade de i fred.

Den läxa, föräldrarna lärt dem, glömde de så hastigt för nöjsamma lekar. Det är icke lätt att tala allvar eller att kvarhålla en sorgsen och bedjande min, då man är nära att kikna af skratt, eller då man mumsar på frukter, om hvilkas utmärkta sötma man hittills icke haft en aning.

Solivro, som så många glada ögon och en så skrattfylld luft gjorde yr i hufvudet, blef själf nästan lika vild som dessa vildar. Han kastade boll med mjuka små kroppar, och lät djärfva ryttare rida gränsle på sina skuldror.

Denna beskickning tycktes skola uppfylla sitt värf bra illa.

Men midt i leken, midt under en häftig jakt greps den minste i församlingen af en oroande, förskräcklig tanke. Han slog sina ifriga och skälfvande armar kring Solivros hals och pressade sin kind mot hans.

— Säg Solivro! utropade han. Du ska icke släppa lös de vilda vargarna! Du vet väl, att de äta små barn?

Fursten satte hastigt ned den lille bytingen på marken. En plötslig och förskräckt tystnad plågade honom. Han gick in i slottet, och efter en stund befallde han, att barnen, sedan de försetts med frukter och godsaker, skulle föras ut ur trädgården.

Icke ens Savagrin fick tillträde till det rum, där han under hela dagen höll sig innestängd. Men kammarsvennen, som lyssnat bakom draperierna, påstod, att fursten hängifvit sig åt häftiga utbrott af vrede. Kanske också af sorg.

När Sorrel slutat sin berättelse, uppstod en tystnad, som han fann lika underlig som obehaglig. Äfven mor Sorenna sparade sina kraftiga anmärkningar. Tairavita reste sig och gick ut ur stugan.

Då hon åter kom in, förde hon med sig de båda barnen, som lekt i gräset utanför. De följde henne med små och stabbande steg. Hon satte sig vid bordet och tog dem båda upp i knät för att gifva dem mat.

Plötsligt vände hon sig mot Sorrel.

— Här ser du de små vargungarna.

Höfvidsmannen, som började känna sig orolig för det, han sagt, blef häftig.

— Härskarinna! utropade han med förtrytelse. — Är det om furstens barn, du talar så?

Men Tairavita vände sig ifrån honom. Hon förde handen öfver de små hufvudena med denna ömma rörelse, som kvinnan icke behöfver och mannen icke kan lära sig.

— Det är om dessa, jag talar, sade hon — Om mina barn.

— — —

Barrellen hade släppt lös skogs-matretterna. De svämmade öfver hela Aeretanien; de uppsökte sina gamla gårdar och drefvo med rått våld bort de aeretaner, som inkräktat dem.

Klagoropen blefvo allt häftigare. Dagligen samlades stora skaror utanför slottets murar. De bådo, tiggde och hotade. Dessa skaror ökades med hvarje stund; människor från alla rikets kanter strömmade in i staden, bedröfvade och förbittrade.

Ett hårdare sinne än Solivros skulle rörts af sådan jämmer; ett mer själfsäkert skulle bragts till tvifvel på sin gärning. Ett mindre modigt sinne skulle de tusende och åter tusende munnarnas vilda ord gifvit förskräckelse.

Ingen kunde upptäcka någon rädsla eller svaghet hos furst Solivro. De gamla krigarna sågo i hans ögon samma glada och djärfva blick, som gjort Virior så älskad och beundrad.

Likväl började de klokaste hofmännen redan hviska och försäkra, att fursten snart nog skulle gifva efter för sitt folks böner. De allra slugaste påstodo till och med, att hela tilltaget endast var en list. Genom löften hade fursten lockat matretterna ut på slättlandet. Nu var det honom helt lätt, att med sin faders öfvade krigare samt med hjälp af sina förbittrade undersåtar i ett slag göra slut på detta förhatliga och farliga släkte.

Dessa rykten förde Ostata till Irlams öron. Hon fann, att hatfulla matretter kunde tjäna hennes syften bättre än aeretaner, som, hur förbittrade de än voro, likväl icke helt och hållet förmådde befria sig från den vördnad, furstehuset ingaf.

Då inträffade något, som hvarken Ostata eller någon annan förutsett.

Natten var ännn icke halfliden, då Savagrin trädde in i furstens kammare. Han gick bort till bädden och väckte den sofvande. Men då Solivro yrvaket frågade, hvad han ville, förmådde han icke svara.

Slutligen sade han:

— Ack Solivro; hvarför har skaparen utvalt oss till olycka? Hvarmed ha vi förtörnat honom?

Nu började han darra så häftigt, att fursten måste springa upp för att stödja honom. Han satte honom ned på bädden; gubben kramade hans hufvud mellan sina händer.

— Hvarför förföljer han oss? Mig gamle, hvarför förföljer han mig? Hvad har jag gjort? Jag gamle, jag gamle.

Släpiga och ojämna steg hördes i gången; det prasslade i draperiets skrynklor.

Då fursten vände sig om, stod mor Sorenna inför honom.

— Tairavita! skrek han till. — Tairavita?

Gumman gjorde en långsam hälsning och stånkade. Solivro grep henne i armen.

— Tairavita? Hör du icke! Tairavita?

Gumman nickade och slog med händerna.

— Hvem känner sin dödsstund? Ingen.

— Du ljuger!

— Ljuger jag? Hvad har jag då sagt —

— Pina mig icke! Hör du — hör du —

Dessa ord tycktes passa gummans tunga; hon upprepade det gång efter gång.

— Pina, pina, pina! Du talar om pina, du. Du är för god att bli pinad, du! Men andra får du pina så mycket du vill. Du, som stryker land och rike omkring och låter odjuren mörda din far. Du är en skurk, du! Hör du det? En skurk, hvad! Skulle man inte få pina en skurk? Om jag kunde —

Plötsligt reste sig Savagrin.

— Tig Sorenna! Skaparen behöfver icke din hjälp.

— Hör, Solivro. Skogsmatretterna, som du gifvit rätt att återtaga de förlorade gårdarna, ha äfven kommit till mor Sorennas hus, som en gång varit deras —

Nu började gumman snyfta.

— Herre, hur dåraktig har du inte varit! En skara odjur föll öfver oss. Förbannade kvinnor slogo mig i hufvudet och refvo upp mina dörrar. Jag låg på knä och kunde inte resa mig. Jag skrek och bad som en galning. De sparkade mig åt sidan och rusade upp för trapporna —

— Tairavita? Hör du icke!

— Hon kom ned med barnen. De hade slagit henne öfver ögonen, så att bloden rann. Hon kunde inte se, hon föll öfver bänken. Skaparen gaf mig krafter; jag reste mig och hjälpte henne upp. Sen smögo vi oss med barnen ut i skogen. Å hvad de gräto, de små! Men Tairavita sade icke ett ord. Hon torkade blodet från ögonen och gick allt längre in i skogen.

— Hvar är hon? Kan du icke säga!

— Kan jag säga, hvad jag inte vet! Endast Skaparen vet. Jag bad henne stanna. Jag sa, att vi borde gå till staden. Fursten skulle hjälpa oss. Amante skulle hjälpa oss.

— Då vände hon sig om. Amante är död, sa hon. Fader lefde i skogarna. Dit går jag med mina små. Jag vet, hur man kan lefva i skogarna. Så gick hon, så gick hon! Jag hörde inte längre hennes steg. Men barnen! Skapare, Skapare, hur de jämrade! Skapare, Skapare, sin dödsstund känner man icke!

— Hvad skulle jag göra? Jag är gammal, jag kan inte gå tre steg utan att stanna. Jag släpade mig hit.

— Å Skapare, Skapare, kvem känner sin dödsstund?

Savagrin gick bort till fursten.

— Solivro, sade han och lade handen på hans panna. Men hastigt drog han tillbaka sin hand.

Han vände sig till gumman.

— Kom mor Sorenna. Natten är icke slut, och vi måste vänta till morgonen.

När det första ljuset föll öfver vägarna, red fursten ut från sitt slott. Han tog vägen, som förde till mor Sorennas stuga.

Fåglarna, som solen och den friska luften väckte och förtjuste, strödde sina glada sånger öfver jorden. Gräset låg daggfyldt och mjukt under hästens hofvar.

Solivro var ensam. Han visste, att i detta vida rike hade endast kärleken förmågan att upptäcka den älskades gömställe.

Innan fursten lämnat sitt slott, hade han kallat till sig Barrelen och gifvit honom befallningar. Matretterna skulle ånyo drifvas från sina gårdar, fångas och förgöras.

SOLIVROS RESA.

På åttionde dagen af sin irrande och fruktlösa färd råkade fursten in i de bergstrakter, som utgjorde de nordligaste delarna af hans rike.

Vägen var här öfversållad med stora runda stenar, som i de skarpa branterna lågo allt för lösa för att icke rubbas af hästens hofvar. Fursten steg af och ledde djuret vid tyglarna. Men hvad han fruktade, inträffade likväl. Hästen, som var van vid helt andra vägar, snubblade, föll i ett stenrös och bröt båda frambenen. Ingen människa fanns i närheten, och Solivro måste med egen hand skära strupen af sin olyckliga följeslagare.

Dagen var icke långt framskriden, men skuggorna trifdes så väl bland bergsväggar och tornande klippor, att de föga bekymrade sig om sin fiende, solen. Vattenilarna kastade svala strålar genom luften. Och vinden, som likväl kom från ljusa slätter, förde ringa värme in under stenhvalfven.

En skara stora fåglar med lystna näbbar seglade in i klyftan och sänkte sig öfver den döda hästen. Fursten sökte jaga bort dem; men snart nog måste han afstå från ett så barnsligt företag. Utan att vända sig om gick han därifrån, gifvande den döde alla dödas lott.

Hur egendomligt! Den största af dessa rofgiriga fåglar spände ut sina tunga vingar och prässade sig upp i luften; med långsamma vingslag flöt han fram öfver klyftan. Och då vägen plötsligt svängde och i brant krök sträfvade upp mot en skogig högslätt, ändrade fågeln genast sin kosa och följde vandraren.

Då Solivro blifvit varse sin egendomliga följeslagare, sade han till sig själf:

— Hvilket besynnerligt djur, som öfverger ett rikt byte för att följa en stackars vandrare! Men han anar kanske, att olyckan, som är hans gudom, äfven visat mig en alltför stor tillgifvenhet.

— Som en tung tanke sväfvar han öfver mitt hufvud. Misströstan, som icke lämnar mig; misströstan som jag känner så väl, att jag icke behöfver öppna mina ögon för att se henne.

— Se, hur egendomligt denna fågel är skapad! De vida, vackra vingarna, som äro så starka, bära en ormlik hals och ett elakt, oroligt hufvud. Ett näbb, som förstår att sarga.

— Så bäres förtviflan af förhoppnings styrka. Men detta förstå vi icke, då vi hoppas, och ej heller då vi förtvifla.

Kort före skymningen kom fursten till ett värdshus, som låg så skyddadt bakom träd och stenar, att endast röken och den lågande eld, som ständigt lyste genom kökets gluggar, förrådde dess tillvaro. Då fursten närmade sig, såg han, att i hvar och en af framsidans sex gluggar stod en liten lampa, hvars låga icke skulle ha gjort mycket väsen af sig ens i det djupaste mörker.

Solivro vred upp dörren, hvars stockar voro fästade med väldiga järnkrampor, och hvars nyckel rödfärgade hans händer med rost.

Öfver det buktiga golfvet, som här och där blöts upp till lerpölar, gingo sex långa bänkrader. Och de voro ordnade så, att tvenne bänkrader utgjorde ett lag för sig. Närmast elden, som brann på en ovanligt lång och låg härd, sutto jägarna, lika ludna som villebråd. Då de tömt sina stop, kastade de dem på golfvet, så att de klirrande studsade om hvarandra. Sen höllo de skäggiga bestarna sig på magen och skrattade.

Fyra jägare som ännu voro helt unga, lågo sida om sida öfver bänken och kittlade hvarandra kring ögon och mun med präktiga, sviktande fjädrar. Och rätt nu sprang en af dem upp och välte bänken med en spark.

Detta var det första laget. Det andra utgjordes af några landtmän, som med en viss värdighet drack vin, som de själfva sett växa, som de sålt, och som de nu åter fick köpa. De voro betänksamma män, och tömde sina stop utan brådska, allt under det de rullade med ögonen. Högst sällan yttrade någon af dem ett ord. Men när ett sådant verkligen kommit fram, gick det laget rundt och tuggades ett par gånger i hvar mun. Så nickade de åt hvarandra eller skakade på sina hufvuden och trefvade efter stopen, som alltid stodo på hvar och ens högra sida.

Längst bort vid dörren och vid gluggarna, i hvilka de sex lamporna lyste, sutto vandrare och spelemän, lustiga äfventyrare, som hittade slantar vid vägkanterna och tappade dem på värdshusen, sorgsna och trötta människor, som läste sina bekymmer på väggar och i tak och öfverallt, hvart de än vände sig. Några af dessa vandrare hade åtagit sig att skänka i vin. De knuffades mellan bänkarna och fingo fler slag än kvarglömda skvättar. Och fler förbannelser än slag.

Solivro stängde dörren efter sig och började leta sig fram mellan bänkarna. Han undvek försiktigt alla utsträckta spefågelsben och gjorde lofvar kring jägarnas armbågar.

— Hvad vill du, främling? Kom hit!

På härdkanten förundransvärdt tätt intill elden, satt en hopkramad, nickande gubbe, som icke var mycket längre än sitt eget skägg.

Fursten gick bort till honom.

— Är du värden? Kan du gifva mig husrum och någonting att äta?

— Det kan jag min vän, ifall du kan betala. Och då fursten jakade, fortsatte han. Då är du välkommen i mitt hus, välkommen i Tobolos hus.

Solivro vände sig om och pekade på gluggarna, där lamporna brunno.

— Aha, nu minns jag. Du är Tobolo, lampväktaren?

— Hvarför skulle jag neka? Det länder mig snarare till heder än till skam. Jag är icke en värdshusvärd som många andra. Jag är lampväktaren, som lefver för sina sex små lampor.

— Men hur känner du mig?

Och då fursten berättat om sin nattliga bekantskap med Tobolo, log han med ett visst belåtet vemod.

— Åja, många känna mig, fast jag inte känner dem. Många, många. De glömma mig inte, de glömma inte Tobolo.

Det lilla ansiktet glittrade så löjligt stolt under skägget, att Solivro måste skratta. Men hans skratt skar bort gubbens förnöjelse. Han såg ned på sitt skägg och kramade dess grofva testar.

— Du är icke längre så glad och lustig, Tobolo.

Gubben fräste till.

— Glad och lustig! Hvarför skulle jag inte vara glad? Allting har gått mig väl i händer. Skaparen lade en svår sorg öfver min ungdom. Men en förståndig människa drar vinning äfven af sin sorg. Och hvad som rinner så bittert öfver mjuka läppar, det förvandlas till en ljuf dryck för gamla, torra. Så visst som jag är tre gånger äldre än du, så visst är jag också tre gånger lyckligare.

— Det vore väl, om du hade rätt, Tobolo. Det vore väl för mig, om ungdomens sorg blir ålderdoms lycka.

— Du har således sorger?

Nu berättade Solivro, i hvilka ärenden han var stadd, och huru hopplösa de tycktes honom. Han förrådde likväl icke, hvem han var.

Gubben funderade.

— Du söker således din käresta. Nåja, det är dåraktigt. Nu har du sorg, och finner du henne får du också sorg.

— Men hvarför skulle jag icke hjälpa dig ur den ena i den andra. Det är ju människans ständiga äflan att byta sorg mot sorg. Och hennes enda glädje är just detta byte.

— Ja, ja! Men du kan således hjälpa mig?

— Kanske. — Se på de där gynnarna, som sitta vid dörren. Det finns icke en jordbit i detta rike eller i grannlanden, som inte haft olyckan att trampas af en sådan där. Helt säkert har någon af dem mött din kvinna. Du kan ju beskrifva henne och barnen, törhända får du någon upplysning.

— Men vänta! Hvarför har du så brådt? De skena inte de där, så länge det finns vin i muggarna.

— Jag kom förresten att tänka på någonting. Just nu har jag en gäst, bra egendomlig, bra ful, bra galen, en gatusångerska, som kan vara sin egen apa. Men hon betalar allting och jag försäkrar dig —

— Nå det hör inte hit. Den där apan har stor förmåga att minnas allt, hvad hon sett, och hon har sett allt och alla.

— Tag mig under armarna. — Nej, jag törs ej gå härifrån; de skulle dricka mer än de ha betalt.

— Ser du trappan där på andra sidan härden? Ja det är bara en stege. Den leder till rummet ofvanpå. Där ska du finna henne. Men var försiktig. Retar du henne, är du inte mycket säker för dina ögon.

Det visade sig vara icke så lätt att uppnå och ännu mindre att äntra upp för stegen. Först måste han ta ett hopp öfver de fyra unga jägarna som icke försummade att sträcka sina händer efter en så god lekkamrat. Och ur detta vågsamma företag föll den stackars fursten midt i famnen på en luden best, hvars omfamning

var alltför hård för att vara behaglig. Fursten hade emellertid icke lust att känna sig förargad. Han slet sig lös och grep kring stegens pinnar. Men i detsamma fattade en eländig liten vandrare kring hans ben.

Denne putslustige lille stackare, som lefde af osmakligt skämt, lät sina lustigheter hvirfla kring främlingen. Ett så utmärkt tillfälle att göra sig de skrattlystna jägarna bevågna ville han icke försaka.

Jag nämner denna obetydliga händelse för att visa, huru en lång och hopplös längtan förmår böja och förändra ett stolt sinne. Solivro, som förut icke funnit någonting mer retligt och förhatligt än att synas löjlig, Solivro glömde nu stolthet för ängslan. Han lade sina händer på den lille uslingens axlar.

— Broder, har jag gjort dig illa? Hvarför förföljer du mig?

Och hans blick, som varit så vacker och glad, hade nu fått en ny glans af pina och förtvitlan. Till och med ett så okänsligt hjärta gaf rum för barmhärtighet; vandraren släppte sitt tag. Och Solivro svängde sig upp för stegen.

Husets öfre rum var tämligen mörkt, det tog form af takets alla oregelbundenheter och hade otaliga krypin som tycktes tjäna till liggplatser. Midt på golfvet lågo några stora säckar, ur hvilkas öppningar alla möjliga klädstycken i olika färger trängde sig fram; en väldig båge med strängar stod lutad mot säckarna.

Då Solivro stack hufvudet upp genom golfluckan var han så bländad af eldskenet och så döf af bullret, att han hvarken hörde eller såg. Han såg icke den underliga gestalt, som satt nedhukad bredvid en flicka af en mild och behaglig skönhet. Ej heller hörde han det förskräckta skrik, som hans ankomst framlockade eller såg den ifver, hvarmed den hopkrumpna gestalten sökte gömma flickan bakom säckarna.

Men plötsligt stod den underliga varelsen tätt inpå honom.

— Såg du henne?

Och då fursten, som icke visste, hvem frågan gällde, helt förvirrad lämnade den obesvarad, började varelsen svänga med sina långa armar och halfsjöng:

— Det var godt, min vän. Det var godt, det var godt. Och i ett nu fattade hon hans händer, snarare hoppade än gick baklänges och drog honom bort till ett hörn af rummet.

— Du är Solivro, som jag såg hos Avata; som kom till herden på heden; som röfvade hans dotter; som miste sin käresta; som söker, som söker, som söker.

Hon lindade sina långa armar kring honom och tryckte sitt heta lilla ansikte mot hans hals. Han kände att hon grät. Men plötsligt såg hon upp och skrattade honom midt i ansiktet.

— Solivro, du söker systermin. Du har råkat i pina, du har sorg i din själ, dina ögon äro så trötta.

Hur skälfver icke ett ungt hjärta, då kärlek och smärta förena sina smekningar! Ungdomens smidiga hals, som har en så stark och modig resning, hur lätt böjes den icke, då fru Sorg lägger sin hand öfver dess nacke!

Solivro grät, och Irla, gatusångerskan, stod tyst vid hans sida.

Slutligen sade hon:

— Du gråter; du har kanske ännu ett hopp?

Han svarade:

— Jag har icke annat hopp än det, du kan ge mig.

Hon sade:

— Skaparen gaf mig makt att älska och skydda de barn, lifvet hatar och gäckar. Skulle jag lämna systermin, som är mig så kär? Upphöra att följa hennes steg? Glömma den väg, där hon går? Hon har sorg, lilla syster, har tunga bördor, har tvenne hjärtan som gråta.

Den halfsjungande tonen gjorde fursten förvirrad och lät honom icke förstå orden.

— Tairavita? Du har sett henne?

— Jag har sett.

— Du vet, hvar hon är?

Han grep henne hårdt i skuldran. Hon gjorde sig lös, och det kom en ond liten glimt i hennes ögon. Men den försvann för skrattet.

— Å, så stark och häftig, min vän! Men bryter du sönder mig, ska du ingenting finna.

— Jag vet icke hvar hon är, men jag känner hennes väg.

— Kom så gå vi för att söka henne!

— Jag känner hennes väg; jag ska hjälpa dig att söka. Men du får icke följa mig. Kanske har syster förlorat sin kärlek; kanske vill hon icke se dig.

Men Solivro skakade på hufvudet.

— Du känner icke hennes hjärta.

Irla skrattade; hon gick bort till spelet, som stod lutadt mot säckarna och slog med handen öfver dess strängar.

— Du känner helt visst hennes tankar, sade hon. — Hennes tankar, i hvilka du så ofta speglat dina egna.

— Men ser du, när jag spelar på harpan, ser du, hur tankar komma, nya tankar med helt främmande drag?

— Hvad tror du om skogsvinden, som spelar på så många strängar? Eller hvad tror du vattnets toner förmå, då de kastas som hvita gnistor mot himlen?

Hon förde honom bort mot stegen.

— Nej, du får icke följa mig.

— Bed Tobolo, att han visar dig vägen till skymningens rike.

— Till skymningens rike? Men det är ju icke där, jag ska finna Tairavita?

— Det är där, du ska vänta. Där går väntan klädd som till glädjefest.

— Bed Tobolo; men hör icke hur han klagar!

Nu stod Solivro med ena foten på stegen.

— Och riket? Mitt rike, som jag öfverger?

— För rikets lycka sörja så många; för din egen sörje du själf.

Han gick långsamt utför stegen; nu hade han endast skuldror och hufvud ofvan öfvervåningens golf. Då hörde han stockarna gnissla tätt intill sina öron. Han blickade upp i halfmörkret och såg en helt ung flicka, som lutade sig ned mot honom. Hennes drag hade en mild och behaglig skönhet.

Hon sade:

— Solivro, tro icke, att lyckan gör lycklig!

Fursten stannade.

— Hvem är du? Du är icke Tairavita, och likväl minner du mig om henne.

Irla tog henne om lifvet och förde henne bort.

— Hörde du icke hennes galna ord? Hon är ett barn, ett stackars barn, som gått vilse.

Men rösten, hvars ägarinna Solivro ej längre kunde urskilja, sade:

— För dig var jag en skugga öfver vägen. Sten och gräs och blommor mista färg. Men solen ger dem åter.

Helt långsamt gick Solivro ned för stegens sista pinnar.

På skänkstugans gäster hade vinet börjat göra sin verkan. De stora gamla jägarna sutto par om par med armarna lindade kring hvarandras nackar; de flåsade vinångor öfver hvarandras ansikten, och med vinångorna komma ljud, som än ville vara sång än skratt och än svordomar. De fyra unga dansade uppe på härden och stampade med sina breda, grofsulade skor aska och halfglödande kol ut öfver golfvet.

Landtmännen sutto lugna som förr och tömde med ordning och skick sina krus. Men nickningarna blefvo allt tätare och djupare, och ögonen följde dem icke utan höllo sig envist riktade på samma punkt, under det att hufvudet sjönk och steg. De enstaka orden dröjde allt längre i munnarna, och då de slutligen komma fram, voro de hackade och trasiga och obegripliga. En af dessa saktmodiga och förträffliga män hade fått ett glödande litet kol på vänstra handens utsida. Han iakttog med stor uppmärksamhet den röda tingestens verkan och visade sina grannar. Och då den bränt så djupt, som ett litet kol kan bränna, tog han den försiktigt och släppte i det halffyllda kruset; skakade på hufvudet och tryckte sin breda tunga mot handens sår.

Vandrarna sutto med uppdragna knän och stirrade på väggar och tak och golf; eller skreko de och kastade sig öfver bänkarna; eller smögo de på tå och tjufdrucko ur krusen. Några lågo under landtmännens bänkar och rullade tärning. Och de, som förlorade, betalade samvetsgrant sina skulder ur grannarnas fickor.

Solivro letade sig fram till Tobolo.

— Visa mig vägen till skymningens land! Men Tobolo hörde honom icke för sorlets skull. Då skrek han:

— Till Soregnernas rike!

I ett nu sprungo vandrarna upp.

— Hvem talar om Soregnernas rike?

Jägarna löste sina famntag, grepo sina stop och slamrade med locken.

— Soregnernas rike åhoj! Hvem talar om Soregnernas rike?

Och landtmännen öppnade sina munnar, nickade och tömde sina krus.

Men Tobolo jämrade:

— Hvarför sade du! Hur ska jag kunna följa dig? Ser du icke att jag har huset fylldt af gäster? Hur ska Jag kunna lämna mitt hus?

— Å skymningens land, skymningens land! Den putslustige lille vandraren grep Tobolo i skägget.

— Kan du då aldrig glömma penningsäcken, du gamle narr! Ser du inte, hur dina lampor flämta?

— Mina lampor! suckade Tobolo. — De stå i husets gluggar. Jag kan icke lämna mitt hus.

De fyra unga jägarna hoppade ned från härden och kastade sig öfver Solivro. De kramade honom kring lifvet och kring bröstet och kring armarna och kring benen.

— Vän! Broder! Vi följa dig! Vi följa dig! Och de ludna gamla bestarna tumlade upp från sina bänkar.

— Vi följa dig! Vi följa dig!

Och vandrarna stimmade omkring honom utan styrsel och utan vett; ja, i sin ifver glömde de att vittja fickor och gördlar.

— Vi följa dig! Vi följa dig!

Äfven grubblarna kommo emot honom, sakta och tyst som dimma. En af dem sade:

— Jag följer dig.

Och han sade det, som om han sagt någonting helt annat och mycket mera än de andra.

Endast landtmännen tego. Men de öppnade sina munnar, nickade och drucko.

Så mycken god vilja bragte Solivro i förlägenhet. Han fick en ingifvelse. Han gjorde sig lös, stack handen i penningsäcken, räckte dess innehåll till Tobolo och sade:

— Tag ditt bästa vin och skänk i åt dessa goda män.

Skriken skallade. Tacksamheten skulle kanske dödat Solivro, om icke vinfatet i rätta stunden vältrats in. Nu lockade det mer än gifvaren. Landtmännen reste sig, de visste hur vinfatet skulle behandlas. Den uppåtvända botten lossades. Stopen döko som änder.

Tobolo skuffades undan. Den putslustige lille, som råkat doppa hela sitt hufvud i den ljufliga vätskan, kastades på dörren. Jägare, landtmän, lättsinniga och grubblande vandrare, alla trängdes kring tunnan.

Solivro var fri. Han tog Tobolo i armen och tänkte smyga sig ut. Men i detsamma kom den putslustige inkrypande. Han tog ett skutt och hängde kring Solivros hals.

— Hvad nu! Tänker du gå?

— Hören hit! Hören hit! Han tänker gå, han tänker lämna oss! Vår lille älskling, vår välgörare!

I ett nu var Solivro gripen och pressad fram till tunnan. Han skulle dricka. Han måste. Han var väl icke högfärdig? Kanske en förklädd prins? Upp med munnen! De kittlade honom för att få honom att gapa. De

hällde vinet öfver honom. Han fnös, han hostade, han måste svälja.

Han svalde, allt mer och mer. Man behöfde ej längre tvinga honom.

Men då han ej längre behöfde tvingas, öfvergåfvo de honom. De släppte honom. De togo hans krus. Han gick dem i vägen. De knuffade, de togo honom i armar och ben och slängde honom på härden.

Där låg nu Solivro.

Tobolo gick bort till honom och reste honom mot väggen.

— Hör du, hvad jag säger? frågade gubben.

— Hör jag, hvad du säger, upprepade Solivro.

Gubben skakade på hufvudet. Han tog honom kring lifvet och ledde honom utanför stugan.

— Hör du, hvad jag säger?

— Hör jag, hvad du säger? upprepade Solivro. Och efter en stund tillade han med ett sömnigt leende:

— Visst hör jag, hvad du säger.

Nu började gubben beskrifva den väg, han borde gå för att komma till skymningens land. Han talade så tydligt som möjligt och sade om orden för att pränta dem i hans minne.

När han slutat, sade Solivro:

— Hvar är solen?

Gubben suckade.

— Nu är det natt. Och om du går den väg, jag beskrifvit, är du i skymningens land långt innan solen stigit upp. Nästa dags sol får du inte se.

Solivro skakade på hufvudet och smålog.

— Så eget! Får jag icke se solen?

Plötsligt fick han en tanke. Han rynkade pannan och slog med knytnäfven mot flata handen.

— Nu, sade han långsamt och eftertryckligt, Nu måste du säga mig vägen till Soregnernas rike. Nu. Just nu.

Gubben vred sitt skägg och stampade.

— Skaparen upplyse ditt förstånd.

— Vänta! Ser du fågeln, som lyfter öfver klippan? Ser du inte gamen? Där. Nej där!

— Gamen, jo jag ser.

— Nåväl. Jag vet, hvart han flyger. Han flyger öfver de höga bergen mot skymningens land. Följ honom!

— Följ honom! upprepade Solivro.

Han lämnade gubben. Med fötter, som föllo så tunga, gick han uppför den stigande vägen.

Bakom honom flämtade de sex små lamporna i husets gluggar. Och i dörren stod Tobolo, lyssnande än till fötternas ojämna smattrande mot den hårda bergsstigen, än till sorlet, som rasade bakom hans lampor.

Solivro lyfte ögonen och såg den tunga oformliga fågeln, som gled i luften öfver hans hufvud.

Och han kände igen honom.

— Det är ju min fågel! sade han.

Alltjämt stirrande på dessa vida mörka vingar, följde han den väg, de visade.

SOLIVRO I SOREGNERNAS RIKE OCH HVAD SOM DÄR TIMADE.

Soregnernas sol är ett sofvande öga, hvars lock glömt att sluta sig. Hon hvilar stilla bland purpur, viola och hvitt ljus, som icke äger någon styrka. I detta land är det drömda solar, som räkna tiden; drömda solar komma känslor att spira, växa och vissna.

Sorgen är här en lika kär väninna som glädjen; hon är icke så sträng, ty hon är icke så mäktig. Då hennes drag vilja stelna i ett alltför pinande uttryck, sträcker man emot henne en vacker pärla eller ett sinnrikt och konstfärdigt smide. Och hon småler.

Döden, hvars skarpa blick intet lefvande undgår, har äfven funnit skymningens land. Men hans händer äro så varsamma, då de trycka ett mjukt täcke öfver tankens låga.

Solivro var bland soregnerna. Han kunde icke längre erinra sig den väg, som fört honom dit, ej heller sin första vandring i skymningen. Men Irlas ord, att han här skulle vänta, sutto honom i minnet. Och då han under stundom oroade sig öfver den tid, som flöt bort, och som han icke kunde mäta, tröstade han sig med, att ingenting likväl gick förloradt. Han hade ju endast att vänta, under det att Irla handlade.

Sålunda blef väntan icke svår att uthärda. Väntan var ett stöd, som lifvet räckte honom, ett så godt stöd under hans vandring öfver sömnens förgårdar.

Han gick bland dessa sofvande och hörde deras drömmar. Gubbars minnen, torkade blommor, som för länge sedan mistat sina ursprungliga färger och sin första doft, men öfver hvilkas blad purpur’ viola och hvitt ljus strödde sin milda rikedom Han hörde böner från ännu varma läppar; öfver unga ansikten såg han längtan fladdra lik en fjäril och han tyckte sig se de vackra syner, som den barmhärtiga drömmen lät fjärilens vingar bära.

Så olika önskningar hörde han, men det för vånade honom, att ingen af dem syntes honom vackrare eller fulare, renare eller mer afskyvärd än de andra. Fordom, tänkte han, skulle några af dessa önskningar väckt min vedervilja. Jag skulle ha vändt mig från dem; och de, som önskade, skulle varit mig förhatligare än ormar. Till andra åter skulle jag lyssnat med glädje och med beundran.

Nu hör jag dem alla och vänder mig icke bort från någon. Jag känner icke beundran men ej heller vedervilja. I mitt hjärta känner jag ett ömt deltagande, lika ömt för dem alla.

Och liksom ville han för sig själf förklara någonting så underligt, sade han helt högt:

— Längtan är en sträng herre. Hvem kan bryta dess bud? Eller ändra dess befallning? Ett barn kan forma sin lerdocka enligt moderns anvisning eller enligt sin egen håg. Men längtan, som lifvet gaf, öfver den har endast lifvet makt.

Hans röst ljöd hård i denna hviskande tystnad. Han höjde handen som för att tysta sig själf. Och på tå smög

han sig fram bland de drömmande.

Han böjde sig ned och lyssnade. Och då han hört en saga till slut, lade han sig i den mjuka mossan och stödde hufvudet mellan händerna.

Hans ord voro lika tysta som hviskningarna, då han sade:

— Jag hvilar i en blomstersäng, där endast nattens blommor höja sina kalkar.

— Vackra nattblommor, om så många bland eder säges det, att giftiga safter välla i edra stjälkar. Man säger, att ert gift ger själen en rusig lycka, men att den, som kysst edra utbredda blad, får frätande sår, som ej läkas.

— Man säger, att den gamle skördemannen är er såningsman. Att döden med listig gifmildhet strött era frön öfver jorden.

— Säg, vackra nattblommor, är det så?

— Och säg! Är lifvet en kostligare klenod, en ljufvare skatt, än lyckan, som flammar upp och slocknar för samma andedrag?

Han lade sig ned med ögonen vända mot himlen. Den mörkröda, sofvande solen fäste hans blick. Hviskningarna susade omkring honom.

Så många hjärtans begär flöto samman öfver hans tankar och förde dem med sig. Ett stilla vatten, ett hvilande, smekande sorl.

Solivro visste icke, hur länge denna hvila varat Plötsligt väcktes han. Han tyckte sig höra en röst, som ropade honom vid namn. Han lyssnade men hörde endast samma ljud, som bragt honom till sömn.

— Så många människors längtan kommer mig att glömma min egen, sade han till sig själf. — Jag är här för att vänta; jag har säkert väntat rätt länge. Hvarför kommer icke Irla?

Uppvaknandet var honom för ingen del angenämt. Blodet flöt tungt och ovilligt; han tryckte händerna mot bröstet. En svår oro bemäktigade sig honom.

Han reste sig på knä och böjde sig fram mot en ung flicka, som låg icke långt ifrån honom. Hennes ansikte var vändt mot marken, och Solivro såg endast nacken och en del af kinden.

— Är det icke Tairavitas kind? Och hennes öra, på hvars kant jag så ofta sett en liten brun fläck?

— Men hvarför skulle icke tvenne öron och tvenne kinder vara lika? Kanske finns också tvenne sinnen så lika, att det ena kan vara det andras spegelbild.

— Då jag ännu var helt ung, stod min håg till de strider, som en oförskräckt klokhet och mod göra lysande. Och vid min sida hade jag en vän; under dessa inbillade strider lämnade han mig aldrig. Jag kallade honom Marate, och jag minns ännu alla de drag, jag gaf honom. Han liknade rätt mycket Barrelen, som då var ung krigare, och som jag en gång sett i faders salar. Men Marates själ var icke Barrelens; Marates själ var min.

— Så trängdes han undan af Tairavita. Hennes goda ögon jagade icke blott Marate utan äfven de krigiska och hårda tankarna på flykten. Hon tålde icke större ondt, än hvad som trifdes ihop med ett gladt litet gäckande skratt. Och hon ändrade mina tankar därhän, att jag mera sträfvade efter att bli en lycklig än att bli en lysande människa.

— Så nära hvarandra kommo våra sinnen. Och likväl icke så nära, som mitt hjärta önskade.

— Då Irlam, som var faders fiende, kom i mitt våld, bad hon för hans lif. Jag förstod henne icke. Han var faders argaste fiende, och för mig var det sant och enkelt, att han måste dö. Jag förstod henne icke; hon var mig främmande.

— Hur det plågade mig! Hon tvang mig med en smekning. Jag gjorde det, hon bad. Rätt tydligt minns jag mina tankar. Kärlek, är det omfamning? Icke mer? Och då jag tänkte så, kände jag hat mot denne Irlam, hvars fara gett mig Tairavitas kyss.

— Dårskap! Men från denna stund var min kärlek icke densamma. Icke mindre öm, icke mindre stark. Som förr styrde den alla mina tankar. Och dess glädje var lika ljuf.

— Men jag kände saknad. Jag vet icke, hvad jag saknar. Jag vet icke. Kanske, då jag finner Tairavita, kanske blir allting som förr och jag glömmer —

— Glömmer? Hvad är det? Det ligger mig i sinnet, och likväl kan jag icke finna det.

— Glömma? Hvad? Eller finna? Hvad?

Han sprang upp.

— Tairavita! ropade han med hög röst.

Det tycktes honom, som skulle någonting ligga förborgadt i detta namn, någonting, som han länge sökt. Någonting, som han varit helt nära att finna, men som han likväl icke funnit. Hans händer hade fubblat öfver det, han hade rört det med sina läppar. Han hade sett rosaskimmern, gnistorna från en klar och ädel diamant. Men, då han i nästa ögonblick sökte den vackra stenen, fann han en vattendroppe, som icke ägde annan färg än det underliggande bladets grönska. Och han hade vändt sig bort.

Men äro lifvets löften för fagra för att tros, så äro de ock för fagra för att glömmas. Då dagens tankar domna, smyger den kära önskan stilla och smeksamt fram. Lik näktergalen sjunger hon om natten.

— Tairavita! ropade han med hög röst. Men det tysta landet lyssnade till sina egna drömmar.

— Tairavita! ropade han för tredje gången.

Han gick. Ett underligt begär dref honom. Bland dessa sofvande ville han finna en människa, som var honom lik. Han ville finna sig själf.

Och så tjänstvilligt falla skymningens skuggor, att han snart nog trodde sig ha funnit sin like ... En gosse, hvars ålder icke var hälften af Solivros, låg utsträckt på ett läger utan mjukhet och behag. Hans ställning var snedvriden och rätt obekväm; hufvudet var så bakåtböjdt, att halsen sträcktes. Men mellan läpparna stego hviskningar, som förtalde hjärtats lyckliga drömmar.

Så litet visste Solivro om tidens hast, och så föga kände han sitt eget öde, att han i detta lyckliga barn trodde sig se sin like.

En stund var han tveksam; så förde han handen öfver den sofvandes panna. Han sade:

— Jag behöfver icke dina drömmar. Jag behöfver dig själf. Vakna!

Gossens ögonlock skildes och gledo sakta tillbaka från ögonen. Han sträckte ut armarna och riste på hufvudet. Långsamt satte han sig upp och stirrade på den, som väckt honom. Men då Solivro såg de öppna

ögonen, förskräcktes han.

Savagrins ord runno honom i minnet.

— Drömmarna voro långt vackrare och lyckligare än de, som drömde dem.

Han frågade:

— Har jag gjort dig illa? Kanske borde jag icke ha väckt dig? Jag var så ensam.

Gossen skakade på hufvudet.

— Du har icke gjort mig illa. Hvad vill du mig?

Solivro svarade:

— Nyss såg jag dig så lycklig. Jag är ensam. Vill du icke gifva mig af din lycka?

Helt hastigt flög drömmens lycka förbi de vakna ögonen. Helt hastigt.

— Jag minns. Det var någonting bra vackert.

— Men det är borta nu. Och jag kan icke ge dig, hvad jag icke har.

Han grep Solivro i armen.

— Kom. Något vill jag dock ge dig. Du är främling? Du känner icke skymningslandet? Kom!

Länge gingo de sida vid sida utan att talas vid. Och då någon af dem sade ett ord, var det så likgiltigt, att det väckte bådas leda.

Solivro tänkte:

— Så svårt är det att finna en männniska, äfven sedan man funnit henne.

Men snart glömde han dessa tankar. Vandringen tröttade honom, och han ville stanna.

— Hvarför stannar du? Icke ännu. Kom!

— Hur länge dröjer det? Jag väntar ju Tairavita. Jag får icke försumma tiden.

— Tiden? Ack, du vet icke, hvad tiden är. Här är ett år icke längre än det ögonblick, som skiljer ett bams gråt och skratt. Och ett ögonblick försvinner icke hastigare än en tung sorg. Hvad är då tiden?

— Kom, kom!

Åter gingo de tysta. Och de glömde, att de voro så nära hvarandra.

Solivro höll blicken fästad på marken, och gossen måste taga honom i armen för att få honom att stanna.

— Ser du icke!

De stodo framför ingången till en grotta. Mjuka växter hade trängt sina rötter in i vittrade skrefvor och kastade rika bladslingor nedför bergväggen. Från marken klängde dem andra till mötes. Bergets fuktighet sipprade fram mellan stora och små blad och föll i droppar från deras spetsar. Glänsande blå strimmor skymtade fram under grönskan, då snabba små ödlor skyndade från och till sina gömställen.

— Hvarför har du fört mig hit? frågade Solivro.

— Jag har fört dig till önskningarnas grotta.

— Önskningarnas grotta? Dessa mäktiga varelser tyckes mig ha sitt tillhåll i luften. Endast mycket sällan såg jag dem sänka sig ned till jorden eller komma så nära, att jag kunde röra vid dem. Och nu påstår du, att deras hemvist är en grotta?

— Du glömmer, i hvilket land du är.

— Om denna grotta säges det, att en skrift, som fordom funnits ristad öfver dess ingång, gifvit ett märkligt löfte åt den, som träder där in.

Solivro närmade sig grottans öppning.

— Och huru lyder löftet?

— Den, som träder där in, lär känna sin innersta önskan.

— Just icke något stort löfte. Det hade behagat mig mer, om man lofvat, att uppfylla min innersta önskan.

— Men det är en vacker grotta, du visat mig. Se, hvilka underbara mönster på dess väggar!

På grottväggens yta trängdes bergets skilda arter. Växlande färger lindade sig kring hvarandra, reddes ut och snoddes hop efter ständigt förändrade mönster. Grå-hvita och hårda bottnar hade inslag af något, som var så skärt och mjukt, att det minde om ungdom. Gröna ränder löpte bredvid bländande hvita, röda bågar skuros af svarta streck.

Men märkligare än färgernas brokighet var den rikedom af gestalter, som trängde sig fram ur virrvarret, ändrade ställning och gest, och åter försvunno i en oredig och mångtydig teckning.

— Se! utropade Solivro, i det han med fingern följde linjerna i detta spel. Är det icke faders trädgårdar? Gångarna ligga som hvita band öfver gräsmattorna. Och här är de grenrika träd, i hvilka jag så ofta klättrat. Och är icke detta dammen? Och de svarta punkterna påminna om vattenkastande grodor och fåglar. Där är ju stenbänken.

— Se! Nej se! Är det icke Savagrin? Savagrin själf! Han ligger på rygg och tänker på så märkliga och lustiga minnen. Och den lille där, kan det vara jag? Den lille vid brunnen? Eller den, som klänger sig fast kring trädstammen?

— I sanning, jag är dig tacksam, att du visade mig grottan.

— Vill du icke gå där in?

— Där in? Jag är ju inne i grottan.

— Längre in?

— Det finns då ett längre in?

Han hade varit så upptagen af att betrakta väggarnas figurer, att han icke lagt märke till en gång, som, smalnande, tycktes sträcka sig djupt in i berget.

— Jag glömde, vände han sig till soregnen, att detta är önskningarnas grotta. Här ser jag endast, hvad som en gång varit mitt. Jag bör gå längre in.

— Följer du mig?

— Nej. Jag vill vänta dig här.

— Har du då själf ingen lust att upptäcka din innersta önskan?

— Jag väntar dig här.

— Och tror du icke, att din väntan blir lång? Om jag finner min önskan, tror du, att jag lämnar den så snart?

Han skrattade förläget och vände sig bort. Gossen svarade honom icke.

Så gick Solivro ensam mot djupet af önskningarnas grotta. Vägen blef honom icke lång. Ty färgers och linjers lek följde honom och lät så många minnen, så många kända och halfglömda gestalter draga förbi hans ögon.

Stundom stannade han och ville icke lossa blicken från kära drag och glada händelser; stundom ökade onda minnen hans hastighet, och han flydde från dåliga tankar och missräkningar, som ännu icke förlorat sin sveda.

Han såg sin flykt från slottet. De barnsliga föreställningar och förväntningar, som drifvit honom till detta första äfventyr, runno honom i minnet.

— En så obetydlig lek, tänkte han, kan vara viktigare än de planer, man uppgör med allvar och eftertanke. Hur allvarlig och god var icke min tanke att göra ett olyckligt folk lyckligt. Men några råa sällars ohyggliga lek kom min tanke på skam. Jag kan icke hysa medlidande för ett så skamligt folk. Eller önska dem godt, som gjort min älskling så illa.

— Tairavita!

Han ropade hennes namn. Det strök öfver grottans väggar och bragte ett nytt lif i dess fantastiska linjer. De glada och oroliga äfventyr, som fyllt Solivros och Tairavitas vandrarelif, ilade förbi genom det tätnande mörkret. Skuggorna i grottan blef till de djupa skogarnas skymning; trötthet som har en susande röst, gaf skogsvindens aftonsånger.

Solivro stödde sig mot väggen.

— Kanske, sade han sig. Kanske är det mot dessa tider, min önskan går. Dess blick är bakåtvänd, dess kärlek är, hvad som redan varit. Min önskan vill föra en lycklig tid ur minnets ram, vill åter föra den så nära mina läppar.

— Tairavita! ropade han. En barmhärtig glömska bredde sin duk öfver den långa skiljetiden. Ett ögonblick hade han känslorna hos det barn, som trodde sig famna lyckan, då dess läppar trycktes mot en flickas mun.

Plötsligt ristades på grottans vägg en förskräcklig teckning. En blixt, en hastig eld förtärde mörkrets slöja. Solivro säg den brinnande skog, där han kämpat med matretten, säg den liflösa kroppen, såg det förskräckliga ansiktet, hvars mun gapade i kramp, hvars ögon, vidöppna, vändes mot himlen.

Och samma ord, samma tanke, som en gång gjort Tairavitas förtviflan, vände nu åter och åter.

— Jag har dödat honom.

Synen försvann. Långsamt och osäkert trefvade Solivro sig fram genom den smalnande gången. Han kunde icke längre gå rak, och hans hufvud stötte emot takets ojämnheter.

Slutligen stannade han. Då han vände sig om såg han grottans öppning lysa som en svag låga bakom pergament.

Han tänkte:

— Icke tillbaka. Det är icke dit, min längtan står. Icke till minnena, icke ens till de lyckliga minnena.

— Icke till ungdom. Ty jag är icke längre ung. Sannerligen, har Skaparen icke gjort mig annat godt, så har han åtminstone gjort mig detta: Han har slutat min ungdom.

— Dess fåfänga och olyckliga sträfvan är slutad. Ungdomens håg är underlig och befängd. Den vill finna sig själf. I njutningar, i sorger, i smärta och glädje, ständigt är dess sinne på jakt efter den källa, hvars vatten det dricker. Allt offrar ungdom för ett enda dåraktigt begär. Likt rök och vind går allt spårlöst förbi, som icke närmar en olycklig förvetenhet till sitt inbillade mål. Ja, kärestans ögon är icke annat än speglar, där den längtar att finna sin själ.

— Och plötsligt bryter den fram, källans djupaste våg. Fylld af slam, fylld af orenhet, fylld af allt, som är afsky och förskräckelse. Detta är ditt lifs vatten.

— Nej, nej, nej! Hvarför har Skaparen fört mig in i denna grotta? För att finna onda tankar?

— Å, Skaparen är barmhärtig. Hans löfte är ej luft och väder. Den smala gången ska vidgas till ett ljust och skönt gemak, där skatter, där vackra och goda ting infria Hans löften.

Och Solivro böjde sig och föll slutligen på knä och försökte med all makt tränga sig genom gången, hvars väggar slöto sig allt tätare och hårdare kring honom.

Han slöt ögonen, ty det förskräckliga mörkret pinade honom. Då såg han på ögonlockens hvälfningar ett ansikte, som var honom bra kärt. Men han förstod icke genast, hvem det var, han såg. En likhet bedrog honom.

— Det är mitt eget ansikte, mitt ansikte, då jag ännu var ett barn.

Bredvid det första såg han nu ett nytt. Detta var det första så likt men ägde likväl något, som skilde dem åt. Nu förstod han. Och med ett småleende berättade han sig själf:

— Vet du då icke, hvad det är, du ser! Känner du dem icke! Det är ju dina barn! Det är dem, du ser.

Han smålog ännu, sedan bilderna försvunnit. Och detta var det sista leende, en mild och god glädje gaf honom.

Hur länge han kämpat mot de hårda väggarna, som långsamt slöto sig kring honom, visste han icke själf. Ej heller visste han, hur länge den dvala varat, som slutligen bemäktigat sig hans själ och hållit honom fången i detta dystra mörker.

Han förbannade den stund, då han trängt in i en så förskräcklig pina; han förbannade det löfte, som lockat honom. Och likväl förlorade icke löftet makten öfver hans sinne. Då han nu beslöt att vända, var det icke markens svårigheter eller mörkret eller hans egen mattighet, som gjorde honom så långsam. Utan hoppet, som löftet hade tändt, och från hvilket nu hvarje steg förde honom allt längre bort.

Då han nått den vida sal, som bildade ingången till grottan, stannade han och såg tillbaka mot mörkret, hvarifrån han kommit.

— Jag fann mina egna olyckliga tankar. Det var allt.

— Och likväl, där inne — djupt inne — hvem vet —

Plötsligt skakades han af denna våldsamma och hastiga vrede, för hvilken han stundom blef ett allt för lättfånget rof. Han rusade ut ur grottan. Gossen till hälften låg, till hälften satt lutad mot berghällen.

— Förbannade soregn! skrek Solivro. Förbannade soregn, hur vågar du vänta så lugnt? Vänta den, som du så skamlöst bedragit! Jag ska visa dig, att jag har kraft att hämnas plågor, som jag icke haft förstånd att undvika.

Den unge soregnen hvarken svarade eller visade genom någon rörelse, att han hört. Hans ögon voro slutna, han tycktes sofva. Samma lyckliga sömn, ur hvilken Solivro hade väckt honom.

— Nu ser du tusende vackra ting. Och om mitt hjärta bekymrar du dig föga.

Han böjde sig ned öfver gossen. Lyckan låg som en stel mask öfver hans ansikte. Det glada och fina linjespelet kring ögon och mun, som skiftat för hvarje tanke, var nu orörligt, fruset. Sömnen hade icke mer några drömmar.

Solivro fann rätt snart de stenar, han behöfde för att resa ett kummel öfver den döda kroppen. Då han slutat detta arbete, var hans trötthet så stor, att han brast i gråt.

Han kysste den öfversta stenen och tryckte sin panna mot dess kyliga yta. Ett egendomligt leende skilde hans läppar, som ännu darrade af gråt.

— Käre, så gaf du mig dock något. Och det du gaf är stort och godt. Du gaf hopp. Människans sista hopp och hennes bästa. Ty ingen är nu lyckligare än du.

Ännu någon tid stannade han vid grottan. Om en dröjande förhoppning eller kanske den overksamhet, som framkallas af ett uttröttadt sinne, förorsakade detta dröjsmål, vet jag icke. Slutligen beslöt han att lämna soregnernas rike. Han fann icke genast den rätta vägen; rätt länge irrade han i skymningen. Hans vandring liknade en sömngångares. Den dystra dvala, som skulle sluta ett ungdomligt och löftesrikt lif, tyckes redan nu ha vidrört honom med sin skugga.

En dag varseblef han den tunga fågeln, gamen, som visat honom vägen till skymningslandet. Äfven nu följde han de vida vingarnas flykt. Och sålunda återvände han till Tobolos, lampväktarens hus.

HVAD SOM HÄNDE SOLIVRO SEDAN HAN LÄMNAT SOREGNERNAS RIKE.

De sex små lamporna stodo som förr hvar och en i sin glugg. Men deras lågor hade slocknat.

Medan Solivro gick från lampa till lampa och undrande iakttog dem, trädde Irla ut genom dörren.

— Ändtligen kommer du! sade hon. Jag har väntat dig länge.

— Länge? Har jag då varit så länge där borta? Och hvarför sökte du mig icke?

Irla vände sig bort och mumlade:

— Hvarför skulle jag egentligen sökt dig? —

Hon satte sig på bänken, som var fästad vid stugväggen. Solivro tog plats vid hennes sida.

— Du är icke som förr, sade han. Du är så stilla.

— Icke heller du är som förr. Jag ser på dina händer; de skälfva. Jag såg det äfven förr men det är icke samma skälfning. Förr voro de så ifriga, dina händer.

— Skälfva mina händer? — Ja, jag tror.

— Nu skälfva de modlöst.

— Det sägs, det finns en dryck, som förändrar människans blod. Tid reder, och Sorg smakar af. Ungdoms förhoppning kokas i grytan.

— Kanske ha vi båda druckit af den drycken.

Nu ville Solivro fråga; men han kunde icke. I stället sade han:

— Tobolo har glömt sina lampor.

— Tobolo är död.

Han nickade.

— Jaså död.

Och plötsligt vände han sig mot Irla.

— Berätta mig nu oin Tairavita!

Irla skälfde till; hon väntade frågan, men den var henne därför icke mindre plågsam. I hennes hjärta, som helt säkert gett rum åt mången underlig lidelse, härskade nu medlidandet. Och denna känsla gjorde det så tungt att svara.

Ty Irlas beskickning hade icke aflupit lyckligt. En lång tid gick, innan hon fann Tairavita. Och då hon slutligen träffade henne — för öfrigt icke särdeles långt från Tobolos värdshus — fann hon sig förekommen af en budbärare, som kommit i samma ärende, men som drifvits af helt andra bevekelsegrunder.

Ostata, som utforskat Savagrins list, beslöt att tillintetgöra dess verkan. Hon ville åter förena Solivro och Tairavita. Denna förening skulle befordra hennes syften. En furste, hvars maka vore matrett, skulle icke på längden kunna handla hårdt emot matretter; en furste, som behandlade matretter med mildhet, skulle icke länge förblifva älskad eller ens tåld af aeretaner. Detta var Ostatas uträkning.

Hon uppdrog åt Irlam att återknyta det band, som skulle skänka fursten kärlekens lycka men beröfva honom maktens. Irlam, som stod i ständig förbindelse med sitt kringirrande släkte, hade snart nog fått kännedom om Tairavitas tillflyktsort. Han begaf sig dit. Tairavita, som plågades af sorg och umbäranden, mottog sin halfbror med en öfvergifven hjärtlighet.

Irlam var mer modig i strid, än förståndig och slug i rådslag. Han förstod icke Ostatas planer, han förstod endast, att hon ville skada Solivro. Och han hatade Solivro.

Men Tairavitas tacksamhet, den förtroendefulla uppmärksamhet, hvarmed hon lyssnade till hans ord, rörde honom. Han erinrade sig sina plikter mot systern, den döende faderns befallning. Han blef orolig. Han fällde yttranden, som väckte Tairavitas misstankar. Och snart tvang hon fram en bekännelse, att det var från Ostata och icke från honom själf, de goda råden kommo.

Tairavita kände icke Ostata. Men Savagrin hade varnat henne för hvarje gemenskap med en så ränkfull och illasinnad kvinna. Och hon visste att Savagrin var Solivros vän. Irlams tal blef sålunda helt och hållet

förspilldt. Hon nekade icke i ord, men i sitt sinne beslöt hon att handla tvärt emot råd, som Solivros fiender hade gett henne. Hon begärde uppskof, och Irlam återvände till Ostata utan att rätt veta, hur hans beskickning utfallit.

Kort därefter träffades de båda systrarna. Irla framförde icke genast sitt ärende. Hon lekte med barnen, hela dagar rasade hon med dessa glada små varelser, som funno hennes gestalt så lustig, och som kiknade af skratt, då hon slängde med sina långa armar och gjorde de förskräckligaste miner.

Hennes tillgifvenhet för de små var helt och hållet oskrymtad. Men den tjänade likväl hennes syfte. Tairavitas glädje var icke mindre än barnens. Deras lekstunder hade varit så korta; så tidigt hade allvaret nått dem; så tidigt hade de börjat grubbla öfver tårar, som de icke förstodo.

— Då jag hör dem skratta, sade hon till systern, — blir jag så glad, att jag får lust att gråta.

Irla grep tillfället.

— Hvarför är du så sorgsen? Du vet att ett slott, fylldt med rika skatter, står färdigt att emottaga dem. Du vet, att all mänsklig härlighet väntar dem.

Tairavita ryckte till. Var systern kanske kommen i samma ärende som Irlam? Kanske sänd af samma onda vilja. Hon skakade på hufvudet.

— Hur kan jag veta, hvad som väntar dem?

— Du vet. Du vet, att det är du själf, som afgör deras öden.

Tairavita log, ett blidt och stilla litet leende. Irla vände sig bort. Ingen gråt, ingen jämmer skulle pinat henne så som detta leende.

En morgon, då Tairavita, ännu halfnaken, höll på att reda flickans liår, grep barnet med en hastig rörelse ned i hennes barm och drog upp ett lysande föremål, som hon räckte mot Irla.

— Se, se! utropade hon. Se, hvilken vacker kedja, moder har! Du har väl aldrig sett dess make? Säg!

Med ovanlig häftighet ryckte Tairavita kedjan från barnet. Hon skyndade att gömma den på dess förra plats. Och då flickan började gråta, tillrättavisade hon henne med stränghet.

Irla hade igenkänt den gyllene furstekedjan.

— Du bär då ännu denna kedja? Du har icke sålt den? Under all din nöd har du bevarat den!

Tairavita såg upp, förvånad.

— Du vet ju, att hans namn står ristadt på skifvan. Solivro. —

— Och han är dig alltjämt lika kär?

Hon fick icke något svar. Och hon behöfde icke något. Men allt detta föreföll henne så barnsligt, så dumt, så gränslöst dåraktigt. Hon fick tillbaka något af den liflighet, som fordom gjort henne så lustigt aplik. De långa armarna svängde, öfverkroppen dök upp och ned, rösten sjöng.

— Hvad är du, syster? En elak eller en dåre, som ska bindas och slås, eller en blind, som ska ledas och fösas? För dina barn har du ej kärlek; än mindre för dig själf. Och din älskling ger du blott smärta.

Men Tairavita svarade:

— Syster, du vet, att jag icke vill göra honom smärta. Men nu gör du mig.

Irla sade:

— Tror du, att han kan glömma dig?

— Då Aeretanien en gång blir lugnt, då matretter ej längre oroa aeretaner, då aeretanerna glömt, hvem som var barnens moder, och endast känna deras fader, då ska Solivro återfinna sina barn. Och de ska trösta honom för så mycket.

Men Irla upprepade:

— Och dig? Tror du, han glömmer dig?

Och nu svarade Tairavita:

— Han glömmer mig icke.

Dessa ord voro fyllda af en glädje, som icke var mindre stark än den sorg, som framkallat dem. De läto Irla förstå, att hon ingenting skulle kunna utverka.

Hon beredde sig att återvända till Tobolos hus. Innan hon gick, sade hon:

— Förstår du, hvem som sändt mig?

Tairavita tryckte händerna mot bröstet.

Efter en stund sade hon:

— Syster, säg honom, hur bittert det är! Säg honom — —

— Men säg honom, att han icke får söka mig. Ty den dag, han finner mig, har jag ej längre rätt att lefva.

— Säg honom, att han uppoffrar mig för våra barn, liksom jag har uppoffrat honom.

— Säg honom — säg honom, att mitt hjärta ständigt är honom nära.

— Säg —

Och plötsligt darrade hela hennes kropp. Hennes ögon lyste af en vild och vanvettig förhoppning.

— Säg, att då den stora faran kommer, vill jag vara honom nära! Då ska han finna mig!

Men i nästa ögonblick sade hon:

— Hur dåraktig jag är!

— Du får ej förtälja min dårskap.

Därefter skilldes de båda systrarna.

Solivro hörde hennes berättelse under tystnad. Han böjde hufvudet och slöt det mellan händerna. Irla fann tystnaden outhärdlig; hon lade armen kring hans skuldror. Men han gjorde sig långsamt lös. Med ett lugn, som föga passade till orden, sade han:

— Det finns ingen glädje, intet hopp, ingen frid.

— Hvad har jag mer att göra? Hvart vill jag gå? Hvad väntar mig? Allt är likgiltigt.

Hon svarade:

— Ännu har du likväl plikter. Plikter mot dina barn och mot ditt rike.

Han sträckte ut sina händer och knöt dem. Ett ögonblick tycktes sorgen öfvergå till vanmäktig vrede. Men snart sjönk han samman, och ögonen stirrade halfslutna och trötta mot marken.

Efter en stund steg han upp.

— Jag vill återvända till slottet.

Irla skaffade honom en häst och utrustade honom för färden. Tidigt en morgon begaf han sig i väg. Irla stängde dörren efter honom och sköt luckor för de sex små gluggarna.

— — —

Redan då fursten ännu befann sig på trenne dagsresors afstånd från staden, nådde underrättelsen om hans återkomst Barrelen och Ostata.

Detta budskap mottog Barrelen med lugnt och gladt hjärta. Ty lika väl som man kan beskylla denne lysande krigare för de grymheter, som äro förbundna med hans yrke, lika litet kan man beskylla honom för brist på den trohet, som är samma yrkes prydnad. Barrelen hade styrt riket efter sin herres anvisningar. De olyckliga och dåliga människor, som ett ögonblick trodde sig ha återvunnit, hvad de förlorat, funno snart, att de skulle förlora långt mer, än hvad de hoppats återvinna. Nära fjärdedelen af de befriade matretterna hade mistat icke blott gods utan äfven lif. De öfriga hade drifvits tillbaka till skogarna.

Irlam ensam hade fått behålla sin frihet. Solivro hade icke undantagit honom från den dom, han vid sin afresa fällde öfver matretterna. Barrelen tvekade. Men Ostatas föreställningar lugnade honom. Huru skulle fursten kunna finna behag i dens olycka, som kallade Tairavita syster? Att fördärfva Irlam vore att visa Solivro en bra dålig tjänst.

Barrelen kände sig nöjd. Han hade tjänat sin herre efter bästa förmåga. Aeretanerna älskade och prisade honom. Och — hvad som måhända smakade honom ännu bättre — matretterna hatade, förbannade och fruktade honom.

Det var sålunda med gladt hjärta, Barrelen skyndade att möta sin furste.

Icke så Ostata. Hennes hopp hade varit, att Solivro aldrig skulle återvända. Liksom den svarta och slemmiga musslan någon gång kan sluta inom sig en kostbar pärla, så tyckes äfven denna dåliga kvinna ha ägt en känsla, hvars skönhet gjorde så många fula egenskaper ännu fulare. Hon älskade sin bror. Hon önskade honom makt och ära. Hennes hat till Solivro var en följd af hennes ömhet för Barrelen. Så leker Skaparen med svarta och hvita bollar och låter den ena träffa och drifva den andra,

Furstens återkomst gjorde Ostata förtviflad. I den första uppbrusningen fällde hon yttranden, som voro ganska oförsiktiga. Hvem vet, om denne, som återvänder, är Solivro? Hvem vet, om den, som så dåraktigt lämnade oss, var Solivro, den store Viriors son? Det finns godt om djärfva bedragare. Den unge prinsen hade tidigt lämnat slottet, och under flera år hade ingen sett honom. Efter faderns död kommer en ung glop och påstår sig vara furstens son och arfvinge. Hvilka hade igenkänt honom? Sorrel och Savagrin. Men Sorrel var en halfblind gammal narr. Savagrin åter var värre än halfblind, värre än narr. Han var en listig skälm. Och ingen kunde förneka, att Solivros upphöjelse gifvit honom stora fördelar.

Så skamliga antydningar voro tyvärr icke helt och hållet förspillda. Åtskilliga skälmar upprepade dem för åtskilliga dumhufvuden. Snart spriddes de i slottet och öfver staden. Slutligen buros de fram till Barrelen. Hans vrede var förskräcklig. Den eländiga lismaren, som burit fram någonting så skamligt, tystades för alltid. Ja, det säges, att icke ens Ostata gått fri från den första vredens hugg och slag.

Och likväl upphörde hon icke att grubbla öfver medel, som skulle kunna gifva brodern makt och ära. Det är visserligen sant, att broderns fördel äfven var hennes. Men detta förhållande minskar icke min beundran för en så stark tillgifvenhet.

Under Barrelens frånvaro uttänkte och förberedde Ostata en plan, hvars verkningar skulle bli så ödesdigra för furst Solivro. Hur denna plan sattes i verket vill jag nu berätta.

Följd af Barrelen och några knektar anlände fursten framemot aftonen till slottet. Han förklarade genast, att han denna dag hvarken ville se eller tala vid någon annan än Savagrin. Sedan han i hast ätit och druckit, förde han Savagrin med sig in i sitt sofgemak och drog samman de tunga, broderade förhängena.

— Nu Savagrin, sade han, vill jag förtälja dig allt, som händt mig under färden.

— Men jag vill, att du ska höra mig under tystnad. Och då jag slutat, får du icke beklaga mig. Ej heller får du framdeles föra det på tal, som jag nu vill berätta.

Savagrin samtyckte, och Solivro berättade honom allt. Sedan han slutat, försökte den gamle gång efter gång att säga något, som säkert var ämnadt till tröst. Emellertid nöjde han sig med att obarmhärtigt draga i de stackars hårtofsar, som tiden ratat. Slutligen sade han:

— Nåväl, furste, för dig återstår ingentiug annat än att söka bevara den makt, din son en gång ska ärfva.

— Jag är emellertid rädd, att detta icke kan ske utan strid och en myckenhet besvär. Men du är ju ännu ung, och strid och besvär är törhända för dig icke någonting så pinsamt och obehagligt som för mig.

— Jag har hört onda röster, och jag är icke helt och hållet okunnig om, hvarifrån de komma. Du har en farlig fiende. Men du har äfven en kraftig och trofast vän, Barrelen. Han har åtminstone för stunden lyckats tysta de onda rösterna, som redan vunnit mycket gehör. Detta har jag tydligen märkt på de båda mycket olika hälsningar, som min vän Terbenne bestod mig. Den ena igår, kort, snäf, murrig och föraktlig; den andra idag, leende, älskvärd, med läppar, som sträfvade åt alla håll, och med ett hufvud, som skulle fallit af, om det icke hade varit så lätt.

— Nu gäller det att handla klokt. Du kan icke utan stor fara gynna matretterna, som föröfrigt visat sig bra litet älskvärda —

— Savagrin, jag hatar matretterna, som handlat så illa mot Tairavita. Men jag kan ej förfölja människor af ett blod, som flyter i hennes och barnens ådror.

— Och likväl måste du. Ty först då ska aeretanerna vända sin kärlek till dig och ditt hus. Först då ska de med lugn kunna hälsa din son som Aeretaniens prins.

— Aeretaniens prins —

Plötsligt sprang han upp.

— Savagrin, lämna mig! Jag kan icke. Det var ju min glädje att göra dem lyckliga. Deras ondska väckte en hastig och förskräcklig vrede. Jag dömde dem. Men nu kan jag icke mer.

— Herre, du behöfver hvila.

Han strök honom öfver pannan. De gamla händerna fumlade bland draperierna och skillde dem.

— Du behöfver hvila, herre. Farväl!

Efter en stund kom kammarsvennen, som skulle vara behjälplig. Solivro kände honom icke.

— Du är icke densamme, som förr tjänade mig?

— Ack herre, den förre kammarsvennen har sedan länge upphört att vara det. Han är nu befälhafvare öfver slottsvakten.

Med viktig och förtrolig min tillade han:

— Barrelen har gynnat honom.

Fursten lät honom gå. Ännu till hälften påklädd kastade han sig öfver bädden. Tankarna foro vill; en svindel gungade honom upp och ned. Slutligen sjönk han, sjönk, sjönk.

— Nu somnar jag, tänkte han. Ett minne dök upp.

— Om jag nu somnar, smyger sig Tairavita förbi. Jag måste vaka, tills hon kommer.

Alltjämt sjönk han.

— Hvart kommer jag? — Nu somnar jag —

Men han somnade icke.

Det föraktliga namn, som bars af slottsvaktens befälhafvare, har jag alla skäl att glömma. Och jag har intet skäl att gifva det en neslig ryktbarhet. Några säga, att den skamlige njutit Ostatas gunst, och att det var därför, han lånade sig till en så låg handlings utförande. Därmed må vara hur som hälst. Säkert är, att det finns människor, hvilkas låga illvilja icke behöfver någon uppmuntran. Och lika säkert är, att Solivros förre kammarsven hörde till detta slags människor.

På tvenne vägar kunde man intränga i furstens sofgemak. Det stora, tunga draperiet skillde rummet från en bred, lång korridor, som om dagen upplystes af höga fönster och om natten af många ljus och lampor. I denna korridor vistades kammar svennen samt tvenne väl beväpnade vakter.

Den andra vägen var en slingrig gång, som med åtskilliga vindeltrappor steg upp från slottsgården och utmynnade strax nedanför furstens bädd. Gången saknade fönster och var dag och natt upplyst af några små lampor, som icke gåfvo allt för starkt sken. På gården utanför den lilla port, som ledde till den första vindeltrappan, vaktade tvenne knektar.

Natten, som nu var, skedde vaktombyte en timme före månens uppgång. En försiktig regel lät vanligen de afgående vakterna invänta sina efterträdare. Men nu fingo knektarne befallning att öfvergifva sina poster, innan efterträdarne ännu lämnat vaktstugan. Sålunda blefvo de båda vägarna till furstens sofgemak under någon tid obevakade.

Det svaga skenet från lamporna i gången blef plötsligt starkare och tycktes närma sig. Och lika plötsligt föll ett tjockt och svart mörker ut ur gången.

Solivro spratt till och satte sig upp. Det tassade och trefvade kring väggarna. En egendomlig inbillning lät

Solivro tro, att trädgårdens väldiga råttor letat sig upp till sofgemaket. Denna föreställning fyllde honom med en barnslig fruktan. Han drog till sig benen och stoppade händerna in under lifrocken.

— Savagrin! ropade han. Savagrin! Råttorna!

Idetsamma grep en näfve kring hans strupe och klämde. En annan fattade honom i håret och slängde hans hufvud mot sängens skulpterade och hvassa kant.

En stor, blå stjärna rann upp; dess glans svedde hans ögon och gjorde dem rinnande. Ansiktsskinnet stramade plågsamt; bröstet bände efter luft. Någon talade hviskande, men hviskningen dånade i hans öron som ett starkt strömmande vatten.

— Ha inte ihjäl honom nu. Du får inte! Vi måste ha'n som gisslan. Sen ä det alltid tid att sticka'n.

Nu släppte taget kring strupen. Solivro kände lättnad öfver bröstet och svalka kring hufvudet. En angenäm domning förmådde honom att ligga stilla. Endast att han förde handen öfver hals och haka, där det brände och stack.

Ur mörkret hörde han slag och stampningar. Han förstod, att man brottades, men han hade icke en tanke för brottningens orsak eller dess utgång.

Plötsligt rycktes draperierna åt sidan, och korridorlampornas ljus fyllde rummet.

Solivro bländades; i nästa ögonblick sprang han upp. Han såg den siste af trenne karlar försvinna i den smala gångens mörker. En fjärde stod lutad mot väggen. Kammarsvennen hade slagit sina armar kring hans ben. Nu fumlade han efter knifven i sin gördel. Fursten skyndade till och grep honom i armen. Han såg upp.

De mörka, fuktiga ögonen stirrade emot Solivro med ett uttryck, som påminde honom om en längesen förfluten, olycklig stund. I ett djupt andedrag söp han åter in den svartsjuka vrede, som en gäng gett honom hat till den unge matretten.

Han hade lust att döda.

Men han fick en ingifvelse.

— Irlam, sade han och räckte fram handen. Jag hörde era hviskningar. Helt säkert var det du, som ville rädda mitt lif.

Irlam stirrade; det skälfde kring hans mun, och de fuktiga ögonen skimrade som ett vildt djurs.

Han ryckte knifven ur gördeln; svennen sprang upp och slog armarna kring hans skuldror.

— Akta dig! skrek han.

Då slungade Irlam knifven. Den skar i Solivros hals och lossade skinn och kött från senorna. Ett knytnäfsslag fick svennen att släppa sitt tag, och i nästa ögonblick hade matretten rusat ut i gången. Gossen drog sin knif och ville skynda efter den flyende; han ryckte och slet som en ifrig jakthund, då fursten med våld höll honom tillbaka.

Solivro sade:

— Du får icke. Han skulle mörda dig. Hvad tjänar det till?

Då sprang gossen ut i korridoren, slog upp ett fönster och ropade ut på gården:

— Knektar! Knektar! Tag fast!

Hela slottet vaknade. Knektar och halfklädda tjänare tumlade om hvarandra. Kockar och kökspigor kröpo upp ur sina underjordiska våningar och blandade sina häpna och nyfikna ansikten med hofmännens. Människoskockar dansade rundt i salar och gångar. Frågor slogo ut som lågor ur mun och ögon och flammade öfver deras hufvuden. Några beskäftiga personer, som vaknat sist och kommit sist till platsen, men som voro vana att veta allting bättre än andra, företogo sig att släcka dessa lågor med omständliga berättelser. På ett hår när kunde de tala om, hur allting hade skett. Ja, de visste, hur många fingrar och tår, de misslyckade mördarne hade. Och var det någonting, de förtego och icke förklarade, så hade de nog sina skäl härför.

Barrelen befallde Sorrel att med några knektar förfölja flyktingarna. Han lät vidare fängsla befälhafvaren för slottsvakten. Men då han icke kunde öfverbevisas om annat än en viss och icke så stor oförsiktighet, och då man icke hade något skäl att misstänka honom, näpstes han och släpptes.

Därefter begaf sig Barrelen till sofgemaket. Fursten låg på bädden. Bredvid honom hade Savagrin fallit på knä. Han var sysselsatt med att förbinda såret, som, ehuru ofarligt och föga djupt, likväl gaf väg för mängder af blod. På golfvet stod en bricka med flaskor och kärl, i hvilka den lärde förvarade sina salvor. Under det att han försiktigt rörde vid såret, talade han långsamt och med eftertryck så, som man gör, då man vill öfvertyga barn.

— Men hör då, Solivro! Du vet ju, att jag icke älskar strider och det vedervärdiga larm, som vapen och vilda människor framkalla. Ingen gammal man kan tycka om dylikt, och jag gör det mindre än någon annan. Man försummar vid sådana tillfällen oss gamla; man visar oss icke den vanliga vördnaden. Det är endast det unga och starka man sätter pris på. Och dessutom blir det nöd och elände. Vi tvingas till medlidande, och vi måste afstå från många angenäma små vanor, som ha blifvit oss mycket kära. Vi tycka icke om dylikt, vi gamla.

— Du hör, jag tänker på allt detta. Och likväl ber jag dig gripa till vapen. Det är på dig, jag tänker, och på ditt land.

— Jag har aldrig trott, Savagrin, att du rådt mig för din egen nyttas skull.

— Och du har häller aldrig haft skäl att tro någonting dylikt. Din välfärd har varit mitt enda syfte. Men nu ligger också en annans välfärd på mitt sinne.

— Ser du, sade han, och hans ord fingo härvid en förlägen klang och en hastigare takt. Ser du, jag har en gång begått en oförrätt mot dig. Ja, du får icke fråga mig, hvari den bestod. Din vänskap är ju allt, hvad jag äger.

— Men nu vill jag godtgöra. Jag vill godtgöra Tairavita och er son, hvad jag brutit mot dig. Det är för deras skull jag ber dig gripa till vapen mot ett släkte, som hotar bli icke blott din och Aeretaniens utan äfven deras olycka.

Solivro ryckte till.

— Aj, Savagrin! Din hand är icke varsam längre.

Nu inträdde Barrelen. Han hade lyssnat till Savagrins ord. Han beslöt att bruka list för att med ens drifva all tvekan på flykten.

— Herre, sade han, jag har befallt dina höfvidsmän att sammankalla och ordna alla stridbara män. Inom tjugu dagar är vi redo att draga i fält.

Solivro reste sig; bindeln stannade i Savagrins händer.

— Det är således du, som befaller?

Han hade en förundransvärd förmåga att göra sig liten, denne Barrelen. Och nu begagnade han sin förmåga.

— Det är då icke din vilja, herre?

Fursten svarade icke; han gick af och an genom rummet. Savagrin började helt säfligt att ordna sin bindel på nytt. Barrelen stod med sänkt hufvud.

Slutligen stannade han framför den plats, där Irlam nyss hade stått. Han vände ansiktet mot väggen. Med en på en gång ängslig och lättande suck — en sådan, som man uppger, då man viker för ett starkt begär, mot hvilket man länge kämpat — sade han:

— Jo, du har rätt.

Och då Savagrin helt oskyldigt frågade, hvad han menade, tillade han:

— Det är min vilja.

OM SOLIVRO, OM HANS ÄTT OCH OM HANS FOLK. SOLIVROS STRID.

Aeretaniens furstar voro städse krigiske män, som räknade vapnens bedrifter bland sina skönaste och största. De faror, som hotade deras rike och makt, hade gifvit dem denna stridsglädje. Och de gamla furstarna hade aldrig funnit någonting angelägnare än att hos sina söner upptäcka eller uppväcka en lust, som de själfva känt och som de sett hos sina fäder.

Furst Virior hade icke varit den minst stridsglade af Aeretaniens herrar. Det berättas om honom, att matretternas uppror icke gett honom så mycken oro, som deras underkastelse gett honom leda. Och han lär ha uttalat den önskan, att icke behöfva öfverlefva sin sista fiende. En af de få önskningar, människan sällan behöfver se ouppfyllda.

Att spaningarna efter den förrymde prins Solivro bedrefvos så lamt, berodde måhända icke uteslutande på, att stora händelser vid denna tid sysselsatte fursten och hans tjänare. Kanske hade Virior äfven andra orsaker att icke alltför ifrigt efterspana den unge äfventyraren. Kanske trodde han, att vandrarelifvet skulle skänka prinsen mod och den för en krigare så nödvändiga förmågan att snabbt finna utvägar ur en svår belägenhet. Mången har med rätta förvånat sig öfver den ringa ifver, hvarmed fursten bedref en så viktig sak. I hvad jag ofvan anfört, tror jag mig ha funnit en antaglig förklaring däraf.

Solivro saknade icke förmåga att finna utvägar. Men de utvägar, han fann, voro ofta konstigare och mer invecklade än det läge, ur hvilket de skulle rädda honom. Han hade det slags mod, som utmärker lifliga och fantastiska sinnen. En skugga, ett besynnerligt ljud kunde hos honom injaga en fruktan, som han aldrig kände inför en verklig fara. Ett äfventyr, hvars takt var lika rask som en ung fåles, var honom kärare än det behagligaste af fridsamma nöjen.

Men äfventyrslustan hade dämpats. Det händer unga gossar, som längta efter kärlekens hemlighet, det händer, att den första lidelsefulla kyssen ger dem förskräckelse för smek. Och det mognade begäret har sedan en svår strid att utkämpa mot denna förskräckelse. Solivro, som alltför tidigt sett stridens och den bråda dödens vederstyggliga gestalter, Solivro måste ännu som man kämpa mot barnets pinade känsla. Och hans ädla sinne förvandlade denna känslighet till godhet och gjorde honom så motvillig att skada och döda.

Kanske hade också kärleken till Tairavita och till två små varelser gett honom en mildare håg. Kanske,

slutligen, hade Ignas, hans moders, blida ande icke öfvergett den, som var henne kärast på jorden.

Men föga hjälper det att svepa slöjor kring Skaparens verk. Och den, som kastar dufvofjädrar öfver örnens vingar, skall snart se dem falla.

Långsamt och med möda hade man lyckats öfvertyga Solivro om, att en strid var nödvändig. Nu blef strid hans tankars sysselsättning, hans glädje och traktan.

Sorrel, Viriors gamle kämpe, förklarade sig aldrig ha sett en gladare och mer oförskräckt ifver. Och de djärfva och listiga planer, som dag och natt surrade i furstens gemak, gjorde honom yr i hufvudet. Barrelens hänryckning var utomordentlig. Han fråssade i våld och list; han njöt på förhand af den tid, som skulle låta hans ungdoms bragder och nöjen lefva upp på nytt. Dessa tre krigiska män ströfvade omkring i gemak och på trädgårdsgångar; de ritade i sanden, de hviskade i hvarandras öron, de grepo hvarandra liårdt i händerna och läste i hvarandras ögon djärfhet eller tvifvel, som icke vågade finna ord. Och tätt bredvid dem, gömd i någon vrå eller under täta grenar, stod den lille kammarsvennen. Ungdoms längtan och lättsinniga lyckotro ströko kittlande öfver den modiga lilla tingesten.

Men Savagrin riste på hufvudet och drog i de stackars hårtestarna och vaggade af och an.

— Detta är således mitt verk, tänkte han.

— Förbannad vare min visdom, som är så snar till ånger.

Savagrin hade verkligen skäl till ånger och förskräckelse. Icke blott att hans lärjunges ifver var så öfverdrifven och benägen att locka till obetänkta steg. Icke blott att den sluge Barrelen och den betänksamme Sorrel tycktes gripna af deras herres yra. Det gafs äfven ett annat och större skäl.

Solivros stridsglädje delades icke af hans folk. Aeretanerna, som ständigt burit ett så stridbart hat till matretter, hade plötsligt blifvit fridsamma. Dessa människors tänkesätt hade i sanning undergått en märklig förändring. Hos några af dem tycktes denna förändring vara af mer ytlig natur. De hatade fortfarande, de skulle alltid hata matretter. De skulle oändligt gärna vilja utrota denna ohyra. Men de hade ingen lust att sätta sina lif på spel i ett det vågsammaste företag. De ville icke draga i fält, förda af en furste, som lefvat halfva sitt lif, ingen visste hvar, och som tillbragt andra hälften bland dådlösa soregner. Barrelen? Ja Barrelen fanns visserligen. Men han var skyldig Solivro lydnad. Och den, som lydde Solivro, var galnare än Solivro själf.

Andra anförde helt olika grunder men kommo till samma slutsats. Deras skäl voro beundransvärdt vackra. Grymhet, sade de, är den mest afskyvärda af alla laster. Det är bättre att tåla små lidanden än att tillfoga stora. Man hade öfverdrifvit matretternas brottslighet. För närvarande förhöllo de sig lugna; man borde icke reta dem. Och mordförsöket? Mordförsöket — ifall ett sådant verkligen ägt rum, hvilket icke var alltför säkert — mordförsöket var Irlams ensak. Det vore bra orätt att döma alla matretter skyldiga till ett brott, som en af dem hade tänkt begå. Irlam ensam borde straffas. Men fursten och hans drängar, som ansågo sig nog mäktiga att kunna förgöra ett helt släkte, hade icke lyckats tillfångataga en enda förbrytare. Så talade dessa människor. Och under det de talade, blefvo de så förvånade och så glada öfver sin egen godhet, att man kunde få se dem fälla tårar af ljuf rörelse.

Ostata var bland dessa fromma. Hon begärde tillträde till slottet och infann sig i furstens gemak, där han samlat kring sig sina förnämsta krigare och hofmän. Hon talade milda och vackra ord; hon bönföll, att han måtte afstå från ett så grymt och farligt företag. Hon påminde honom om den milda furstinnan, hans moder. Hon föll på knä och kysste hans klädnad. Hon grät. Hennes sorg var vackrare än hon själf.

Solivro blef så häpen, att han icke fann något svar. Men Barrelen kom honom till hjälp.

— Det är illa, sade han, att kvinnor tala och lägga sina tankar i mäns rådslag. Men än sämre vore det, fall männen lyssnade till ord, som äro lika oförnuftiga som vackra.

Därmed räckte han sin syster handen och förde henne ut ur salen.

Det sägs, att den, som ikläder sig en krigares rustning, äfven ikläder sig en krigares mod och begär. Och några afundsjuka hånare påstå, att den, som hänger öfver sig en lärd mans mantel, får hela lärdomen på köpet.

Ostata hade iklädt sig medlidandets skrud och från samma stund tyckes medlidandet ha blifvit hennes dygd. Otaliga äro de berättelser, som för mig förtalt hennes godhet och oegennytta. Så många fattiga ha visat varma och präktiga kläder, för hvilka de haft henne att tacka, så många sjuka ha prisat hennes gifmildhet och hennes varsamma, helande händer, att jag slutligen måst tro, hvad som till en början föreföll mig bra otroligt. Hon kallades Ostata den barmhärtiga. Och skulle Skaparen verkligen lyssna till alla tacksamma förböner, skulle Han helt säkert förvånats öfver ett så ofta återkommande namn.

En fanns det likväl, mot hvilken hon icke visade något medlidande, någon barmhärtighet. Solivro. Hennes hat till fursten och hennes kärlek till brodern stärktes båda genom det uppträde, hvarvid den senare sårat hennes stolthet, den förre åter visat mycken skonsamhet.

För andra gången fällde hon yttranden, som satte furstens börd i tvifvelsmål. Hon upprepade, hvad hon förut hade sagt, och nu fingo hennes ord än flere lyssnare och eftersägare.

Hon hade dessutom funnit ett nytt bevis för sanningen af en så kärkommen beskyllning. Och hennes bevis var nu som förut en fråga. Hvarför såg man aldrig furste-kedjan öfver Solivros skuldror och bröst? Under brydsamma tider hade Aeretaniens furstar aldrig försummat att bära detta tecken på en makt, som ärfdes från far till son. Ännu lefde Terbenne och den gamle Selerel, som båda varit närvarande, då furst Virior lagt kedjan öfver den lille prinsens skuldror. Hvar fanns den nu. I furstens ägo? Eller hade han förlorat den? Eller hade han aldrig ägt den? Var namnet Solivro det enda, han lyckats röfva från den verklige stackars prinsen, som sannolikt lefde eländigt ifall han öfverhufvudtaget lefde. Namnet Solivro och den makt, som följde med namnet. Kunde aeretaner lida någonting sådant? Helt lugnt låta en äfventyrare draga riket i fara? På dessa frågor kunde de rättsinniga endast gifva ett svar.

Emellertid tycktes de i det längsta icke vilja ge något svar alls. De funno, hvad de flesta kloka människor finna, att den, som innehar makten, aldrig är så brottslig, att man icke bör döma och framför allt tala om hans brottslighet med en viss försiktighet. Då Barrelen och höfvidsmännen uppmanade dem att draga i fält, voro de på det hela taget ganska medgörliga. De lydde. Men man och man emellan gingo ord, som sedan länge lefde på de aeretanska skämtarnas läppar:

— Man kan alltid gå ett stycke. Sen får man se.

— — —

Solivro och Barrelen förde sina män genom de smutsiga och skamliga gator, som leda ut på slätten, där Solivro funnit Tairavita. De unga knektarna kastade blickar in genom de nesliga nästenas fönster och dundrade på deras portar. De roade sig förträffligt, och det långa tåget slingrade under stoj och skrik ut genom stadsporten.

Men här tog glädjen slut. Den fattiga, ödsliga slätten låg framför dem, förskräcklig i och för sig och begränsad af de skogar, som gömde grymma matretter. Denna slätt påminde dem alltför mycket om en stekpanna; de trampade försiktigt och tyckte sig redan känna, att en duktig eld brassade under pannan. I själfva verket flammade en förskräcklig eld icke under men öfver dem. Solen glödde så, som hon endast gör

öfver en förtorkad, sandig slätt.

Solivro lämnade åt Barrelen befälet öfver de modlösa och retade knektarna. I spetsen för några väl beridna män sprängde han fram emot skogarna. Skogsbrynet var fylldt af rörligt lif. Mörka skuggor drefvo af och an i hetsig oro. Skogen hotade dem; slätten hotade dem.

Sorrel hade samlat bergstrakternas jägare. De kommo dessa starka och modiga män, följda af vilda, glupska hundar, som vargstrider lärt att ingenting sky. På andra sidan kullarna, där den stora skogsbranden rasat, hade en snårig massa buskar trängt upp ur den kolströdda marken. Tätare än någon skog, erbjödo dessa snår förträffliga gömställen. Hundratals matretter hade här funnit fristad. Jägarna hoppades med rätta på en förträfflig jakt, de släppte sina hundar, de bildade kedjor och trängde fram genom snåren under skrik och hojtande, som gåfvo matretterna en timmas försprång.

Männen rafsade ihop sina vapen; mödrar kastade de små barnen öfver skuldrorna; gossar togo sina älsklingars händer och sökte påskynda deras flykt. De sprungo öfver kullarna mot staden. Men redan på afstånd sågo de stadsvaktens långa, räta linje, som bidade under murarna. Då vände de; de snubblade fram öfver slätten och möttes af Barrelens hopar. Och åter vände de. Skogen var deras räddning. Visserligen skulle jägarna, sedan de lämnat snåren, helt säkert intränga i skogarna. Vilda hundar skulle kasta sig öfver dem, ännu vildare människor skulle följa hundarnas skall. Men skogen var matretternas hem. Där hade de anförvanter. Där kände de hvarje träd och alla gömställen. Så många fördelar gjorde striden mindre fruktansvärd, mindre hopplös.

I sitt häftiga språng märkte de icke, att flockar af vildsvin och hjortar störtade ut ur skogen. En skara tjutande vargar förmådde icke skrämma dem eller ens väcka deras uppmärksamhet. Men då de voro endast några hundra steg från skogsbrynet, skrek en gosse, hvars ben voro snabbare och hvars ögon voro skarpare än de andras: — Se! Se! Våra bröder! Alla stannade. De rådslogo och flämtade förvånade utrop i hvarandras öron. Mellan de främsta trädstammarna vimlade matretter. Några af dem hade fått ögonen på de kommande och vinkade afvärjande. Hvarför?

Men då de lyfte sina blickar, funno de en förklaring, som på samma gång förjagade hvarje tvifvel och hvarje hopp. Ett gråsvart moln hvilade likt en mjuk och svällande kudde öfver trädtopparna. Det bredde sig och sände en svängd pelare, ett afbrutet hvalf emot himlen.

Solivro hade låtit antända skogen.

När nu fursten såg, att såväl snårens som skogarnas matretter voro samlade framför honom, innestängda mellan eld och vapen, sände han bud till skogsbrynet och lät säga, att alla kvinnor och alla de, som ännu icke uppnått sitt tjugonde år, i frid skulle få aftåga. Men de voro icke många, som begagnade sig af detta ädelmod. En del kvinnor ville icke lämna män, som de älskade; en annan del hyste icke så stor fruktan för döden som för att ensamma och utan beskydd lefva bland fiendtliga människor. Endast några få kunde icke uthärda tanken, att eld skulle bränna de finhyllta små ansikten, som gömde sig vid deras bröst, eller att vapen skulle sarga så späda lemmar.

Dessa drogo ut öfver slätten, en jämmerlig, ömkansvärd hop. Kvinnorna smögo sig böjda och sökte att med flikar af sina trasor dölja de små, som gingo bredvid dem, eller som hängde kring deras halsar. En underbar tystnad följde dem. De minsta barnen tryckte munnarna mot mödrarnas bröst liksom för att betvinga skrik och jämmer. Endast en liten parfvel, som säkerligen icke left sex fulla år, sjöng med ljudlig och spröd röst en visa om friska bär, en skogsvisa, som någon gammal gumma hade lärt honom. Han gick i spetsen för det sorgliga tåget. Allt det underliga rundt omkring gladde honom.

Men snart hejdades de. Några Barrelens ryttare, som säkerligen höllo en tvetydig vapenära för bättre än

ingen vapenära alls, ilade dem till mötes. En af dem stannade på några få stegs afstånd och slungade sitt spjut mot gossen. Det nådde sitt mål. De öfriga störtade lös på kvinnorna.

Solivro var där. Han befallde dem sluta. En best ryckte till sig en ettårig flicka. Han höll henne öfver sitt hufvud och vände sig i sadeln mot fursten.

— Är det inte den här ohyran, du befallt oss att utrota?

Med all makt slungade han den lilla mot marken. Solivro tyckte sig se hennes ögon lysa till och slockna. Han grep efter knekten, men denne värjde sig.

— Bedragare! skrek han. Hvar är furstekedjan?

— Här är den. I ett enda hugg klöf han knektens hjässa ända ned till näsroten. Kamraterna förskräcktes; de sågo Barrelen komma, han skulle icke gifva nåd. I en vid båge skyndade de tillbaka och blandade sig med hopen.

Barrelen kom inom hörhåll.

— Herre, det är tid att börja, skrek han.

— Ja, ja. Vi måste börja. Men då han förstod, att Barrelen icke hört honom, gjorde han en jakande viftning.

Barrelen red tillbaka till sina knektar. Han gaf befallningar. Ingen rörde sig ur fläcken. De stora, uppsvällda ansiktena, på hvilka svetten gräfde fåror i smuts och dam, stodo orörliga emot honom. Ögonen stirrade och lyste till. Barrelen upprepade sina befallningar, långsamt och tydligt; han trodde att man icke förstått honom. Nu som förut. En ryckning drog ihop hans högra ansiktshalfva, den skelande blicken irrade omkring. Han vände sig till höfvidsmännen och tillsade dem att inför hvarje särskild trupp upprepa hans befallningar.

Höfvidsmännen sågo bort; en af dem sade:

— Vi våga icke. De vägra att lyda.

Barrelen förstod icke. Han red bort till en gammal knekt, som tjänat honom under många fälttåg.

— Hvad vill ni? Säg!

På en gång trotsig och strykrädd som en hund svarade den gamle.

— Dig vill vi lyda, men inte den andre. Det är sant och visst: dig men inte den andre.

— Hvem? Hvad? Hvad säger du?

Gubben upprepade envist sina ord. En spefågel skrek:

— Inte den andre! Inte mästerkocken, som vill steka oss i pannan!

Några skrattade, men andra tystade dem. En fräck ung lymmel gick bort mot Barrelen.

— Din Solivro känna vi inte. Han är just en bedragare. Han har inte furstekedjan. Vi äro vana att se furstekedjan. Vi vill se den.

Och taktfast som knektars fötter upprepade hundraden:

— Vi är vana att se furstekedjan. Vi vill!

Man har påstått, att Barrelen vid detta tillfälle visat en afsiktlig svaghet. Jag tror att hans förvåning var så stor och så tillintetgörande, att den helt och hållet förlamade honom. Långsamt vände han sin häst; han red några steg men stannade.

Den syn, som visade sig för honom, var i sanning underbar och förskräcklig.

Himlen var täckt af moln. En vind gick öfver slätten. Rödfransade lågor flögo som vilsna fåglar öfver trädtopparna. Bred och tät rullade röken fram ur skogen.

Och framför den väldiga vågen drefvos tusenden, som förtviflan gjorde modiga. Elden brände fram dem på ökensanden, liksom den stundom bränner fram egendomliga gestalter på ytan af vissa trädslag. Eld och rök kastade de svarta gestalterna fram mot den plats, där fursten och hans ryttare väntade.

Barrelens knektar grepos motvilligt af beundran.

— Han är inte feg den där. Han är bättre, än hvad man kunde tro. Han är inte så dum.

Andra åter:

— Han är galen. Då han inte kan steka oss, steker han sig själf. Lika godt, det är hans ensak.

Och plötsligt:

— Se! Se! Hvad gör han? Hvad kommer åt honom? Han flyr! Se! Se! Han flyr! Till staden. Kocken har bränt sig på pannan. Han vill inte stekas.

— Inte heller vi! Vi vill inte stekas! Till staden! Barrelen för oss till staden!

Solivro hade icke haft en aning om Barrelens svårigheter. Han hade varit så upptagen af att granska matretternas rörelser och af att söka den punkt, där man med största fördel skulle kunna anfalla, att han icke ett ögonblick sett bort från dem. Dessutom litade han på Barrelen; han var säker om att i rättan tid ha de sina omkring sig. Han trodde sig således helt lugnt kunna fortsätta sina iakttagelser.

Då hör han ett rop:

— Amante! Amante!

Han vet icke rätt, hvarifrån det kommer. Och det bekymrar honom icke stort. Men det väcker ett minne, som han just nu önskade undvika.

— Furst Solivro!

En af ryttarna rör vid hans arm.

— Herre, det är någon, som ropar dig vid namn. Kanske ett viktigt bud från staden.

Solivro reser sig i sadeln; han ser.

— Ja verkligen, där komma två från staden.

— Kanske vill du, att jag rider dem till mötes. Som de nu gå, kunna de träffas af matretternas pilar. Och de föra kanske viktiga bud. Den ene är din egen kammarsven.

Nu hörs den första rösten:

— Amante!

Knekten skriker till:

— Herre, se då! Hvad var det jag sa? Nu är det slut med den ene. Lyckligtvis var det inte—

Knekten hann icke sluta sin mening; Solivro red därifrån. Han red mot den otydliga svarta punkten därute på slätten. Helt långsamt, han förstod icke själf, hvarför han icke skyndade. Men plötsligt hoppade han ned af hästen och började springa. Stora svettdroppar runno ned för ögonlocken och gåfvo en outhärdlig sveda. Det tycktes honom, att det var från denna sveda, han flydde.

Kammarsvennen kom emot honom; han var blek och slog med händerna i luften som en vanvettig.

— Pilen har gått in i sidan. Det är förskräckligt. Å herre, rakt i sidan! Jag kunde ju inte hjälpa det. Det är förskräckligt.

Han sprang tillbaka och knäböjde vid sidan af en gosse, som låg utsträckt på marken. Solivro stannade; han vågade icke närma sig.

Då lyfte gossen sitt hufvud.

— Amante.

— Han ropar Amante. Men det är dig han menar.

Och Solivro sprang fram. Han kastade sig ned och slog armarna kring den spänsliga kroppen. Gossen gjorde en afvärjande rörelse, han gapade, han saknade luft, omfamningen kväfde honom. Och Solivro släppte sitt tag, som han aldrig velat släppa.

— Gjorde jag dig illa? frågade han. Han grep svennen i armen. — Gjorde jag honom illa? Säg!

Gossens ögonlock gledo långsamt upp och ned. Sömnen smög sig omkring honom; han plockade med fingrarna på hals och kinder, som barn göra, då de skola sofva, och gamla, då de skola dö.

Ett ögonblick vaknade han upp.

— Moder — moder sände mig —

Smala blodstrimmor silade ut genom mungiporna. Ett gurglande ljud kom kroppen att skälfva; ryggen sträcktes i häftiga knyckar; munnen slog upp till en hisnande suck.

Han öppnade ögonen. Och deras glans svann lik bristande bubblors.

Solivro tryckte honom intill sig, han släppte honom icke. Han var girig efter den smula värme, som ännu fanns kvar. Han kände krampen, hvarje skälfning, han kände den unga kroppens kamp med döden, som redan hade segrat. Och då kampen var slut, kysste han gossens läppar, som tycktes darra af köld.

Försiktigt och tvekande närmade sig furstens ryttare. De kunde icke nog förvåna sig öfver sin herres uppträdande, och de visste icke, hur de skulle bete sig. Men eld och rök och matretter, som alltjämt närmade sig, gjorde slut på deras tvekan.

Då de kommit inom hörhåll ropade den äldste:

— Furste, matretterna nalkas. Och vi förstå oss icke på Barrelen. Istället för att rycka fram, låter han sina trupper draga sig tillbaka. Hvad vill du göra?

Kammarsvennen måste hjälpa Solivro att resa sig. Han vinkade, att ryttarna skulle närma sig.

— Tag, sade han till dem, — tvenne mantlar och knyt dem så, att de bilda en hängande matta. I denna för ni honom till slottet.

— Men herre, han är ju död! Och här är fara på färde; matretterna är öfver oss, du behöfver allt ditt folk. Du kan inte för en död gosses skull —

Men Solivro afbröt honom:

— Denne är min son. Aeretaniens prins.

Och vid det han sade detta, såg han på den döde, och det tycktes honom, att gossens läppar logo.

Knektarna böjde sina hufvuden.

— Var denne din son, mumlade de. Solivro började gråta. Han sade:

— Gör som jag sagt eder!

De sutto af, och gjorde, som han befallt. Kammarsvennen ordnade den dödes klädnad, han löste rocken öfver bröstet och drog fram den gyllene furstekedjan.

— Här, herre, sade han, är, hvad han skulle bringa dig. Hans moder hade sändt honom.

Solivro hängde kedjan kring sin hals. Den tryckte öfver såret, som Irlam gifvit honom.

— Rid nu långsamt till slottet. Jag har ännu någonting att uträtta.

Knektarna redo mot staden; mellan sig höllo de mantlarna, i hvilka den döde hvilade. En af dem tog kammarsvennen framför sig på sadelknappen.

Under det detta tilldrog sig ute på slätten, hade Barrelen gjort sig stor och fruktlös möda för att hejda sina knektar. De ville tillbaka till staden. Där skulle de nog försvara sig både mot matretter och mot bedrägliga furstar. Ja äfven mot alltför storordiga höfvidsmän.

De vände helt om och tågade tillbaka med en skyndsamhet, som alltför mycket liknade flykt. Likväl förklarade de, att de alls ingenting hade mot att kämpa under en förståndig människa. Men att kämpa under en vanvettig bedragares befäl, en galning, som först hetsade dem mot fienden och sedan förbjöd den att slå ihjäl det usla anhanget, därmed hade de ingen lust. Och dessutom — upprepade de gång efter gång med slösint envishet — dessutom voro de vana att se furstekedjan lysa öfver anförarens skuldror. De voro vana att se det; de ville se det. De funno denna förklaring af ett fegt beteende så tillräcklig och så ursäktande, att den helt och hållet tillfredsställde deras samveten och deras stolthet.

Barrelen hade uppgifvit hvarje förhoppning att kunna tvinga sina knektar till strid. Matretterna, som knektarnas ryggar ingifvit ny förtröstan, närmade sig allt hastigare. Icke af medlidande men af klokhet måste Barrelen söka rädda sina trupper. Han utdelade befallningar, som skulle ordna deras återtåg. Han red sist af alla, men hans röst och de välkända befallningarna bragte de gamla knektarna till besinning. De stannade och samlade sig kring honom.

Plötsligt skildes lederna. Fotknektarna kastade sig till höger och vänster, hästarna stegrade sig, ett

bedöfvande dån af springande fötter slukade alla andra ljud. Det var Sorrel och hans jägare, och framför den vilda och snabba skaran red furst Solivro.

Han höll inne och reste sig i sadeln. Furstekedjan lyste öfver hans skuldror och bröst.

— Nu, Barrelen, är tid att anfalla. Och minns, att den, som skonar, blir icke skonad!

Hans stämma var lugn, den hade en torr och klar klang, som kom de gamla knektarna att spritta till.

— Furst Virior, mumlade de, — vi känna furst Viriors röst. Se, se! Hans ögon äro stora och stela och glänsande och öfver dem ligga de sammanväxta brynen, breda och jämna och svarta som en likkista. Vi känna furst Viriors son.

Och då de unga gloparna fingo syn på den glänsande kedjan, blefvo de glada som skator och skreko för fulla halsar.

— Fursten! Fursten! Vår furste! Till strids! Nu, ni förbannade matretter, ska vi elda under pannan, så det fräser!

Solivro hörde dem icke. Han vinkade åt Barrelen, och följd af Sorrel och jägarna, sprängde han bort mot matretterna, kastade sig in bland de tjutande mördarehoparna.

Han sökte; han trängde sig fram genom de hvirflande massorna och sökte. Stora, strida droppar började falla. De vattenrika molnen kastade sig ned öfver elden, som med ett rasande tjut slöt dem i sin glödande famn. Och i denna omfamning föddes ett tjockt, kväfvande mörker, som vältrade fram öfver slätten.

Solivro sökte. Hans häst hade stupat under honom, och Sorrel, som fattat hans arm för att hjälpa honom upp, hade fallit död vid hans sida. Men han ryckte sig lös från den dödes grepp och snubblade fram öfver vältrande och skrikande kroppar. Höken förblindade honom, dånet bedöfvade honom, men han upphörde icke att söka.

Och han fann. En människa stod bredvid honom. Det sved i hans hjärta, och han förstod, att han funnit. Men han ropade:

— Irlam, är du där?

Han fick icke något svar eller hörde det icke. Då ropade han ännu en gång:

— Irlam, är du där? Jag är Solivro, hvars son du har mördat.

Det föreföll honom, som skulle dånet tystnat, som skulle allting lyssna. Och han tyckte sig höra ett hjärta, som klappade häftigt. Då sträckte han ut sina händer och rörde vid ett hufvud, han lät den vänstra handen sjunka ned öfver skuldran, i den högra höll han knifven lyftad. Och plötsligt kastade han sig framåt. Någonting vek och vacklade. Han föll öfver en kropp, som icke gjorde något motstånd, knappt en rörelse. Ännu en gång ropade han:

— Är du Irlam, som mördat min son?

Han böjde ned hufvudet och lyssnade. En lång, plågsam suck steg upp emot honom, en jakände hviskning.

Då tryckte han knifven in under den liggandes haka.

Han reste sig och gick därifrån. Han skakade sina händer och strök med ärmen öfver det blodiga ansiktet. Och i det samma föll det honom in, att han trefvat på sin fiende, liksom en älskare trefvar öfver sin kära, då

han finner henne i mörkret. Slutligen hade han omfamnat honom.

Han skrattade till.

Men med hög röst sade han:

— Jag har dödat honom.

Han gick utan att veta hvart. Tystnaden rundt omkring förvånade honom. Röken var borta, han andades lätt. Men ett djupt mörker hindrade honom att se, hvar han befann sig.

Plötsligt märkte han, att någon gick bredvid honom och talade.

— Hvem är det?

— Herre, det är ju jag, Barrelen. Känner du icke igen mig? Har du icke hört hvad jag har sagt?

— Jo, svarade han långsamt, — jag känner igen dig. Men jag har icke hört, hvad du har sagt,

— Du är trött, herre, och har säkert fått någon skada. Snart kommer bärstolen, som ska hämta dig. Låt oss stanna!

— Här är så tyst. Sofva knektarna?

— Många äro döda. De öfriga har jag hemförlofvat. Ty aldrig mer ska matretter oroa oss. Det finns icke hundra, knappt femtio kvar.

Nu gingo skyarna isär, och månen gjorde natten ljus. I det rena, hvita skenet gledo svarta skuggor, som sakta sänkte sig öfver jorden.

— Se! sade Solivro och pekade med båda händerna. — Se, Barrelen, se de svarta fåglarna, som på starka, vackra vingar bära så fula och löjliga hufvuden!

— Det är gamar, herre. De älska dylika platser.

Men Solivro sade:

— De älska oss människor. De föra oss högt öfver glädje och sorg, öfver vidrigt och vackert.

Barrelen slog armen kring hans lif och förde honom bort emot bärstolen, som lik en klumpig skugga vaggade fram öfver slätten.

TERBENNES BERÖMDA OCH OLYCKLIGA ÄRETAL HURU DÄRMED FÖRHÖLL SIG, OCH HVAD SOM DÄRUNDER TIMADE.

Framgång är ofta en den bästa kärleksdryck. En dryck som de stora massorna älska och som gör dem älskande. De stora massorna älska äfven smärtan, andras smärta; de finna icke behag i lidande men väl i medlidande. Att beklaga hör till deras käraste nöjen. Ty den, som beklagar, känner sig ett ögonblick smärtfri och känner godhet, som gör glad.

Att aeretanernas furste äfven blef deras älskling bör därför icke förvåna. En stor och äfven tyrlig framgång hade iklädt honom ärans vackra sagodräkt. Och i samma stund hade han drabbats af en sorg, inför hvilken alla fäder och mödrar böja sina hufvuden. Solivro, som slagit tusenden, grät öfver sin son, sorgs och stolthets färger kämpade på hans kinder, de starka händerna foro skälfvande och förgäfves smeksamma

öfver en död liten varelse. Dylika tankar rörde kvinnorna, och från männen drefvo de afund, beundrans trogna följeslagare.

Ingen vågade betvifla furstens börd; icke heller vågade någon klandra ett äfventyrligt företag, som haft framgång. Glädjeeldar brunno på alla torg och i alla gathörn. Stora högar af gamla paltor begötos med olja och antändes. Aeretanerna skaffade sig festdräkter och offrade sina hvardagskläder åt glädjens och eldens gudom. Bland dessa glada människor sägas skräddarna icke hafva varit de minst glada. De hade också skäl att låta sig hänföras af en glädje, som tog ett för dem så nyttigt och angenämt uttryck.

I all denna fröjd gick Savagrin omkring som en dyster förutsägelse. Man harmades öfver honom. Att han icke hoppade och dansade kring glädjeeldarna, det kunde man förlåta honom för hans ställnings, hans lärdoms och hans gamla bens skull. Att han icke skrek och hojtade som andra, det kunde man också förlåta honom, ty hans röst hade blifvit så svag, att den knappt hördes. Men att han skakade på hufvudet och krafsade bland sina eländiga hårtofsar och till och med grät, det kunde man icke förlåta honom. Några skickliga män gjorde honom föreställningar.

Han svarade:

— Är icke min väns sorg äfven min? Hans son var min son. Skulle jag icke sörja?

De ströko sig öfver ögonen, de skickliga männen, och erkände frikostigt, att det förvisso fanns stort skäl till sorg. Men — och härvid gåfvo de sina skägg en viss, djärf sväng — därför behöfde man icke, ja, det vore orätt att förbise de stora glädjegrunder, som Skaparen skänkt sitt folk. Hade icke Aretanien räddats från en olycka, hvarmed århundraden aldrig upphört att hota? Och framför allt: Hade icke fursten på ett underbart lyckligt sätt dragits ur faror och död?

Härpå gaf Savagrin ett svar, som länge icke fann någon förståelse men i stället desto mer förakt och afsky.

Han sade:

— Det är icke blott de döda, som äro döda.

Savagrins lärda kamrÅter delade ingalunda hans dystra sinnesstämning. De förklarade sig beredda till allt, som möjligen skulle kunna öka och förhöja den allmänna glädjen. Och de funno snart, att härtill borde ett sinnrikt och vackert äretal öfver fursten och hans bedrifter vara det bästa medlet. Man beslöt således att ett dylikt tal skulle hållas; dagen därför bestämdes, och Savagrin anmodades att meddela fursten församlingens beslut. Savagrin gjorde kraftiga och förtviflade invändningar.

— Fursten, sade han, har ännu icke kunnat förmå sig att ens för ett par timmars tid lämna grafkammaren. Och redan viljen I föra honom till en glädjefest!

— Just därför! svarade Terbenne. Fursten är alltför upplyst för att icke finna behag och tröst i utmärkta mäns sällskap. Men är vår berömde broder Savagrin icke villig att tillmötesgå vår önskan, så skall jag trots all min ringhet såsom den näst äldste åtaga mig det ärofulla uppdraget.

Detta erbjudande förmådde Savagrin att gifva vika. Han underrättade fursten. Han fick vänta länge på svar; slutligen frågade fursten:

— Savagrin, hvad är det, du säger?

Han upprepade de femhundrades inbjudan. Solivro nickade:

— Ja, ja. Det är bra.

— Du kommer således?

— Kommer? Hvart?

— Jaså, jag förstår. Jovisst, jag kommer.

— Men, herre, du kan icke komma i dessa svarta kläder. Det är en glädjefest.

Solivro såg ned på sin dräkt.

— Hvad? Har jag svarta kläder? Javisst, ja, det är ju sant. Nej det går icke an.

— Jag ska kläda mig i hvitt. Eller kanske icke i hvitt? Kanske rödt? Är det så?

— Du bör kläda dig i hvitt med den purpurröda kappan öfver axlarna. Och kring lifvet bör du ha det svarta bältet med silfverbeslag. Det är din festklädnad.

— Savagrin, du har rätt. Du har alldeles rätt. Låt mig nu icke glömma det. Du måste påminna. Ja ja.

— Och du själf? Är det du, som ska tala?

— Nej, icke jag. Det får Terbenne. Min röst har blifvit för svag.

— Dessutom, herre, vill jag icke länge dröja i ditt rike. Jag vill följa min längtan och vandra till skymningens land.

— Skymningens land, upprepade Solivro. Och i begrundande ton tillade han: Där var jag, där var jag. —

— Men jag minns icke. —

— Ja, ja, Savagrin, det är bra. Men du blir mig nära under festen?

— Ja under festen.

Då Savagrin stod i begrepp att aflägsna sig, höll han honom tillbaka.

— Skymningens land, hur var det? Jag minns icke.

— Ja, ja, det gör detsamma. Det är bra.

Och med raska steg, som likväl icke riktigt höllo takten, skyndade han ned för den gång, som ledde till de aeretanska furstarnas hvilohus.

Kvällen före den dag, till hvilken de femhundrades fest hade utsatts, red en ensam kvinna in genom norra stadsporten. Hon bars af en mager och haltande gammal åsninna, som, om hon visat sig för Savagrin, säkert skulle ha påmint honom om den vise Taniamens tåliga väninna.

Kvinnan själf såg ganska underlig ut, där hon satt skakande på den skarpa åsneryggen, fastklamrad och hopringlad som en orm. Glädjeeldarna roade sig med hennes skugga och de lustiga små bytingar och halfväxta slynglar, som dansade rundt eldarna, beslöto att roa sig med henne själf.

— Hör käring! ropade de. — Hur länge ska du stryka omkring i så gamla trasor? Kasta dem på den store Solivros eldar! Hör käring! Gör käring! Annars kasta vi dig själf.

Kvinnan skyndade på sin stackars åsna! Men stenar och gnistrande bränder började flyga omkring dem, och de unga vildarnas skrik gjorde åsnan så vilsen och förskräckt att hon tvärstannade i stället för att fly.

Då kröp kvinnan upp med fötterna på åsnans rygg, och med ett smidigt och förvånande språng lämnade hon sin färdekamrat i sticket, hoppade öfver skaran af plågare och kastade sig in i porten till ett palats, hvars förnäma och allvarliga utseende lofvade skydd.

Portvakten sökte till en början att drifva henne tillbaka. Men då hon började jämra så högt och så gällt, att hela huset genljöd däraf, gaf han henne fri väg. I detta palats gällde nämligen medlidande mer än alla andra dygder. Här bodde Ostata.

Tidigt följande morgon begaf sig Savagrin till fursten. Han fann honom sysselsatt med att kläda sig. Kammarsvennen ordnade vecken och bredde ut den röda mantel, som skulle hänga öfver furstens skuldror. Den gyllene kedjan nästan doldes af spetsarna kring halsen.

Så snart Solivro blef varse sin lärare, gick han häftigt emot honom.

— Se, Savagrin! utropade han. Se, jag är fullständigt lugn. Endast mina ögon äro oroliga. Jag kan icke fästa dem, och oupphörligen vilja de gråta. Men äfven detta ska bli bra. Allt ska bli lugnt. Tror du icke?

— Jo herre, svarade Savagrin och böjde sitt hufvud.

Men kammarsvennen klagade:

— Furste, du är aldrig stilla. Hur ska jag kunna fästa manteln, då du aldrig är stilla?

— Men hvarför, frågade Savagrin, har du redan iklädt dig en så stel dräkt? Festen börjar ju en timma före skymningen. Och nu är det morgon.

— Jo jag vill, jag vill! Jag kan icke vänta.

— Säg, hvad är det, som ska ske? Å, jag plågas! Jag är rädd. Du måste säga mig, hvad som ska ske!

— Ack herre, ingenting ska ske. Rakt ingenting. Terbenne ska prisa din ära, se där allt.

Med ens fick Solivro ett blidt och lugnt uttryck.

— Ja, ja visst. Så är det. Rakt ingenting.

Och han tillade i en förtrolig hviskning:

— Jag vill säga dig, Savagrin, hvarför jag är så orolig. Det är den hvita dräktens fel. Jag har icke burit en hvit klädnad, sedan den tid, då jag kallade mig Amante. Det är detta, som gör det. Jag har en älskares oro.

Och han smålog.

De femhundrades sal var från golf till tak behängd med röda och hvita draperier, i hvilkas knutar man hade anbragt silfvergripar med utspända vingar, furstens vapen. Hvarje grip bar i sitt näbb en gyllene ring, som omgaf brinnande ljus. Öfver golfvet löpte breda och dyrbara mattor; den präktigaste af dem alla förde från ingången fram till furstens stol.

Midt i salen var en fyrkantig upphöjning, talarens plats. På två sidor om denna stodo långa, högkarmade bänkar, på hvilka de femhundrade sutto. Framför hvar och en af dessa vördnadsvärda män låg en mjuk kudde, i hvilken han kunde gömma sina fötter. De voro nämligen frusna dessa gamla. Bakom de långa bänkarna funnos andra, mindre, som gåfvo plats för högättade kvinnor och för män, som visserligen icke tillhörde det lysande sällskapet, men som likväl kunde anses mera betydande och ärevärda.

Helt få af de många platserna voro obesatta, då tvenne silfverklockors pinglande förkunnade furstens ankomst. Alla reste sig. Endast den gamle Selerel, som fått en hedersplats till höger om furstens stol förblef sittande. Han kunde icke resa sig; han hade icke en aning om hvad som stod på, eller hvar han befann sig. Han stirrade framför sig och rörde sakta sina händer och mumlade något, som ingen förstod.

Draperierna drogos åt sidan, och fursten trädde in. Han blef stående ett ögonblick men gick sen med raska steg och utan att se sig omkring fram till sin stol. På hans vänstra sida gick Barrelen, på den högra struttade Savagrin. Hans hufvud skakade i ett, om af ålder eller af bekymmer, var svårt att afgöra. Äfven Barrelen såg allvarlig och nästan förskräckt ut. Men icke så fursten. Han smålog, smålog för sig själf och stirrade ned på mattans brokiga mönster.

Framkommen till sin plats vände han sig om. Han lyfte hufvudet för att hälsa.

— Jag Aman —

Savagrin grep honom i armen och hviskade något i hans öra. Han nickade och sade helt högt:

— Ja, ja. Du har rätt.

Därpå sträckte han ut sina händer.

— Jag Solivro, Aeretaniens furste, hälsar eder alla. Jag önskar eder ett lyckligt möte.

Han satte sig.

Alla sjönko ned på sina platser och begagnade den korta fristen till att hviskande fråga grannarna, hvad de tyckte om furstens utseende. Och om Savagrins? Och Barrelens?

Men Terbenne, som hela tiden stampat och tuggat som en otålig häst, skyndade nu upp på förhöjningen.

Han hälsade och började sitt tal.

Sålunda:

— Då den förste Solivro lefde, den visaste bland aeretaner, då visa aeretaner kallade honom furste och bjödo honom trohet, då sjönk en grip på sträckta vingar och lade vid Solivros fötter en kedja af guld.

— Och Solivro tog kedjan och läste sitt namn på dess glänsande skifva. Han lade den öfver sina skuldror. Och aeretanerna jublade emot honom.

— Detta är furstekedjan, som är ett tecken!

— Detta var furstekedjan och ett tecken. På skifvan, gärdande namnet, var fästad en rund rad af vackra stenar.

— Några af dem hade en vild och flämtande rodnad, som är stark strids färg. Andra voro djupt gröna och hade samma vida glans som blicken ur ett klokt öga.

— Men alla de, som sågo kedjan, sade med en mun, att bland stenarna voro tvenne ädlare och vackrare än de andra. En klar och hvit. En blå.

— De sutto så tätt, att man icke kunde finna den gräns, som skillde dem. En svag blånad strömmade in i det hvita skimret. Och den klara stenen famnade ljuset och tände en eld i djupet af den blå.

— De voro de vackraste dygders tecken. De voro oskuld och godhets ädla stenar. —

Vid denna vändning sträckte Terbennes kamrÅter sina händer i luften och lät dem fladdra som flugvingar. De beundrade högeligen hans förmåga att börja med ett och sluta med ett annat. Hans uppgift var att prisa en krigisk furste, och han talade om dygder. I sanning en beundransvärd förmåga! Detta tal tycktes skola kunna jämföras endast med den unge Selerels »Lof öfver Skaparens upphöjda tankar», hvars inledning utgjordes af en noggrann skildring af apans sätt att tvätta sin mage.

Den stackars Selerel var icke ung längre. Han hvarken hörde eller såg. Men genom en lycklig slump voro hans blinda ögon oafbrutet riktade mot talaren. Och han mumlade långa ramsor, som ingen förstod, och som därför mycket väl kunde tagas som ett erkännande af den värdige vännens och efterträdarens förtjänster.

Savagrin hade sjunkit åt sidan och tycktes nära att falla i golfvet. Barrelen gled af och an på sin stol lik en otålig gosse. Och alla de olärda tycktes dela hans otålighet. De flyttade sina fötter och krökte och rätade sina ryggar och andades tungt.

Endast Solivro satt i samma ställning. Han stirrade envist på mattan. Och lika envist smålog han.

Terbenne fortsatte; hans kamrÅter spetsade öronen. Nu skulle svängningen komma.

Då drogos draperierna åt sidan; man hörde hviskningar och lätta steg; alla sågo mot ingången.

En kvinna! En kvinna, som lugnt och obesväradt gick fram emot fursten. Ostata! Verkligen Ostata! Ostata höljd i svarta, hängande slöjor.

Hur otillbörligt! Hvar och en visste, att hon hatade fursten. Hvad ville hon här? Hvarför kom hon icke i tid? Var det passande att afbryta talet? Och att komma till en glädjefest svept i svarta slöjor!

Terbenne rodnade, men fortsatte oförtrutet. Han var helt nära den sinnrikaste af alla svängningar.

Nu föll Ostata på knä framför fursten.

— Herre!

Barrelen sprang upp. Terbenne glömde sin värdighet och stampade. Allas ögon hade öfvergifvit honom, endast den blinde Selerels voro trofasta.

— Herre, upprepade Ostata. Och nu höjde Solivro sitt hufvud och säg på henne.

— Herre, förlåt mig, att jag kommer som sorgens budbärare. Att jag bringar dig en sorg, lika tung som den, som nyss har drabbat dig.

Solivro nickade:

— Ja, ja, en sorg, sade han.

Denna slöa och känslolösa röst förvirrade Ostata. Men hon lugnade sig. Hon var säker, att vapnet skulle träffa. Hon bredde ut armarna med en medlidsam rörelse.

— Tairavita är död.

En af de lärde sprang upp på förhöjningen och drog ned Terbenne, som icke ville tiga. Tystnaden tycktes väcka fursten. Han reste sig långsamt och såg ut öfver salen.

Plötsligt pekade han på Ostata och sade:

— Den där kvinnan ljuger. Tairavita är icke död.

Då sprang hon upp. Hon glödde af ifver. Han fick icke undgå henne.

— Herre, hur kan du säga så? Hör mig!

— Sent igår kväll kom en kvinna till min boning. Jag kände henne sen förr. Det var Irla. Du vet ju?

— Nåväl, hon berättade: Tvenne dagar efter att Tairavita hade skickat sin son med den gyllene kedjan, greps hon af oro. Hon var förvissad, att en olycka skulle drabba den unge prinsen. Hon måste söka honom. Redan då var hon sjuk, en förfärlig andnöd pinade henne. Irla bad henne vänta, men hon lät sig icke beveka. Då följde Irla henne. De redo på samma åsna, och Irla måste hålla henne om lifvet, för att hon icke skulle falla af. Hennes kropp kramades och skakades af en häftig hosta. Slutligen förlorade hon sansen. Irla bar henne till ett härbärge, och där låg hon trenne dygn i en ständig och förfärlig kamp med döden. Och döden segrade. Tairavita är icke mer.

Tystnaden, som aflöste hennes ifriga röst, nästan förskräckte henne. Selerels hemska mummel var det enda ljud, som vågade sig fram. Men snart blandades det med ett underligt skrockande och sorlande läte. Det var den gamle Savagrin, som grät. Gubbens snyftningar gaf henne mod. Hon hade nått sitt mål. Hon såg upp på fursten.

Tvenne stora, stela, runda ögon stirrade emot henne. Och åter hörde hon den slöa rösten, lugn och känslolös:

— Den där kvinnan ljuger. Tairavita är icke död.

Hon blef utom sig; hon fattade kring handen, som pekade.

— Herre, hör du då icke! —

Men i samma ögonblick sprang Barrelen fram. Han grep henne om lifvet, lyfte upp henne, och bar henne ut ur salen.

Fursten förblef stående, han tycktes vänta. En och annan reste sig, slutligen alla. Det var icke passande att sitta, då fursten stod. Barrelen återvände. Hans ansikte var blårödt och skalf som ett sjukt djur. Ögonlocken voro till hälften nedfällda öfver den skelande blicken. Armarna hängde.

Då han intagit sin plats vid furstens sida, gjorde denne ett tecken med handen.

— Spelmän! skrek han med skorrande och skrattande röst. Spelmän, spel upp!

Dessa ord förvirrade de lärde. Hvad var furstens mening? Skulle man verkligen skaffa spelmän? Eller dref han med dem? Det föreföll nästan omöjligt. Och efter att ha mottagit en så sorglig underrättelse. Men hvarför satte han sig icke? Hans långa gestalt och de stirrande ögonen oroade. Och Savagrins evinnerliga snyftningar och Barrelens hemska ansikte. Selerel var den ende, som bibehöll en lugn värdighet, sådan den nu var.

Terbenne förlorade likväl icke modet. Hvad som i så hög grad kunde förvåna hans medbröder, förstod han icke. Att glädjefesten, att det vackra och sinnrika tal, för hvilket han var föremål, blef på ett sådant sätt afbrutet och hindradt, kunde icke annat än förtörna och uppröra fursten. Nu ville han emellertid ha slut på någonting så oskickligt. Och på samma gång sökte han trösta den stackars talaren. Därför uppdrog han en fin liknelse mellan orden och ett vackert strängaspel. Därför ropade han: Spel upp! Och då Terbennes medbröder icke läto sig helt och hållet öfvertygas, drog han samman de väldiga brynen och sade:

— Föröfrigt, mina bröder, må härmed förhålla sig hur som helst. Jag skall uppfylla min plikt.

Efter ett så berömvärdt beslut steg han åter upp på förhöjningen och upprepade de konstrika satser, som förberedde den stora svängen.

Han hade otur. Knappt hade han slutat sina förberedelser, förrän ett förskräckligt skrik tvingade honom till tystnad.

Fursten hade tagit några steg och vacklade. Barrelen skyndade till hjälp.

Men fursten dref honom ifrån sig.

— Förbannade bett! skrek han.

Han slet spetsar och bindlar, och på hans hals lyste det röda såret efter Irlams knif.

Han slet den gyllene kedjan och kastade stumparna mot Barrelens panna.

Savagrin stapplade fram.

— Solivro, barn! snyftade han.

Fursten snurrade rundt.

— Vargar! Vargar! skrek han och rusade mot utgången.

Barrelen var vid hans sida; han grep honom i manteln. Då ryckte han purpurn från axlarna. Han knöste hop den till en boll.

— Gapa varg!

Han slungade den mot Barrelens ansikte och försvann i mörkret.

Natten hade fått tungor och skrek bakom honom. Terbenne glömde sin plikt och skrek. Allt skrek.

Endast Selerel förblef orörlig. Han stirrade och mumlade något, som ingen begrep.

UR ATTERTES, MATRETTERHÖFDINGENS, BEKÄNNELSE.

Af Attertes, den siste matretterhöfdingens, bekännelse kan jag dels veta, dels sluta mig till följande.

Den lilla skaran af öfverlefvande matretter hade tagit sin tillflykt till de nordliga delarna af riket. De lefde i klipphålor och i de sträfva skogar, som växa på bergssluttningarna. Atterte var deras höfding. Han anförde dem med rätt mycken klokhet och kraft. Trakten var villebrådsrik, de behöfde icke lida någon nöd. Men de ofredades ständigt af jägarna, för hvilkas upprepade anfall de slutligen dukade under.

En kväll kom en främling till Attertes eld. Han smög sig fram med ett uthungradt djurs förskräckta och vilda rörelser. Han tycktes ledd snarare af lukt än af syn. Och då han fann ett stycke rått kött, slet han det mellan fingrar och tänder och sväljde stora stycken otuggade.

— Den där tycks vara svulten, skrattade Atterte. Du dricker hjortkött, som barn dricka mjölk.

Främlingen nickade och värmde sig helt belåtet vid elden. Hans kläder voro trasade, grofva skynken och band blandade sig med bitar af ett sällsynt mjukt tyg, som hängde kring höfter och axlar.

Underliga rykten hade trängt sig fram äfven till dessa trakter. Atterte blef misstänksam.

— Du är aeretan? sade han. Och likväl vågar du dig in bland matretter? Du ser mig just ut att vara hvarken feg eller modig. Hvad är du då?

— Nå, här har du ingenting att frukta. Vi matretter är inte så ädelt vilda som ni tro. Men ej heller så elakt grymma. Vi vill ha fred och frihet.

— Hvad heter du?

Främlingen spratt till och stirrade.

— Jag frågar, hvad man kallar dig?

— Mig?

— Åjo. Man kallade mig Amante.

Atterte skrek till:

— Nu ljuger du!

Men finten misslyckades. Främlingen svarade helt lugnt:

— Jaså, ljuger.

— Nej, hvad är det, du säger? Ljuger? Jag? Nej, jag ljuger icke.

— Nåväl, återtog matretten, jag tror dig. Du heter Amante. Ett namn betyder ingenting. Jag har märkt, att man af namnet alls inte kan sluta sig till de egenskaper en människa har. Men väl till dem, hon inte har.

— Men hvad är du för en? Det är en vansklig fråga, hva? Är det inte? Man kan dela den i två: hvad ondt har du gjort? och: hvad ondt har du i sinnet att göra?

— På den senare får man inte något svar. Men på den förra. Seså! Berätta! Jag är inte någon domare, jag. Hvad har du gjort för slag? Har du rånat, mördat, skändat, bedragit? Nå, börja nu! Gå på! Jag tycker om sånt där.

Amante log, underligt, bredt, vemodigt, förläget.

— Jag, jag, jag har. Jag har, jag har, lallade han.

— Du har? Nå, sjung ut!

— Aha, du är blyg? Kanske för mig? Eller för kvinnan där? Eller kanske för Skaparen? Å, din tosing, hvem känner såna saker bättre än Han!

— Men jag ska börja, jag, så får vi se, om du är blyg sen. Jag är Atterte, matretternas höfding efter Irlam. Kände du Irlam? Inte? Men du har hört hans namn? Inte? Nej.

— Nå det gör det samma. Det är om mig själf, jag ska tala.

— Jag hade en moder, jag, en god moder. Å, dessa mödrar! Och en syster. Ja det är kvinnan där. Men du kan inte föreställa dig, hur hon såg ut på den tiden. Har du sett ett nytvättadt lam? Hur det glänser af det? En mjuk och späd glans. Och den där lilla skära nosen, som rör sig och vädrar och luktar så förnumstigt? Har du sett? En ung flicka. Å, dessa flickor!

— Själf var jag en ung gosse. Jag var god, du! Har du känt, hur det käns att vara god? Mild och ren, hva? Ren som efter ett kyligt bad. Som efter ett bad! Ha, ha, ha! Det här är lustigt, hi!

— En ung och stark och god och glad gosse. Å, dessa gossar! Skapare! Å, all denna lustighet!

— Nej, hör nu på, stirrare och sturare!

— Jag var glad. Men inte alltid. Ibland grät jag. Och jag tyckte inte om syster min. Jo, jag tyckte nog om henne. Vi slogs inte som andra barn. Men vi lekte inte heller. Vi voro bestämdt rädda för hvarandra.

— Hva, va vi inte? Tror du inte? skrek han till kvinnan.

— Det gör detsamma. Vi lekte iallafall inte tillsamman. Det var den enda sorg, vi gjorde goda moder. Annars ingen.

— Fader var död, men vi redde oss godt. Vi bodde vid floden, på en udde. Jag är vattenbarn, jag. Jag sam som en fisk. Men hon där kunde inte simma, hon var för rädd.

— Vi badade på hvar sin sida om udden. En dag börjar moder skrika. Å! Jag springer upp men ser ingenting. Moder bara skriker. Då förstår jag. Syster har gått för långt. Strömmen har tatt henne.

— Och då tänker jag: »Strömmen är stark. Hvad har du med syster din.» Kan man tänka sig: en så ond tanke hos en så god gosse!

— Men moder bara skrek. Och så rörde Skaparen mitt hjärta. Skaparen, du! Jag blef god. Jag gaf mig i. Hå, så kallt det var. Jag slogs, jag slogs. I blindo. Men slutligen fann jag henne. Jag orkade endast hålla oss något så när öfver vattnet. Och så följde vi strömmen.

— Vi kastades in i vassen. Jag fick fotfäste. Jag kraflade och drog och fick henne upp på land. Strömmen hade fört oss långt från moders stuga.

— Vi lågo domnade, jag vet icke hur länge. Medvetandet var borta. Borta, hör du! Det var obehagligt. Jag kände våta och kalla munnar och brännande munnar, som kysste och sög mig öfver hela kroppen.

— Nåväl fåne, gapa lagom! Vi gingo till matretter, präktiga matretter. Hvad hade vi mera hos moder? Hon såg oss drunkna, därmed jämt.

— Gapa lagom, fåne!

— Vi hade legat hvarandra för nära.

— Häng inte med hufvudet, förbannade käring! skrek han till. Ska man gråta, då Skaparen skrattar, hva? Ett litet skämt, ett litet skämt. Han är skämtsam den gamle. Man tror, Han sitter och grufvar öfver ondt. Han! Å prat! Han är skämtsam, Han. Han förstår sig på. Han inbillar en, att allting är så allvarligt och smäller en på fingrarna, att man ska vara skicklig. Och så kommer Han med ett litet skämt. Det är lustigt!

Och elden sprakade och rykte.

Men Atterte kastade sig på magen och stödde hufvudet i händerna.

— Det luktar skönt af marken, sade han.

Och därpå till Amante, hvars ögon lyste, och hvars mun var öppen:

— Berätta nu! Nu vill jag höra.

— Eller är du ännu blyg?

— Blyg! skrattade Amante med en gosses skratt. Jag? Anej. Vänta bara, vänta bara!

Han funderade; slutligen och betänksamt:

— Jag dödade en man.

— En man. Bra! Nå?

Ännu mer betänksamt:

— Men det var en kvinna.

— En kvinna? Som du dödade? Du är lustig, du. Du dödade en man, men det var en kvinna. Nå vidare?

Åter skrattade Amante sitt gosseskratt.

— Jag ljög! Jag ljög!

— Det var ett barn. Ett gossebarn. Mitt barn.

Och sedan han sagt detta, började han krafsa bland kolen och letade fram köttrester, som han slukande förtärde.

Fem år lefde Amante bland matretterna. De behandlade honom hvarken väl eller illa. Han fick äta, hvad som blef öfver vid deras måltider, och han fick sofva, hvar han kunde finna någon passande, undangömd vrå. I gengäld skulle han samla och krossa rötter samt förrätta andra kvinnosysslor. Gjorde han illa, fick han en spark, och gjorde han väl, fick han också en, fast en välment.

Då matretterna rustade sig för att tillbakaslå jägarnas ofta upprepade anfall, skrattade han och slog och ville vara med. Men så snart man nämnde ordet knif, sprang han och gömde sig. Och då någon okynnig pojke roade sig med att låta en dylik tingest glittra för hans ögon, skrek han som en skadskjuten örn.

Eljest voro barnen hans bästa vänner. Han lekte med dem och vårdade dem nästan som en kvinna. Detta gjorde hans ställning drägligare, än hvad den annars skulle ha varit. Mödrarna visade alltid någon tacksamhet, och barnen gaf honom en och annan smekning. Då de tryckte sina små händer mot hans mun, skalf han till. Men han vågade icke röra läpparna till kyssar. Ibland ryckte de honom i håret och sparkade så, som de sågo de stora göra. Och då ökade han deras förtjusning genom att morra och visa tänderna som en hund.

Det fanns endast ett sätt att störa hans blida godmodighet: att kalla honom barnamördare. Det var hans egen berättelse, som gifvit honom namnet. Men han fick icke länge behålla det. En spefågel, som ropade det i hans öra, kände i samma nu tvenne rader hvassa tänder kring sin strupe. De voro förskräckliga, hans tänder, de sköto fram ur de köttlösa käkarna och glänste mellan läpparna, som skrumpnat.

Någon gång blef han kallad den falske fursten. Då skrattade han och åbäkade sig. Men då åskådarna stämde in och gjorde narr af hans löjlighet, smög han sig bort.

Stundom påstod man också på allvar, att Amante icke vore någon annan och mindre än Aeretaniens olycklige furste. Men detta rykte vann aldrig någon tilltro.

Likväl är jag öfvertygad, att Atrette själf hade kännedom om, hvem han var. Och min öfvertygelse rubbas icke däraf, att höfdingen in i det sista vidhöll sin okunnighet.

Fem år lefde han bland matretter. Atterte har lämnat en noggran beskrifning öfver, hvad som hände honom denna tid. Men skam och smuts och skändlighet kring det kära namnet är mig så motbjudande, att jag nu öfvergår till sista delen af hans bekännelse. Skildringen af Solivros död.

Det hände rätt ofta, berättar Atterte, att en och annan soregn slet sig lös från sitt kära hemland för att vandra omkring bland det nordliga Aeretaniens berg. Häftiga drömmar eller drömmar af ovanlig skönhet hade väckt dessa soregner och drifvit dem ut ur skymningslandet. Men de återvände snart, ty de blefvo icke väl emottagna. Ja det hände, att hundar och människor kappades att förfölja dem. Och häröfver bör man icke förundra sig. Deras ord och åthäfvor voro ofta så besynnerliga och föga passande, att de måste ådraga sig präktiga människors förvåning och harm. Och, yrvakna som de voro, fick deras gång någonting på en gång snabbt och vacklande, som städse måste förarga hundar.

Underligt nog tyckas matretterna ha visat dessa soregner en viss rå ömhet, och de förföljde dem aldrig, försåvidt de icke därigenom kunde skaffa sig någon särdeles fördel. Då de mötte dem, skrattade de buttert och betedde sig med en skygghet, som icke var helt och hållet fri från vördnad. Det är betecknande för dessa uslingar, att yrvakna galningar voro de enda, som förmådde aftvinga dem mänskliga och nästan vackra känslor.

Men nu inträffade någonting, som visar, att soregner kunna sätta äfven matretters i detta hänseende ovanliga tålamod på alltför hårdt prof. En ung flicka hade vågat sig in bland bergen. Hon kom från skymningslandet, men hon förtalde inga drömmar. Hon hejdade icke den mötande för att visa honom sina skönhetssyner eller för att gifva honom af sina goda tankar. Och likväl störde och oroade hon matretterna mer än någon annan. Hon sjöng. Visor, sådana, som barn sjunga. Ungdoms vemodiga och ömma sånger. Hon sjöng klagande och vackra ord, som liknade de gnistrande, lockande dropparna i en lömsk spindelväf.

Matretterna höllo för öronen och sprungo ifrån henne. Men spindelväfven fastnade kring deras hjärtan, och de fina trådarna skuro och smärtade.

Då vände de sig till Atterte; höfdingen lofvade att hjälpa; han uppsökte flickan.

— Du oroar oss, sade han. Du måste ge dig härifrån.

— Jag kan icke; jag söker.

— Hvem söker du?

— Fader.

— Han är inte här. Sök annorstädes!

— Jag vet, han är här. Hans väg ledde till skymningslandet. Men han har stannat på vägen.

— Likagodt! Här får du inte stanna. Du plågar oss. Akta dig, att vi inte göra dig illa!

Men hon stannade.

Sömnen flydde det onda släktet; dagarna blefvo dem odrägliga. De beslöto att skrida till gärning. Icke någon gång tyckas de haft för afsikt att döda. Deras afsikt var i själfva verket långt förskräckligare. En matrett, som nyligen slutit sig till skaran, föreslog, att man skulle beröfva flickan hennes oskuld. De sånger, hon sedan skulle sjunga, skulle helt säkert icke oroa dem. Förslaget gillades, och man pålade den nye matretten att utföra det. Men han vägrade. Alla vägrade. Ingen ville komma vid henne.

Slutligen förklarade Atterte, att han nog skulle finna den, som vore villig.

Han sökte Amante. Han fann honom i skogsbrynet på den yttersta klippans sluttning. Här satt han orörlig; armarna voro hoplindade och tryckta emot pannan, så att ögonen doldes.

Atterte visste knappt, om han hörde hans berättelse. Men då han sade soregn, kastade Amante tillbaka sitt hufvud och stirrade på honom.

— Soregn! Soregn?

— Vet du inte, att du hela denna tid lefvat på gränsen till soregnernas rike?

— Hvad har jag med soregnerna? Han pekade. Se där nere är slätten, hvarifrån jag kom.

Atterte framställde sitt förslag. Han fick icke något svar. Men Amantes ögon svartnade, och lidelsen gaf honom denna upprepade, hastiga kramp, som gör andhämtningen flämtande och mödosam. Atterte skrattade:

— Det finns då verkligen något, som kan drifva själfva slöheten på flykten. De är också sparsamma, dessa ensittare. Och vanvettigt slösaktiga, sedan sparsamheten gjort dem galna.

En hel natt förblef Amante orörlig, väntande. Tidigt om morgonen, just då himlen bytte färg, kom flickan fram ur skogen och gick bort till honom.

Skändlig, gruflig var matretternas list. Hon kallade honom fader.

Då han blef henne varse, bredde han ut armarna och skrattade. Hans skratt skälfde och darrade och gnisslade.

Men hon gick till honom och strök öfver hans panna och kallade honom fader.

Han stod bredvid henne; han såg henne icke, ty nu tumlade ljuset tillbaka från himlens västra hvalf, och de röda flammorna kastades öfver slätt och berg och bländade.

Han såg henne icke, men han rörde vid hennes kind och sade:

— Jag känner. Hvarför kommer du? Jag hade ju glömt. Tairavita, hvarför kommer du?

Hon svarade:

— Tairavita, moder, visade sig i drömmen. Hon bjöd mig att bringa dig frihet. Nu har jag funnit dig.

Han rörde icke längre hennes kind. Han gick ifrån henne bort till den branta sluttningen, där berget föll ned i slätten.

— Tairavita är död, sade han. Jag minns. Jag är matretternas fånge. Då jag trodde mig ha vunnit, var förlusten min. Jag förlorade mig själf. Jag är matretternas fånge.

Hon följde honom ut till stupet.

— Moder visade sig i drömmen. Hon bjöd mig att söka fader och gifva honom frihet.

— Din fader är död.

Nu steg och sorlade ett sus af ond väntans hviskningar. Matretterna, som, gömda bakom trädstammarna, lurade och lyssnade, sågo, hur han grep efter flickans gördel.

Han löste någonting från gördeln och höll det i hand. Utan att se det sade han:

— Detta var din faders pil. Den var honom en kär leksak. Och då hans barnsliga sinne lekte och längtade efter faror, lade han pilen på bågen och siktade.

— Han är död, din fader. Vill du gifva mig pilen?

Han kysste hennes panna. Han bad henne återvända till soregnernas rike. Han sade henne, att skymningen är den ljufvaste af dygnets dagrar. Och att drömmen är lifvets barmhärtighet.

Hon tryckte hans händer mot sina ögon och lämnade honom.

Nu var han ensam vid stupet.

Han lyfte pilen och såg dess slingor, med hvilka barnets tankar lekt. Och då han såg dem, började han gråta.

Men bland slingorna stod ristadt:

Solivro, Prins af Aeretanien.

Och slingorna sköto skott och växte och blefvo till en lifvets lustgård, där färgrika blad och frukter täflade i skönhet. Äfven blommor klädde grenarna, och deras doft sjönk som ett hvitt, genomskinligt moln öfver marken.

Och han såg sig själf i lifvets lustgård. Sin fria och starka ungdom, som intet vardt nekadt. Sina ifriga händer, som sträcktes efter allt. Och hvad som däraf var godt, och hvad som var ondt, det förstod han icke. Och tänkte icke därpå.

Han såg, tills blicken förlorade sig i mörker.

Han vände sig om. Genom mörkret tindrade matretternas onda ögon. Han gick emot dem och kallade dem bröder. Ty hat fanns icke i hans sinne. Han kallade dem bröder.

Men de togo stenar från marken och hotade honom.

Då sade han:

— Jag var fri men blef eder fånge. Jag glömde mig själf och blef eder fånge och kunde icke finna ut ur edra skogar.

— Men icke längre.

Han höjde pilen.

— Jag är Solivro, prins af Aeretanien.

När nu matretterna hörde, att han var släktets förgörare, slungade de sina stenar emot honom. Och de togo nya stenar och slungade dem.

Detta var Solivros sista smärta.

Men utan fruktan gick han emot sina fiender och sade för andra gången:

— Jag är Solivro, prins af Aeretanien.

Därefter förde han pilspetsen mot sitt hjärta. Han stötte tvenne gånger. En sten träffade hans panna.

Plötsligt lyfte han sina händer lik en bedjande. Och föll.

Matretterna lämnade hans lik åt de svarta fåglarna.

Solstrålarna förlorade sin rodnad och föllo hvita mellan mörka, gröna träd.

De formade kring den döde en silfverne, ljus sarkofag.

När jag för andra gången besökte Aeretanien, hade den gamle furst Barrelen nyligen efterträdts af sin son, som bar Solivros namn.

Aeretanien var lyckligt. Och minnet af den förre Solivro var icke starkare än hvad minnet af olyckliga människor brukar vara.

Jag och min gästvän sutto utanför dennes hus i den del af staden, som vetter mot den lyckliga slätten, de tre kullarnas slätt. Dagens hetta hade varit svår, och vi njöto de annalkande skuggorna. En liten vind gick före dem, hviskande om deras behag.

Vi drucko ett kyligt, mildt vin; och våra tankar dvaldes bland minnen. Vi voro trötta, men då och då talade vi till hvarandra. Vi talade om Solivro. Nu hörde jag Attertes bekännelse, som han, döende, aflagt inför furst Barrelen.

Jag minns, att min vän plötsligt och efter en lång tystnad sade:

— Hvad som mer än något annat smärtar mig, är just det ändamålslösa, det nästan löjliga och småaktiga, som allt för ofta omger och befläckar Solivros saga.

— Du vet, att jag kände furst Solivro rätt nära. Han var en man. Han hade en mans känslor, en mans vilja, en mans kraft. Och lifvet bjöd honom sådan rikedom, så stora möjligheter.

— Och likväl brusto alla hans företag och blefvo till någonting litet och löjligt. Någonting, som i bästa fall andra fingo utföra och draga fördel af.

— Hvaraf kom det? Har Skaparen samma nöjen som okynniga barn: att rifva sönder sina vackraste leksaker.

— Eller var han sin egen fördärfvare, furst Solivro? Kanske han aldrig förmådde glömma leken? Så har det ibland förefallit mig, då jag tänkt öfver dessa saker.

— Han lekte och märkte icke, att dagen skiftade färg. Men plötsligt blef leken hårdhändt, och skrattet blef ett elakt grin, och sorgen rann icke längre bort öfver kinderna utan stannade i hjärtat, tyst och tungsint.

— Då häpnade han och förskräcktes lik ett bortskämdt barn. Och halft omedvetet gick han ur leken. Blef borta.

Så sade min vän.

Jag svarade honom icke. Jag steg upp och bad honom, att han skulle följa mig ett stycke ut öfver slätten.

Vi gingo tysta. Vi njöto af svalkan och det döende ljusets behag. Skuggorna söfde våra tankar.

Men min vän var trött och ville återvända till sitt hem. Han lämnade mig på slätten.

Innan vi skildes, sade han:

— Man har berättat mig, att vandrare, som om aftonen komma öfver slätten, någon gång se en kvinna, eller bilden, skuggan af en kvinna. Hon rör sig helt långsamt, och hennes hufvud är sänkt.

— Man påstår, att det är skuggan af den kvinna, som räddade furst Solivro. Hennes skugga, icke hon själf. Jag vet icke hvarför, men så säger man.

— Hvad säger du? frågade jag förvånad. Den kvinna, som räddade furst Solivro?

— Har jag då så illa förstått det, jag sett, och det, jag hört!

— En kvinna lockade prins Solivro i äfventyr och faror. En annan räckte honom det vapen, hvarmed han utförde sin sista, brottsliga gärning.

— Och likväl påstår du —

Jag slutade icke min mening. Vännen smålog, som man gör, då man icke vill tvista. Han lämnade mig.

Jag gick ensam öfver slätten.

Mina tankar sögo kraft af tystnaden. De växte och sprängde. Slutligen talade jag helt högt.

Jag sade:

— Människan lastar lifvet. Hon kallar det fattigt och löjligt. Eller kallar hon det bedrägligt.

— Mig tyckes, att lifvet liknar en spegelkula. Vi se i kulan våra gestalter och tingen, som omgifva dem. Vi röra oss i takt och göra vackra åtbörder och med blicken släppa vi aldrig våra gestalter i kulan.

— Vår högsta önskan är att se en vacker bild.

— Och vi finna den. Vi stanna, vi sluta upp att andas, vi skälfva af ifver att vara orörliga. Men ögonen draga oss. Vi måste se vår bild tydligt, tydligt. Vi närma oss kulan.

— Och i detsamma svinna färger och former. Ett obegripligt, dumt virrvarr dansar framför oss. Och ur virrvarret sticka de fram, våra vrängda, förvirrade, löjliga ansikten.

— Nu gråta barn och dårar och klaga.

— Men hvilken förståndig spiller sorg på en spegelkulas vrångbilder. Endast detta vore löjligt.

Jag gick. Natten närmade sig.

En ny tanke gjorde mig lycklig.

— Hur fåvitskt beter sig icke människan, då hon klagar, att Skaparen är hård och utan barmhärtighet. Då hon säger, att Han bedrager och förföljer henne.

— Sina lysande händer håller Han inför hennes ögon, att hon må se. Och hon klagar öfver den bländande synen! Hon klagar, att hennes ögon svida, att hon intet ser. Hon klagar, att elden bränner!

— Men barmhärtig är Skaparen, barmhärtig.

— Har Han icke gifvit oss den goda, milda natten, som är så tyst?

— Han har gifvit oss mörker, där ögon icke se och där tankarna tiga.

Nu flöt det sista solljuset bort från slätten och föll i det röda djupet.

Jag stannade. Framför mig gick en ensam kvinna. Jag såg hennes sänkta lmfvud och halsens böjning, som var så fri från trots, så ödmjuk, så klok och vacker.

Mina blickar följde hennes steg.

Hon gick mot aftonrodnaden.

———